

Levítico mboapya kuaxia Moisés ombopara va'ekue Levítico mboapya kuaxia Moisés ombopara va'ekue

Tery Levítico ma “Levita kuery pegua” he'ia. Mba'eta Nhanderuete oenoĩ Levi ramymino kuery ombojeroviaaty rupi omba'eapo aguã. Amongue ma sacerdote-rã omoĩ Nhanderuete pe mymba ojuka vy oapy reve omboaxa aguã, ha'e e'ỹ vy amboae nunga: nhandy, mba'emo aju. Moisés ryke'y Arão ma jypygua sacerdote oiko raka'e. Ha'e rã levita kuery mboae ma sacerdote pytyvõarã ikuai ombojeroviaaty rupi.

Sacerdote kuery ha'e levita kuery ha'e javi ma Nhanderuete renonde iky'a e'ỹ va'erã omoĩa raka'e. Aipoe'i: “Xee Senhor ae Egito yvy gui penenoẽmba va'ekue, Penderuete aiko aguã. Ha'e nunga rupi iky'a e'ỹ va'e 'rã peiko, mba'eta xee ma iky'a e'ỹ va'e” (11.45). Ha'e rami avi Israel kuery pavẽ pe ju aipoe'i: “Iky'a e'ỹ va'e 'rã peiko xevy guarã, mba'eta xee Senhor iky'a e'ỹ va'e aiko ramo, ha'e yvy regua kuery mbyte gui roipe'a xevy guarã ae pendekuai aguã”, he'i (20.26). Ha'e va'e ayvu ma Nhanderuete pe jaiko va'e ha'e javi peguarã.

Mbovykue rei e'ỹ Nhanderuete ojapo uka vy aipoe'i: “Xee ma Senhor”: “Pendekuai 'rã xeayvua aeja va'ekue ha'e javi rupi, pejapopa 'rã ajapo uka va'ekue. Xee ma Senhor”, he'i (19.37). Ha'e va'e

ayvu ma jajererokyje aguã oĩ, mba'eta Iky'a e'ỹ ha'e Ipo'akapa va'e pegua jaiko.

Oapy vy ome'ẽmby regua

¹ SENHOR oguy nhemboaty oĩaty gui oenoĩ Moisés. Ha'e vy aipoe'i ixupe:

²— Aipo're Israel kuery pe: SENHOR pe mba'emo peme'ẽ va'erã peruxe vy penerymba vaka e'ỹ vy vexa'i 'rã peru.

³— Xapy'a rei peapy vy peme'ẽxe vy mymba ava ivaikue rei e'ỹ va'e 'rã peru.* Oguy nhemboaty oĩaty rokẽ peve 'rã peru, SENHOR renonde pendejou porã aguã.

⁴ Ime'ẽa ma mymba ome'ẽ va'erã akã áry opo omoĩ 'rã, hekovia SENHOR ojopy vy ojevavya ojaó'i aguã.

⁵ Ha'e rire ma vaka ra'y ojuka 'rã SENHOR renonde. Ha'e gui huguykue ma Arão ra'y kuery sacerdote ikuai va'e oexa uka vy omboayvipa 'rã altar oguy nhemboaty oĩaty rokẽ rexei'i oĩ va'e yvýry rupi.

⁶ Ha'e gui oapy vy ogueru pyre oipiropa vy omboa'ypa 'rã.

⁷ Sacerdote Arão ra'y kuery omoendy 'rã tata altar áry, ha'e tata py omoĩve ju 'rã xakã.

⁸ Ha'e gui xakã altar áry tata reve oĩ va'e py ma Arão ra'y kuery sacerdote ikuai va'e omoĩ avi 'rã mymba omboa'y va'ekue, inhakãgue, ikyrakue voi.

⁹ Ha'e rã hyekue ha'e hetymague ma sacerdote kuery ojoj 'rã yypy. Ha'e gui mae 'rã oapy altar áry.

* **1:3** Judeu kuery mba'emo oapy reve ome'ẽ 'rã Nhanderuete omboete aguã, ha'e'ỹ vy ojevavyague ombogue uka aguã, e'ỹ vy Nhanderuete pe ete oikoa oikuaa uka aguã.

Ha'e nunga ma oapy vy ome'ẽmby, heakuã porã rã SENHOR ojou porã aguã.

¹⁰ — Xapy'a rei mymba reapy vy reme'ẽ va'erã ma kyrĩve va'e, vexa'i e'ỹ vy kavara ri reru vy ma ava meme 'rã reru ivaikue rei e'ỹ va'e.

¹¹ Ha'e va'e ma SENHOR renonde ojukaa 'rã altar yvýry kuaray ijapu'a'ia katy. Huguykue ma Arão ra'y kuery sacerdote ikuai va'e omboayvipa 'rã altar yvýry ha'e javi rupi.

¹² Ha'e gui omboa'ypa 'rã, inhakãgue, ikyrakue voi. Ha'e vy sacerdote omoĩ porã'i 'rã xakã altar áry tata oĩ va'e py.

¹³ Ha'e rã hyekue ha'e hetymague ma ojoi 'rã yy py. Ha'e nungakue ha'e javi sacerdote ogueru vy oapypa 'rã altar áry. Ha'e nunga voi ma oapy vy ome'ẽmby, heakuã porã rã SENHOR ojou porã aguã.

¹⁴ — Ha'e gui xapy'a rei SENHOR pe reapy vy reme'ẽ va'erã guyra ri vy ma reru 'rã pyku'ĩ'i e'ỹ vy apykaxu xiĩ.

¹⁵ Ha'e gui altar oĩa py sacerdote ogueru vy opoapẽ py omopẽ 'rã ijaju'y kãgue, ipire omondo e'ỹ re. Ha'e vy oapy 'rã altar áry. Ha'e rã huguykue ma omboxyry 'rã altar yvýry rupi.

¹⁶ Ha'e rã hi'ai hague reve omboi vy omombo 'rã altar kuaray oua katy tanhimbu oĩa py.

¹⁷ Ha'e vy ipepo guive omondo 'rã omboa'y e'ỹ re. Ha'e vy sacerdote oapypa 'rã altar áry, xakã tata py itui va'e áry. Ha'e nunga voi oapy vy ome'ẽmby, heakuã porã rã SENHOR ojou porã aguã.

2

Mba'emo aju guigua ome'ẽmby regua

¹ — Ha'e gui xapy'a rei amongue va'e rei SENHOR pe mba'emo aju guigua ome'ê vy ma ogueru 'rã trigo ku'ikue iporãve va'e.* Hi'áry ma omoĩ 'rã azeite, ha'e gui hexeve heakuã porã va'e ju 'rã ogueru.

² Ha'e nunga ogueraa 'rã Arão ra'y kuery sacerdote ikuai va'e pe. Ha'e kuery ojopy 'rã teĩ po trigo ku'ikue, azeite ha'e heakuã porã va'e ha'e javi reve. Ha'e va'e ma oapy 'rã altar áry ome'ẽmby ha'e javi rekovia. Ha'e va'e ma oapy vy ome'ẽmby, heakuã porã rã SENHOR ojou porã aguã.

³ Ha'e rã mba'emo aju guigua ome'ẽ mbyre ndoapyi va'ekue ma Arão ha'e ta'y kuery peguarã opyta. Ha'e nunga ma SENHOR pe oapy pyre reguaiky'a e'ỹ ete va'e.

⁴ — Ha'e gui xapy'a rei reru 'rã mba'emo aju guigua tatakua py ombojy pyre reme'ẽ va'erã. Ha'eve mbojape imbovua revegua e'ỹ, trigo ku'ikue iporãve va'e azeite reve omoapomo mbyre, ha'e mbojape ipererĩ'i va'e imbovua revegua e'ỹ azeite py oikytypa pyre.

⁵ Xapy'a rei mba'emo aju oexyaty py oexy pyre ri reru vy ma trigo ku'ikue gui imbovua revegua e'ỹ azeite reve omoapomo mbyre 'rã ha'eve.

⁶ Remboa'y-a'ypa 'rã. Ha'e gui hi'áry renhoẽ 'rã azeite. Ha'e nunga ma mba'emo aju guigua ome'ẽmby.

⁷ — Ha'e gui xapy'a rei mba'emo aju guigua reme'ẽ va'erã pairá py ri rembojy vy ma trigo ku'ikue iporãve va'e gui 'rã rejapo azeite reve.

* **2:1** Mba'emo aju guigua ma ha'e kuery ome'ẽ 'rã Nhanderuete omboete ha'e oguero vy'a aguã.

8 Ha'e nunga mba'emo aju guigua reme'ẽ va'erã rejapo ri vy reru 'rã SENHOR pe. Sacerdote-a py 'rã reraa, ha'e va'e ju altar py ogueraa aguã.

9 Ha'e gui mba'emo aju guigua reme'ẽ va'e gui ma sacerdote oipe'a 'rã altar áry oapy va'erã ha'e javi rekovia. Ha'e nunga ma oapy vy ome'ẽmby, heakuã porã rã SENHOR ojou porã aguã.

10 Ha'e gui mba'emo aju guigua ome'ẽ mbyre ndoapyi va'ekue ma Arão ha'e ta'y kuery pegua. Ha'e nunga ma SENHOR pe oapy pyre regua iký'a e'ỹ ete va'e.

11 — Ha'e rami avi mba'emo aju guigua SENHOR pe peme'ẽ va'erã ma ndapejapoi 'rã imbovua revegua. Mba'eta teĩve regua imbovua revegua nda'evei SENHOR pe peapy vy peme'ẽ va'erã, neĩ ei revegua voi nda'evei.

12 Ha'e va'e regua gui ma peru 'rã SENHOR pe jypy'igua peme'ẽ va'erã, teĩ altar áry ma nomoĩai 'rã heakuã porã aguã rami.

13 Mba'emo aju guigua reme'ẽ va'e ha'e javi 'rã remoe'ẽ juky py. Ha'e nunga reme'ẽ nhavõ neremoe'ẽ e'ỹi 'rã juky, mba'eta Nderuete guexeve guarã ojapo va'ekue kuaa ukaarã. Reme'ẽ va'e ha'e javi re 'rã remoĩ juky.

14 — SENHOR pe reru avi 'rã mba'emo aju jypy'i oiko va'ekue regua iporãgueve reme'ẽ va'erã. Ha'eve 'rã mba'emo rary pyau guigua reme'ẽ aguã, tata py rexy va'ekue, ha'yĩngy hary pyau va'e gui reumbiri va'ekue.

15 Ha'e va'e áry renhoẽ 'rã azeite, ha'e hexeve reru 'rã heakuã porã va'e. Ha'e nunga ma mba'emo aju guigua ome'ẽmby.

16 Mba'emo ra'yĩngy oumbiri pyre gui sacerdote oipe'a 'rã ome'ẽmby ha'e javi rekovia oapy va'erã, azeite ha'e heakuã porã va'e ha'e javi reve. Ha'e nunga ma SENHOR pe oapy vy ome'ẽmby.

3

Peteĩ rami ikuaia regua ome'ẽmby regua

1 — Ha'e gui amongue SENHOR renonde ogueru 'rã peteĩ rami ikuaia regua ome'ẽ va'erã.* Ha'e rami vy ha'eve 'rã guymba ava e'ỹ vy kunha ivaikue rei e'ỹ va'e.

2 Mymba ome'ẽ va'e akã áry opo omoĩ vy ojuka 'rã oguy nhemboaty oĩaty rokẽ katy'i. Huguykue ma Arão ra'y kuery sacerdote ikuai va'e omboavy 'rã altar yvýry ha'e javi rupi.

3 Peteĩ rami ikuaia regua ome'ẽ va'e gui ma oipe'a 'rã mba'emo SENHOR pe oapy vy ome'ẽ va'erã: ikyra hyekue áry ha'e hyekue re oĩ va'ekue ha'e javi,

4 ha'e gui ipykyraxĩ mokoĩve, hi'áry ikyra ojao'i va'ekue, ikupe áry guare, ha'e ipy'akue re ikyra oĩ va'ekue voi ipykyraxĩ reve omboipa 'rã.

5 Ha'e nunga ha'e javi Arão ra'y kuery oapy 'rã altar áry, mba'emo oapy vy ome'ẽmby, xakã áry ae 'rã oapy. Ha'e va'e ma oapy vy ome'ẽmby, heakuã porã rã SENHOR ojou porã aguã.

6 — Ha'e gui peteĩ rami ikuaia reguarã SENHOR pe mba'emo ome'ẽ aguã ma ha'eve mymba kyrĩ'ive va'e ava e'ỹ vy kunha, ivaikue rei e'ỹ va'e anho.

* **3:1** Peteĩ rami ikuaia regua ha'e kuery ome'ẽ 'rã Nhanderuede omboete ha'e hexeve peteĩ rami ikuaia oikuaa uka aguã.

7 Vexa'i ri ome'ẽ va'erã ogueru vy ma SENHOR renonde py ae 'rã ome'ẽ.

8 Ha'e vy ome'ẽ va'e akã áry opo omoĩ vy ojuka 'rã oguy nhemboaty oĩaty roka py. Huguykue ma Arão ra'y kuery omboayvi 'rã altar yvýry rupi.

9 Peteĩ rami ikuaia regua ome'ẽ va'e gui ma oipe'a 'rã ikyrakue SENHOR pe oapy aguã: huguaikue ipyxo kãgue katy'i omboi pyre ha'e javi, ha'e ikyra hyekue áry ha'e hyekue re oĩ va'ekue ha'e javi.

10 Ipykyraxĩ mokoĩve omboi avi 'rã, mokoĩve áry ikyra oĩ va'e, ikupe regua, ha'e gui ipy'akue re ha'e ipykyraxĩ re oĩ va'ekue ha'e javi 'rã omboi.

11 Ha'e va'e ha'e javi sacerdote oapypa 'rã altar áry, SENHOR pe tembi'u oapy vy ome'ẽmby.

12 — Kavara ri ome'ẽ va'erã vy ma SENHOR renonde py 'rã ogueru.

13 Ha'e vy inhakã áry opo omoĩ vy ojuka 'rã oguy nhemboaty oĩaty roka py. Huguykue ma Arão ra'y kuery omboayvi 'rã altar yvýry ha'e javi rupi.

14 Ha'e va'e regua ome'ẽ va'e gui oipe'a 'rã SENHOR pe oapy vy ome'ẽ va'erã: ikyra hyekue áry ha'e hyekue re oĩ va'ekue ha'e javi,

15 ipykyraxĩ mokoĩve, mokoĩve áry ikyra oĩ va'ekue, ikupe regua, ha'e ipy'akue regua oĩ va'ekue ipykyraxĩ reve omboipa 'rã.

16 Ha'e nunga ha'e javi sacerdote oapypa 'rã altar áry, tembi'u oapy vy ome'ẽmby, heakuã porã rã SENHOR ojou porã aguã. Ikyrakue ha'e javi ma SENHOR pega ae.

17 Po rami ma pendekorã oeja pyre raka'e rã peve guarã, pendekuaia jave re, ha'e mamõ rã pendekuaia py: ndape'ui 'rã ikyrakue neĩ huguykue

— he'i.

4

Sacerdote kuery potae vy e'ỹ ojevavy vy mba'emo ome'ẽ aguã regua

¹ Ha'e gui SENHOR aipoe'ive ju Moisés pe:

² — Ndeayvu ke Israel kuery pe. Ha'e vy aipo're 'rã: Xapy'a rei amongue potae vy e'ỹ ojevavy 'rã SENHOR ojapo uka va'ekue rovai, xapy'a rei ha'e nunga rovai py ojapo 'rã ojapo e'ỹ va'erã va'ekue.

³ Xapy'a rei sacerdote-rã omoĩ mbyre eteve voi ojevavy 'rã heta va'e kuery opaga aguã rami avi omoingo vy. Ha'e rami vy ojevavyague re SENHOR pe ome'ẽ 'rã peteĩ vaka ra'y ivaikue rei e'ỹ va'e.*

⁴ SENHOR renonde py vaka ra'y ogueru 'rã oguy nhemboaty oĩaty rokẽ py. Vaka ra'y akã áry opo omoĩ vy ojuka 'rã SENHOR renonde.

⁵ Huguykue regua ma sacerdote-rã omoĩ mbyre ogueraa 'rã oguy nhemboaty oĩaty py.

⁶ Huguykue py okuã omoakỹ vy sete-kue 'rã omboayvi SENHOR renonde py, henda iky'a e'ỹ va'e py ajukue okẽ regua oĩ va'e rexei.

⁷ Sacerdote huguy omoĩ avi 'rã altar heakuã porã va'e oapyaty va'e rakua ikuai va'e apy re, SENHOR renonde py. Ha'e va'e altar ma oguy nhemboaty oĩaty py oĩ. Ha'e gui huguy rembyrekue ma altar mba'emo oapyaty va'e guýry onhoẽ 'rã, nhemboaty oĩaty rokẽ py oĩ va'e py.

* **4:3** Jevavya regua ome'ẽmby ma ha'e kuery ome'ẽ ojevavyague ombogue uka aguã. Ha'e nunga ome'ẽ reve ojevavyague omombe'upa Nhanderuete oiky'a'o ju aguã.

⁸ Jejavya ojao'i ukaa aguã regua vaka ra'y ome'ẽmby gui omboipa 'rã ikyrakue oĩ va'e ha'e javi: ikyra hyekue áry, hyekue re oĩ va'ekue ha'e javi,

⁹ ipykyraxĩ mokoĩve, mokoĩve re ikyra oĩ va'ekue, ikupe regua, ha'e ipy'akue regua oĩ va'ekue ipykyraxĩ reve omboipa avi 'rã,

¹⁰ peteĩ rami ikuaia regua vaka ra'y ome'ẽmby gui omboia rami avi. Ha'e vy sacerdote oapypa 'rã altar mba'emo oapyaty va'e áry.

¹¹ Ha'e rã vaka ra'y pirekue, ho'okue ha'e javi, inhakãgue, ipykue, hyekue, ha'e hepoxikue,

¹² vaka ra'y retekue ha'e javi ma ogueraa 'rã teta ikuaia gui mombyry'i peteĩ henda iky'a e'ỹa py. Tanhimbukue omomboaty py 'rã oapypa tata py, xakã áry.

Números 15.22-26

¹³ — Xapy'a rei Israel kuery ha'e javi potae vy e'ỹ ojevavy teĩ ha'e nungakue avave rei ndoikuaai ranhe, xapy'a rei ojapo e'ỹ va'erã va'ekue py ojevavy okuapy 'rã SENHOR ojapo uka va'ekue rovai.

¹⁴ Ha'e gui ha'e kuery ojevavyague oikuaa ri ramo pavẽ ogueru 'rã vaka ra'y ojevavyague re ome'ẽ va'erã. Ha'e vy oexa uka 'rã okuapy oguy nhemboaty oĩaty roka py.

¹⁵ Vaka ra'y akã áry ha'e kuery mongetaaty kuery omoĩ 'rã opo SENHOR renonde. Ha'e rire vaka ra'y ojukaa 'rã SENHOR renonde.

¹⁶ Vaka ra'y ruguykue regua sacerdote-rã omoĩ mbyre ojopy vy ogueraa 'rã oguy nhemboaty oĩaty py.

¹⁷ Ha'e vy huguykue py okuã omoakỹ vy setekue 'rã omboavy SENHOR renonde py, cortina okẽ

regua rexei.

¹⁸ Huguykue omoĩ avi 'rã altar oĩ va'e rakua apy re, SENHOR renonde oguy nhemboaty oĩaty py. Ha'e rã huguy rembyrekue ha'e javi ma onhoẽ 'rã altar mba'emo oapyaty va'e nhemboaty oĩaty rokẽ py oĩ va'e guýry.

¹⁹ Vaka ra'y gui ikyrakue omboipa vy oapypa 'rã altar áry.

²⁰ Ha'e va'e vaka ra'y re ojapo 'rã jejavya regua vaka ra'y ome'ẽmby re ojapoa rami avi. Ha'e rami ae 'rã ojapo, ha'e kuery ojejavyague sacerdote ojao'i uka vy. Ha'e rami rã ha'e kuery operdoaa 'rã.

²¹ Ha'e va'e rire vaka ra'y retekue oipe'aa 'rã heravy teta ikuaiã gui mombyry'i. Ha'e vy oapypa 'rã jypy vaka ra'y oapyague rami avi. Ha'e va'e ma heta va'e kuery ojejavyague regua ome'ẽmby.

Yvatekueve potae vy e'ỹ ojevavy vy mba'emo ome'ẽ aguã regua

²² — Ha'e gui huvixa kuery va'e regua potae vy e'ỹ ojevavy 'rã SENHOR ojapo uka va'ekue regua e'ỹ ojapoa py. Ha'e vy ha'e nunga py opaga aguã rami 'rã oiko,

²³ ha'e gui ojevavyague ixupe oikuaa ukaa ramo ogueru 'rã kavara ivaikue rei e'ỹ va'e ome'ẽ va'erã.

²⁴ Kavara akã áry opo omoĩ vy SENHOR renonde ojuka 'rã oapy pyrã ojukaaty py. Ha'e nunga ma jejavya regua ome'ẽmby.

²⁵ Ha'e gui jejavya regua ome'ẽ mbyre ruguy py sacerdote okuã re omoakỹ vy ombovy 'rã altar mba'emo oapyaty va'e rakua ikuai va'e apy re.

Ha'e rã huguy rembyrekue ma onhoẽmba 'rã altar mba'emo oapyaty va'e yvýry rupi.

²⁶ Ome'ẽ mbyre kyrakue ma oapypa 'rã altar áry, peteĩ rami ikuaia regua ome'ẽmby kyrakue oapya rami avi. Ha'e rami py sacerdote ojao'i uka 'rã huvixa ojejavyague. Ha'e ramo operdoaa 'rã.

Mava'e rã rei potae vy e'ỹ ojejavy vy mba'emo ome'ẽ aguã regua

²⁷ — Ha'e gui xapy'a rei mava'e rã rei pendeivy re oiko va'e regua ojejavy 'rã potae vy e'ỹ, SENHOR ojapo uka e'ỹ va'ekue ojapo py. Ha'e rami vy opaga aguã rami va'e 'rã oiko.

²⁸ Ha'e gui ojejavyague ixupe oikuaa ukaa ramo ogueru 'rã kavara ivaikue rei e'ỹ va'e ome'ẽ va'erã, ojejavyague regua.

²⁹ Ojejavyague regua ome'ẽ va'e akã áry opo omõ vy ojuka 'rã oapy pyrã ojukaaty py ae.

³⁰ Ome'ẽmby ruguy py sacerdote okuã omoakỹ vy ombovy 'rã altar mba'emo oapyaty va'e rakua apy re. Ha'e rã huguy rembyrekue ma onhoẽmba 'rã altar yvýry rupi.

³¹ Ikyrakue ma omboipa 'rã peteĩ rami ikuaia regua re ome'ẽmby rami avi. Sacerdote oapy 'rã

altar áry, heakuã porã rã SENHOR ojou porã aguã.†
Ha'e rami sacerdote ojao'i uka 'rã ojevavyague,
ha'e ramo operdoaa 'rã.

³² — Ha'e rami teĩ xapy'a rei vexa'i ri ojevavyague regua ome'ẽ vy ma kunha ivaikue rei e'ỹ va'e 'rã ogueru.

³³ Ha'e rami vy ojevavyague regua ome'ẽmby akã áry opo omoĩ vy ojuka 'rã ojevavyague re, mba'emo ome'ẽmby oapyaty py ae.

³⁴ Ojevavyague regua ome'ẽmby ruguykue py sacerdote okuã omoakỹ vy ombovy 'rã altar mba'emo oapyaty va'e rakua apy re. Ha'e rã huguy rembyrekue ma onhoẽmba 'rã altar yvúry rupi.

³⁵ Ha'e rã ikyrakue ma omboipa 'rã, peteĩ rami ikuaia regua ome'ẽmby re ojapoa rami avi. Ha'e vy sacerdote oapy 'rã altar áry, SENHOR pe mba'emo oapy va'e áry. Ha'e rami sacerdote ojao'i uka 'rã ojevavyague. Ha'e ramo operdoaa 'rã.

5

Amongue va'e rei oikuaa e'ỹ re ojevavy vy mba'emo ome'ẽ aguã regua

† **4:31** Mboapy regua ome'ẽmby pe anho “Heakuã porã rã SENHOR ojou porã aguã” 'ea va'e. Ha'e va'e ma oapy vy ome'ẽmby (capítulo 1), mba'emo aju guigua ome'ẽmby (capítulo 2), ha'e peteĩ rami ikuaia regua ome'ẽmby (capítulo 3). Ha'e va'e mboapy regua ome'ẽmby ma ome'ẽxea'i py 'rã ome'ẽ, Nhanderuede omboetea rupi. Ha'e rã amboae regua ome'ẽmby pe ma “Heakuã porã rã SENHOR ojou porã aguã” nde'i, mba'eta ojevavyague re ome'ẽ, Nhanderuede ombogue aguã. Ha'e va'e ma jejavya regua ome'ẽmby (4.1–5.7). Ha'e rami avi jejavya regua ome'ẽmby gui voi ikyrakue oapy rã ha'e nunga pe “Heakuã porã rã SENHOR ojou porã aguã” he'i avi 'rã, mba'eta peteĩ rami ikuaia regua ome'ẽmby rami oapy (4.31).

1 — Xapy'a rei amongue ojevavy 'rã po rami: Mba'emo oiko rã oexa e'ỹ vy oendu teĩ huvixa omboayvua py voi nomombe'uxei 'rã. Mba'emo oikuaa va'erĩ nomombe'ui vy hexe ae 'rã oĩ ojevavyague re opaga aguã.

2 Xapy'a rei amongue ojopy 'rã mba'emo ha'eve'ỹ va'e re, vixo ha'eve'ỹ va'e re'õgue re mba'e, mymba ha'eve'ỹ va'e re'õgue, e'ỹ vy yvy rupi onhembotyryry va'e ha'eve'ỹ va'e re'õgue re. Ha'e nunga avave rei ndoexaai teĩ ha'e ae ju ha'eve'ỹ va'e ojeapo vy ha'e ae oiko 'rã opaga aguã rami.

3 Ha'e rami e'ỹ vy xapy'a rei ojopy 'rã ava guigua ha'eve'ỹ va'e re, ha'e nunga oĩ va'e re rei onhemongy'a 'rã. Potae vy e'ỹ opoko teĩ oikuaa nho vy opaga aguã rami 'rã oiko.

4 Ha'e rami e'ỹ vy amongue ijayvu vy oura rive 'rã ojapo vai aguã re, e'ỹ vy ojapo porã aguã re teĩ, ha'e rami rei oura rivea rupi ijayvu 'rã oikuaa pota vy e'ỹ, teĩ oikuaa nho vy ha'e nunga káuxa oiko 'rã opaga aguã rami.

5 Ha'e ramigua py ri opaga aguã rami oiko rire omombe'upa 'rã mba'e py ete'i pa ojevavya,

6 ha'e ome'ẽ 'rã ojevavyague regua. Ha'e rami vy SENHOR pe ogueru 'rã mymba kyrĩve va'e, vexa'i kunha, e'ỹ vy kavara kunha, ojevavyague regua ome'ẽ va'erã. Ha'e ramo sacerdote ojao'i uka 'rã ojevavyague.

7 Ha'e gui vexa'i kunha ndojoui ri vy SENHOR pe ogueru 'rã mokoĩ apykaxu e'ỹ vy mokoĩ jeruxi, opaga aguã rami oikoague re ome'ẽ va'erã. Peteĩ ma ojevavyague regua 'rã ome'ẽ, ha'e rã amboae ma oapy vy ome'ẽmby.

8 Sacerdote pe mokoĩve ome'ẽ rã jejavya regua

ranhe 'rã ojuka. Ha'e rami vy opoapẽ py omopẽ 'rã ijaju'y kãgue, ipire omondo e'ỹ re.

⁹ Ha'e gui jejavya regua ome'ẽmby ruguykue gui ma ogueraa vy omboayvipa 'rã altar yke rupi. Ha'e rã huguyrembyrekue ma altar guýry rupi onhoẽmba 'rã. Ha'e va'e ma jejavya regua ome'ẽmby.

¹⁰ Ha'e gui amboae guyra ma oapy 'rã ipara oĩa rami vy. Ha'e rami sacerdote ojao'i uka 'rã ojejavyague. Ha'e rã operdoaa 'rã.

¹¹ Xapy'a rei mokoĩ apykaxu e'ỹ vy mokoĩ jeruxi ogueru aguã ndojoui ri vy, ojejavya regua ome'ẽ va'erã togueru peteĩ ryru trigo ku'ikue iporãve va'e.* Ha'e va'e áry tomoĩ eme guive azeite, neĩ heakuã porã va'e, jejavya regua ome'ẽmby ramo.

¹² Sacerdote pe ha'e va'e ome'ẽ ramo ojara 'rã peteĩ po renyẽ ha'e javi rekovia. Ha'e va'ekue ma SENHOR pe oapy 'rã altar áry, oapy vy ome'ẽmby oĩ va'e áry ju. Ha'e va'e ma jejavya regua.

¹³ Ha'e rami sacerdote ojao'i uka 'rã mba'emo py rei tema ojejavyague. Ha'e ramo operdoaa 'rã. Ha'e rã ndoapyi va'ekue ma sacerdote kuery pegua, mba'emo aju guigua ome'ẽ mbyre re ojapoa rami.

SENHOR pegua nomboteiague re ome'ẽ aguã regua

¹⁴ SENHOR aipoe'ive ju Moisés pe:

¹⁵ — Ha'e gui xapy'a rei amongue ojapo 'rã ojapo e'ỹ va'erã va'ekue, ha'e potae vy e'ỹ ojejavy 'rã mba'emo SENHOR pegua iky'a e'ỹ va'e oĩ va'e py. Ha'e rami vy guymba kuery ikuai va'e gui ogueraa

* **5:11** Apy “peteĩ ryru” he'ia ma mokoĩ litro va'e re ijayvu vy, ha'e rã trigo ri rã peteĩ quilo va'e (Lucas 2.24).

'rã SENHOR pe peteĩ vexa'i ivaikue rei e'ỹ va'e ome'ẽ va'erã. Ha'e va'e repy re reikuaa 'rã hatã'i va'e prata guigua mbovy paa, henda iky'a e'ỹ va'e py oiporua va'e rami, mba'emo omboekovia aguã regua ome'ẽmby.

¹⁶ Ha'e rami py oguerupa ju 'rã SENHOR pe ndoguerupai va'ekue. Hi'áry omoĩ retave ju 'rã, peteĩ nhiruĩ ikuai nhavõ áry peteĩ-teĩ ju 'rã ome'ẽve. Sacerdote pe ae 'rã ome'ẽ. Ha'e ramo sacerdote ojao'i uka 'rã ojevavyague, mba'emo omboekovia aguã regua vexa'i ome'ẽ va'ekue py ae. Ha'e ramo operdoaa 'rã.

Potae vy e'ỹ ojevavyague re mba'emo ome'ẽ aguã regua

¹⁷ — Xapy'a rei amongue ojevavy 'rã SENHOR ojapo uka va'ekue rupi e'ỹ. Potae vy e'ỹ ojapo teĩ oiko 'rã opaga aguã rami, ha'e vy hexe ae 'rã oĩ ojevavyague re opaga aguã.

¹⁸ Ha'e rami vy guymba kuery gui ogueraa 'rã sacerdote pe peteĩ vexa'i ivaikue rei e'ỹ va'e. Hepy reikuaa rami ome'ẽ 'rã ojevavyague omboekovia aguã. Ha'e ramo ha'e va'e py sacerdote ojao'i uka 'rã potae vy e'ỹ ojevavyague. Ha'e ramo operdoaa 'rã.

¹⁹ Ha'e va'e ma mba'emo omboekovia aguã regua ome'ẽmby, SENHOR pe opaga aguã rami oiko rire.

6

Amongue oikuaa teĩ ojevavy nho vy mba'emo ome'ẽ aguã regua

¹ SENHOR ijayvuvu Moisés pe. Ha'e vy aipoe'i:

2 — Xapy'a rei amongue ojejavy 'rã, ojapo vai 'rã SENHOR rovai. Xapy'a rei oirũ pe nome'ẽ jevyxei 'rã mba'emo oĩa py omoĩ porã uka va'ekue, e'ỹ vy mba'emo repyrã ome'ẽ va'ekue, mba'emo re imondaague mba'e, oirũ okoreague,

3 omokanhy mbyre ojou teĩ ha'e nunga pe “Nda-joui” he'i 'rã oura rive vy, e'ỹ vy amboae ramigua py avakue ojejavy jepiaty rami.

4 Ha'e rami ojejavyague oikuaa pavẽ ramo ome'ẽ jevy nho 'rã imondaague rekovia, e'ỹ vy okoreague rekovia, hexeve omoĩ porã va'ekue, mba'emo omokanhy mbyre ojou va'ekue,

5 e'ỹ vy ha'e nunga ha'e javi re oura riveague. Omboekoviapa ju 'rã ha'ekue'i rami. Ha'e va'e áry omoĩve'i ju 'rã, peteĩ nhiruĩ ikuai nhavõ áry peteĩ-teĩ ju 'rã ome'ẽve. Ija kuery pe ae 'rã ome'ẽ, ojejavyague re omboekovia aguã regua ome'ẽa árave.

6 Omboekovia aguã regua ome'ẽ va'erã ma SENHOR pe ogueru 'rã guymba kuery gui vexa'i ivaikue rei e'ỹ va'e, mbovy repy reikuaa rami omboekovia aguã regua ome'ẽ va'erã. Sacerdote pe ae 'rã ogueru.

7 Ha'e ramo ojejavyague sacerdote ojao'i uka 'rã SENHOR renonde. Ha'e ramo operdoaa 'rã ojevavya py opaga aguã rami oikoague.

Mba'emo oapya vy ome'ẽmby regua lei oĩa

8 SENHOR aipoe'ive Moisés pe:

9 — Ejapo uka na Arão ha'e ta'y kuery pe. Ha'e vy aipo're: Po rami 'rã mba'emo peme'ẽ peapy vy. Oapy vy ome'ẽ mbyre ma altar áry 'rã opyta

pytũ mbukukue ko'ẽ peve, tata altar áry hendy riae reve.

¹⁰ Ha'e gui ma sacerdote onhemonde 'rã ao puku ajukue iporãve va'e guigua py, ha'e kaxõ ajukue iporãve va'e guigua py opire reia áry. Ha'e rami vy altar áry tata ome'ẽ mbyre oapypa ma rire tanhimbu oguerova 'rã ha'e gui, altar yvýry ju ranhe 'rã omoĩ.

¹¹ Ha'e gui oao omboekoviapa vy amboae ju 'rã omoĩ. Ha'e vy tanhimbu ogueraa 'rã teta ikuaia gui mombyry'i, peteĩ hendaiky'a e'ỹa py.

¹² Altar áry tata hendy riae 'rã oiny. Pembogue eme. Ko'ẽ nhavõ hi'áry sacerdote omoĩve 'rã xakã, ha'e gui ha'e va'e áry ju 'rã omoĩ oapy vy ome'ẽmby, ha'e gui ha'e va'e áry ju 'rã oapy mba'emo kyrakue peteĩ rami ikuaia regua, ome'ẽ mbyre guigua.

¹³ Altar áry tata hendy riae 'rã oiny. Pembogue eme.

Mba'emo aju guigua ome'ẽmby regua lei oĩa

¹⁴ — Po rami 'rã peme'ẽ mba'emo aju guigua. SENHOR renonde altar oĩ va'e py 'rã Arão ra'y kuery ome'ẽ.

¹⁵ Ha'e kuery regua peteĩ ma mba'emo aju guigua ome'ẽmby gui ojopy 'rã peteĩ po renyẽ trigo ku'ikue iporãve va'e azeite reve. Ojopy avi 'rã heakuã porã va'e ome'ẽmby revegua ha'e javi. Ha'e va'e ma altar áry omoendy 'rã ome'ẽmby ha'e javi rekovia, heakuã porã rã SENHOR ojou porã aguã.

¹⁶ Ha'e rã hembyrekue ma Arão ha'e ta'y kuery ho'u 'rã. Imbovua reve'ỹ 'rã ho'u hendaiky'a e'ỹa py. Oguy nhemboaty oĩaty roka rupi 'rã ho'u okuapy.

¹⁷ Ha'e rami avi ndoexyi 'rã imbovua reve. Ha'e kuery peguarã ae xee aeja xevygua oapy vy ome'ẽmby regua. Ha'e nunga ma iky'a e'ỹ ete va'e, jejavya regua ha'e mba'emo omboekovia aguã regua ome'ẽmby rami avi.

¹⁸ Arão ra'y kuery va'e regua ha'e javi 'rã ho'u ha'e va'e gui. Ha'e rami aguã pendekorã aeja va'ekue raka'e rã peve, pendekuaia pukukue reguarã, SENHOR pe oapy vy ome'ẽmby regua. Ha'e va'e re ovy va'e rei tema iky'a e'ỹ va'e avi 'rã opyta.

Sacerdote kueryrã omoĩa jave mba'emo ome'ẽ aguã regua

¹⁹ Ha'e gui SENHOR aipoe'ive Moisés pe:

²⁰ — Pova'e nunga ma Arão ha'e ta'y kuery ome'ẽ 'rã SENHOR pe sacerdote-rã omoĩa ára py. Peteĩ ryru trigo ku'ikue iporãve va'e ome'ẽ riaa jepi 'rã mba'emo aju guigua ome'ẽ mbyrã. Mbyte peve ma aje'ivekue 'rã ome'ẽ, ha'e rã hembyrekue ma ka'arukue 'rã.

²¹ Ha'e va'e ma ombojy 'rã oexyaty py azeite reve, omona porã 'rã guive ogueru aguã. Pẽgue-pẽgue'i mbixy ma ogueru 'rã mba'emo aju guigua ome'ẽ aguã, heakuã porã rã SENHOR ojou porã aguã.

²² Ha'e gui Arão ra'y kuery va'e regua hekovia sacerdote-rã omoĩ mbyre ma ha'ekue rami ae 'rã ojapo. Raka'e rã peve guarã ojapo uka pyre rami vy oapy 'rã SENHOR peguarã ae.

²³ Ha'e rami 'rã mba'emo aju guigua ome'ẽmby peapypa, ndape'ui 'rã.

Jejavya regua ome'ẽmby regua lei oĩa

²⁴ SENHOR aipoe'ive Moisés pe:

25 — Aipo're Arão ha'e ta'y kuery pe: Po rami 'rã peme'ẽ jejavya regua. Mba'emo oapy vy ome'ẽmby ojukaaty py ae 'rã pejuka jejavya regua, SENHOR renonde. Ha'e va'e ma iky'a e'ỹ ete va'e.

26 Jejavya regua mboaxaare sacerdote ae 'rã ho'u. Henda iky'a e'ỹa py 'rã ho'u, oguy nhemboaty oĩaty roka py.

27 Ome'ẽ mbyre ro'okue re ovy va'e ha'e javi tema iky'a e'ỹ va'e avi 'rã opyta. Ha'e gui oao re ri huguy omboayvi xapy'a vy ma omboayviague ojoi 'rã henda iky'a e'ỹa py.

28 Yapo guigua py ri ombojy rire ma ombovo 'rã hyrukue. Ha'e rã overa va'e guigua py ri ombojy rire ma oipyeipa porã, ha'e ojoi 'rã yy py.

29 Ha'e va'e ma sacerdote regua ha'e javi 'rã ho'u. Iky'a e'ỹ ete va'e.

30 Ha'e rã jejavya regua ome'ẽ mbyre ro'okue ma ndape'ui 'rã teĩve, oguy nhemboaty oĩaty py huguykue peru rire, henda iky'a e'ỹ va'e py jejavya ojao'ĩ ukaa aguã. Ha'e nunga ma tata py 'rã peapypa.

7

Mba'emo omboekovia aguã regua ome'ẽmby regua lei oĩa

1 — Po rami 'rã peme'ẽ mba'emo omboekovia aguã regua. Ha'e va'e ma iky'a e'ỹ ete va'e.

2 Mba'emo omboekovia aguã regua ome'ẽmby ma oapy vy ome'ẽmby ojukaaty py ae avi 'rã pejuka. Ha'e gui huguykue ma omboayvia 'rã altar áry ha'e javi rupi.

³ Ikyrakue ma omboaxapa 'rã, huguaikue ha'e hye áry ikyra oĩ va'ekue voi,

⁴ ha'e gui ipykyraxĩgue mokoĩve, hexe ikyra oĩ va'ekue ikupe reguare, ha'e ipy'akue regua ipykyraxĩgue reve omboipa 'rã.

⁵ Altar áry 'rã sacerdote oapy, SENHOR pe oapy vy ome'ẽ mbyrã. Ha'e va'e ma mba'emo omboekovia aguã regua ome'ẽmby.

⁶ Sacerdote regua ha'e javi 'rã ho'u henda iky'a e'ỹ va'e py. Iky'a e'ỹ ete va'e.

⁷ Jejavya regua peme'ẽa rami ae avi 'rã peme'ẽ mba'emo omboekovia aguã regua. Mokoĩve regua lei ma peteĩ'i. Ha'e va'e py sacerdote ojao'i uka 'rã jejavya, rire ixupegua ae 'rã opyta ndoapyi va'ekue.

⁸ Amongue rekovia sacerdote oapy vy ome'ẽ rire ipirekue opyta 'rã ixupegua ae.

⁹ Omboxyryryaty py, e'ỹ vy oexyaty áry ombojy pyre ma sacerdote peguarã meme 'rã opyta, tatakua py mba'emo aju guigua oexy pyre rami avi.

¹⁰ Mba'eta mba'emo aju guigua ome'ẽ mbyre, azeite reve omoapomo mybre e'ỹ vy ipiru va'e teĩ ma Arão ra'y kuery pegua meme.

Peteĩ rami ikuaia regua ome'ẽmby regua lei oĩa

¹¹ — Po rami 'rã peme'ẽ peteĩ rami ikuaia regua. Amongue va'e rei ha'eve SENHOR pe ome'ẽ aguã.

¹² SENHOR oguero vy'aa rupi ri ome'ẽ vy oguero vy'aa rupi ome'ẽ va'e reve ogueru avi 'rã mbojape imbovua revegua e'ỹ azeite py omoapomo mbyre, ha'e mbojape ipererĩ'i va'e imbovua revegua e'ỹ azeite py oikyty pyre, ha'e

mbojape trigo ku'ikue iporãve va'e guigua azeite reve omoapomo porã mbyre.

¹³ Ha'e va'e mbojape reve ogueru avi 'rã mbojape imbovua revegua ome'ẽ va'erã, peteĩ rami ikuaia regua reve oguerovy'aa rupi ome'ẽ mbyrã.

¹⁴ Mba'emo ome'ẽmby ha'e javi regua gui ogueru avi 'rã peteĩ mbojape SENHOR pe ome'ẽ va'erã. Ha'e va'e ma peteĩ rami ikuaia regua ome'ẽmby ruguykue sacerdote omboayvi rire ixupe guarã ae 'rã opyta.

¹⁵ Peteĩ rami ikuaia reguare ome'ẽa árave 'rã ho'upa oguerovy'aa rupi ome'ẽmby ro'okue. Mba'eve ndoejai 'rã ko'ẽ rã guarã.

¹⁶ — Ha'e gui xapy'a rei amongue onhemboayvua rupi ri mba'emo ome'ẽ, e'ỹ vy ha'e ae'i onhenhandua rami ome'ẽ teĩ ome'ẽa árave ae 'rã ho'ua. Xapy'a rei mba'emo hembyre ramo ko'ẽgue ha'eve teri ho'ua aguã.

¹⁷ Ha'e rã mboapy ára peve ri ome'ẽ mbyre ro'okue hembyre ramo ma oapypaa 'rã tata py.

¹⁸ Mba'eta xo'o peteĩ rami ikuaia regua ome'ẽ mbyre ma mboapy ára peve ri ho'ua ramo heruare ndojou porãai 'rã, ome'ẽ va'ekue voi ndovarei 'rã. Ha'e nunga ma ha'eve'ỹ va'e. Hi'uare re ae 'rã oĩmba ojevavyague re opaga aguã.

¹⁹ — Ha'e gui mba'emo ha'eve'ỹ va'e re xo'o ovy ramo ma ndo'uai 'rã. Tata py 'rã oapypaa. Ha'e rã xo'o ome'ẽ mbyre regua ma amongue ojeky'a'o ukapa va'ekue rei 'rã ha'eve ho'u aguã.

²⁰ Ha'e rami avi amongue ojeky'a'o uka va'ekue'ỹ ri, peteĩ rami ikuaia regua SENHOR pe ome'ẽ mbyre xo'o ho'u ramo, oipe'aa 'rã heta va'e kuery mbyte gui.

21 Ha'e rami avi xapy'a rei amongue opoko 'rã mba'emo ha'eve'ỹ va'e re, avakue guigua ha'eve'ỹ va'e, e'ỹ vy mymba ha'eve'ỹ va'e, e'ỹ vy onhembotyryry va'e ha'eve'ỹ va'e guigua re. Ha'e gui ha'e va'e peteĩ rami ikuaia regua SENHOR pe ome'ẽ mbyre xo'o gui ho'u ramo oipe'aa 'rã heta va'e kuery mbyte gui.

Ikyrakue ha'e huguykue Nhanderuede ndo'u ukaiague

22 SENHOR aipoe'ive ju Moisés pe:

23 — Ndeayvu 'rã Israel kuery pe. Ha'e vy aipo're: Pe'u eme vaka kyra, neĩ vexa'i ha'e kavara kyra voi.

24 Ha'e gui mymba omano rive va'ekue, ha'e inharõ va'e rembia kyrakue ha'eve 'rã amboae rami peiporu aguã, ha'e rã pe'u aguã ma nda'evei.

25 Mba'eta SENHOR pe oapy vy ogueru pyre kyrakue ho'u va'e rei ma oipe'aa 'rã heta va'e kuery mbyte gui.

26 Ndape'ui 'rã huguy mamõ rã peĩa py, neĩ guyra neĩ vaka guigua.

27 Huguy ho'u va'e rei tema oipe'aa 'rã heta va'e kuery mbyte gui.

Sacerdote kuery pegua re ijayvua

28 SENHOR aipoe'ive ju Moisés pe:

29 — Ndeayvu ke Israel kuery pe. Ha'e vy aipo're: Peteĩ rami ikuaia regua amongue ome'ẽ vy ogueru 'rã SENHOR pe. Ha'e gui peteĩ rami ikuaia regua ome'ẽmby gui

30 opo py ae 'rã oipe'a heruvy SENHOR pe oapy vy ome'ẽ va'erã. Ipexo kyrakue ma ogueru 'rã

ipexokue reve. Ha'e va'e SENHOR renonde oupi vy ombovava reve 'rã ome'ẽ.

³¹ Ikyrakue ma sacerdote oapy 'rã altar áry, ha'e rã ipexokue ma Arão ha'e ta'y kuery peguarã opyta.

³² Hi'ugue oiporu kuaa regua voi ome'ẽ 'rã sacerdote pe, peteĩ rami ikuaia regua ome'ẽ va'e gui oipe'a va'ekue.

³³ Mba'eta Arão ra'y kuery va'e regua peteĩ rami ikuaia regua ome'ẽmby ruguykue mboayviare ha'e ikyrakue rapyare, ha'e va'e ae 'rã ogueraa hi'ugue oiporu kuaa regua ojeupe guarã.

³⁴ Mba'eta xejeupe guarã ae aipe'a uka peteĩ rami ikuaia regua mymba pexokue ha'e hi'ugue Israel kuery ome'ẽ va'ekue gui, ha'e sacerdote Arão ha'e ta'y kuery pe ju amboaxa. Raka'e rã peve guarã ha'eve 'rã Israel kuery gui ojopy aguã.

³⁵ Ha'e nunga ae ma opyta Arão ha'e ta'y kuery peguarã, mba'emo SENHOR pe oapy vy ome'ẽ mbyre regua, SENHOR pegua sacerdote-rã omoĩa ára guive ha'e kuery peguarã aeja.

³⁶ Ha'e kuery omoĩa ára py ha'e nunga ae xee SENHOR xeayvu Israel kuery ome'ẽ aguã ha'e kuery pe, hamymino kuery rekorã avi aeja raka'e rã peve guarã — he'i.

³⁷ Ha'e rami ae 'rã peme'ẽ mba'emo oapy vy ome'ẽmby, mba'emo aju guigua, jejavya regua, mba'emo omboekovia aguã regua, ojeky'a'o aguã regua ha'e peteĩ rami ikuaia regua.

³⁸ Moisés pe SENHOR ae ojapo uka va'ekue Sinai vyvty re. Ojapo ukaa ára guive Israel kuery mba'emo ogueru aguã SENHOR pe Sinai regua tekoa e'ỹa py.

8

Êxodo 29.1-37

¹ SENHOR aipoe'ive ju Moisés pe:

² — Eraa Arão ha'e ta'y kuery ijao puku reve, ha'e azeite SENHOR pe nhomboaxaa aguã regua avi, ha'e gui peteĩ vaka ra'y jejavya re reme'ẽ va'erã, ha'e mokoĩ vexa'i, ha'e gui ajaka mbojape imbovua revegua e'ỹ va'e oĩa.

³ Oguy nhemboaty oĩaty rokẽ py emboaty uka heta va'e kuery ha'e javi — he'i.

⁴ Ha'e ramo Moisés ojapo SENHOR ojapo ukaague rami. Ha'e ramo heta va'e kuery ma oguy nhemboaty oĩaty rokẽ py onhemboatypa okuapy.

⁵ Moisés aipoe'i ijaty va'e kuery pe:

— Namigua ma SENHOR ojapo uka va'ekue nhandevy — he'i vyve

⁶ Arão ha'e ta'y kuery ogueru vy ombojau yy py.

⁷ Omonhemonde Arão kamixa puku py, ha'e ku'akuaa ju omoĩ. Omoĩ ao puku sacerdote pegua. Hexe omoĩ avi hi'árygua, ha'e manto sacerdote pegua ae omoĩ vy oku'akua avi manto regua py ae, ita oĩmbaa va'e py. Ha'e vy omoatyrõmba porã'i hexe.

⁸ Ha'e gui ma omoĩ avi pexo regua, ha'e pexo regua re ma Urim ha'e Tumim ju omoĩ.*

⁹ Inhakã re oimama imoiny ingorarã, ha'e ingora re henonde katy omoĩ avi ouro guigua ipererĩ'i va'e hakã regua iky'a e'ỹ va'erã, Moisés pe SENHOR ojapo ukaague rami vy.

* **8:8** Urim ha'e Tumim ma sacerdote kuery mba'ekuaa-a oguereko va'ekue (Números 27.21).

10 Ha'e rami rã azeite SENHOR pe nhomboaxaa aguã regua Moisés ogueru vy omoĩ ombojerovi-aaty re, ha'e mba'emo ikuai va'e ha'e javi re, iky'a e'ỹ va'erã omboaxa vy.

11 Altar áry rupi ma sete-kue azeite omboayvi. Omboayvi altar re hembiporu ikuai va'e rupi, hy'a guaxu ha'e henda rupi guive, iky'a e'ỹ va'erã omboaxa vy.

12 Ha'e va'e rire Arão akã áry ju azeite SENHOR pe nhomboaxaa aguã regua onhoẽ, iky'a e'ỹ va'erã omboaxa vy.

13 Ha'e gui Moisés omonhemboja avi Arão ra'y kuery. Ha'e vy kamixa puku py omonhemonde vy ha'e kuery oiku'akua avi ku'akuaa py. Akã reguarã oimama avi imoiny, SENHOR ijavyague rami vy.

14 Vaka ra'y ogueru ruka avi jejavya regua ome'ẽ va'erã. Vaka ra'y akã áry Arão ha'e ta'y kuery opo omoĩ jejavya regua ome'ẽ va'erã.

15 Ha'e rã Moisés ojuka vy ojopy huguykue, ha'e vy okuã py oikyty altar rakua ikuai va'e re. Ha'e rami vy oiky'a'o altar. Huguy rembyrekue ma altar yvýry onhoẽmba. Ha'e rami vy omboaxa iky'a e'ỹ va'erã, hi'áry ojevavyague ojao'i uka aguã.

16 Ha'e gui ma hyekue áry ha'e ipy'akue re ikyra oĩ va'ekue ogueru ipykyraxĩgue mokoĩve ikyrakue reve. Ha'e vy Moisés oapypa altar áry.

17 Ha'e rã vaka ra'y regua altar áry ndoapyyi va'ekue ma ha'e kuery rekoa gui mombyry'i oapy, ipirekue, xo'o ha'e hepoxi ha'e javi reve, Moisés pe SENHOR ojapo ukaague rami vy.

18 Ha'e va'e rire vexa'i oapy vy ome'ẽ va'erã ju

ogueru ruka. Vexa'i akã áry ma Arão ha'e ta'y kuery opo omoĩ.

¹⁹ Moisés ojuka vy huguykue omboayvipa altar áry ha'e javi rupi.

²⁰ Omboa'ypa vexa'i. Inhakãgue ma Moisés oapy, ipẽgue ha'e ikyrakue reve.

²¹ Hyekue, hetymague ma ojoipa ranhe yy py. Ha'e gui vexa'i ha'e javi Moisés oapy altar áry, heakuã porã rã SENHOR ojou porã aguã. Ixuegua oapy vy ome'ẽmby opyta, Moisés pe SENHOR ojapo ukaague rami vy.

²² Ha'e gui amboae vexa'i ju ogueru ruka sacerdote-rã mboaxaarã. Vexa'i akã áry Arão ha'e ta'y kuery omoĩ opo.

²³ Moisés ojuka vy huguykue gui ojara vy ombovy Arão nambi, ikuã guaxu ha'e ipyxã guaxu oiporu kuaa regua re meme.

²⁴ Ha'e gui Arão ra'y kuery avi omovaẽ. Huguy gui ae ombovy ha'e kuery nambi, ikuã guaxu ha'e ipyxã guaxu oiporu kuaa regua re. Ha'e rã huguy rembyrekue ma altar áry ha'e javi rupi Moisés omboayvi.

²⁵ Ogueru ikyrakue, huguaikue, ikyra hyekue áry ha'e ipy'akue re oĩ va'ekue, ipykyraxĩgue mokoĩve ikyrakue reve, ha'e gui hi'ugue oiporu kuaa regua.

²⁶ Ha'e gui ajaka mbojape imbovua revegua e'ỹ va'e oĩa SENHOR renonde oĩ va'e gui ma ojopy peteĩ mbojape imbovua revegua e'ỹ, peteĩ mbojape azeite revegua, ha'e gui peteĩ mbojape ipererĩ'i va'e. Ha'e va'e ma omoĩ ikyrakue ha'e hi'ugue oiporu kuaa regua áry.

²⁷ Ha'e nunga ha'e javi omoĩ Arão ha'e ta'y kuery po

py. Ha'e vy oupi reve ombovava SENHOR renonde, ome'ẽ mbyrã.

²⁸ Ha'e va'e rire ha'e kuery po gui Moisés oipe'a ju vy oapy altar áry, mba'emo oapy inony va'e áry. Ha'e nunga ma ha'e kuery iky'a e'ỹ va'erã omboaxa vy ome'ẽ, heakuã porã rã SENHOR ojou porã aguã, SENHOR pe ae oapy vy ome'ẽ.

²⁹ Ipeokue ma Moisés ojopy vy oupi reve ombovava SENHOR renonde, ome'ẽ mbyrã. Ha'e va'e vexa'i nhomboaxaa aguã regua ome'ẽmby pexokue ma Moisés pegua ae, SENHOR ijavyague rami vy.

³⁰ Ha'e gui Moisés ojopy avi azeite SENHOR pe nhomboaxaa aguã regua, ha'e altar áry huguykue oĩ va'ekue. Ha'e va'e omboayvi Arão ha'e ijao re, ha'e gui ta'y kuery ha'e ijao re guive. Ha'e rami vy iky'a e'ỹ va'erã omboaxa Arão ha'e ta'y kuery, ijao reve.

³¹ Ha'e gui ma Arão ha'e ta'y kuery pe Moisés aipoe'i:

— Pembojy ke xo'o oguy nhemboaty oĩaty rokẽ rexei. Ha'e pyve 'rã pe'u ajaka nhomboaxaa aguã regua py mbojape oĩ va'e reve, xee ajapo ukaague rami vy, “Arão ha'e ta'y kuery ho'u 'rã”, ha'e rire.

³² Ha'e gui xo'o ha'e mbojape ndape'upai va'ekue ma peapypa 'rã.

³³ Sete ára peve pejepe'a eme oguy nhemboaty oĩaty rokẽ gui, iky'a e'ỹ va'erã penemboaxa aguã ára ojeupitypa e'ỹa ja. Mba'eta sete ára peve 'rã SENHOR ojeupe guarã penemboaxa.

³⁴ Kova'e ára py jajapo va'ekue ma SENHOR ojapo uka va'ekue meme, pejevavyague ojao'ipa aguã.

³⁵ Ha'e nunga rupi sete ára peve 'rã pepyta oguy nhemboaty oĩaty rokẽ py ara py ha'e pyávy. Pejapopa 'rã SENHOR ojapo uka va'ekue, pemento e'ỹ aguã, ha'e rami xeivy ojapo uka rire — he'i.

³⁶ Ha'e ramo Arão ha'e ta'y kuery ojapopa Moisés rupi SENHOR ojapo uka va'ekue ha'e javi.

9

Arão ojepegua ha'e heta va'e kuery regua ome'ẽague

¹ Oito araa py ma Moisés oenoĩ Arão ta'y kuery reve, ha'e Israel mongetaaty kuery guive.

² Ha'e vy aipoe'i Arão pe:

— Eraa peteĩ vaka ra'y rejevavya regua reme'ẽ va'erã, ha'e peteĩ vexa'i reapy vy reme'ẽ va'erã. Mokoĩve ma ivaikue rei e'ỹ va'e 'rã. Ha'e vy eru SENHOR renonde.

³ Ha'e gui aipo're 'rã Israel kuery pe: “Peru peteĩ kavara pejevavyague re peme'ẽ va'erã, ha'e gui peteĩ vaka ra'y ha'e peteĩ vexa'i ra'y, mokoĩve peteĩ ma'etỹ va'e ha'e ivaikue rei e'ỹ va'e meme, peapy vy peme'ẽ va'erã.

⁴ Peru avi peteĩ vaka ha'e peteĩ vexa'i peteĩ rami ikuaia regua peme'ẽ va'erã, SENHOR renonde pejuka aguã, ha'e gui mba'emo aju guigua azeite reve omona mbyre peme'ẽ va'erã, mba'eta kova'e ára SENHOR ojexa uka 'rã pẽvy”, 're 'rã ha'e kuery pe — he'i.

⁵ Ha'e ramo Moisés ijayvuague rami vy ha'e kuery oguerupa okuapy oguy nhemboaty oĩaty rexei. Ha'e vy heta va'e kuery ha'e javi oupa vy ojexa uka okuapy SENHOR renonde.

⁶ Moisés aipoe'i:

— Kova'e SENHOR ojapo uka va'ekue ma pejapo 'rã. Ha'e ramo SENHOR rexakãa ojexa uka 'rã pëvy.

⁷ Arão pe ju Moisés aipoe'i:

— Enhemboja ke altar oĩa py, ha'e eme'ẽ rejevavyague re reapy vy reme'ẽ aguã va'e. Ha'e vy ejao'i uka ndee ae rejevavyague, ha'e gui heta va'e kuery pe avi. Ha'e va'e rire eme'ẽ heta va'e ome'ẽ uka va'ekue ha'e kuery ojevavyague rejao'i uka aguã, SENHOR ijayvuague rami vy — he'i.

⁸ Ha'e ramo altar oĩa py Arão onhemboja vy ha'e ae ojevavyague regua ranhe ojuka vaka ra'y.

⁹ Arão pe ta'y kuery huguykue ogueru ramo huguykue re okuã ombovy vy oikyty altar rakua ikuai va'e re. Huguy rembyrekue ma onhoẽmba altar yvýry.

¹⁰ Ha'e gui ojevavyague regua ome'ẽmby kyrakue, ipykyraxĩgue ha'e ipy'akue regua oĩ va'ekue ha'e javi ma oapypa altar áry, SENHOR Moisés pe ojapo ukaague rami vy.

¹¹ Ha'e rã ho'o ha'e ipirekue ma tekoa gui mombyry'ia py oapy.

¹² Ha'e va'e rire mymba oapy vy ome'ẽ va'erã ju ojuka. Arão pe ta'y kuery huguykue ogueru rã ha'e omboayvi altar yvýry ha'e javi rupi.

¹³ Ixupe ogueru avi mymba oapy vy ome'ẽ va'erã omboa'ypa va'ekue, inhakãgue reve. Ha'e rã oapypa altar áry.

¹⁴ Ha'e gui hyekue ha'e hetymague ojoipa vy oapy altar py oapy inony va'e áry.

¹⁵ Ha'e va'e rire ogueru ruka heta va'e kuery ome'ẽ uka va'ekue. Kavara heta va'e ojevavyague regua ome'ẽmby ranhe ojopy vy ojuka, ha'e

oguereko katu ojejavyague regua ome'ẽ aguã, jypy ojapoague rami vy.

¹⁶ Ogueru ruka avi oapy vy ome'ẽ va'erã. Ha'e vy ome'ẽ ojapoaty rami vy.

¹⁷ Ha'e gui ogueru ruka avi mba'emo aju guigua ome'ẽ va'erã. Ha'e va'e regua peteĩ po renyẽ ojopy vy oapy altar áry, aje'ive reve mba'emo oapy va'ekue áryve.

¹⁸ Ha'e va'e rire ojuka vaka ha'e vexa'i peteĩ rami ikuaia reguarã heta va'e kuery rekovia. Huguykue Arão ra'y kuery ixupe omboaxa rã omboayvipa altar yvýry ha'e javi rupi.

¹⁹ Ojopy avi vaka ha'e vexa'i kyrakue, huguaikue, hyekue regua oĩ va'ekue, ipykyraxĩgue ha'e ipy'akue regua oĩ va'ekue.

²⁰ Ipexokue áry ikyrakue omoĩmba vy oapypa altar áry.

²¹ Ha'e rã ipexo ha'e hi'ugue oiporu kuaa regua ma Arão omboaxa SENHOR renonde oupi vy ombovava reve, Moisés ojapo ukaague rami vy.

²² Ha'e va'e rire heta va'e kuery ikuaia katy Arão opo oupi vy ogueroayvu porãmba. Ha'e gui mae oguejy, ojejavyague regua ome'ẽmba ma rire, oapy vy ome'ẽmby ha'e peteĩ rami ikuai aguã regua guive.

²³ Moisés ha'e Arão oike jogueravy oguy nhemboaty oĩaty py. Ha'e gui oẽ ju vy teĩgue ju ogueroayvu porãmba heta va'e kuery. Ha'e ramo SENHOR rexakãmbaa ojekuaa ha'e kuery pavẽ pe.

²⁴ Oma'ẽ rã SENHOR-a guigua tata oguejy vy oapypa mymba ome'ẽmby altar áry oĩ va'e ha'e javi, ikyrakue guive. Ha'e nunga ha'e kuery oexa

vy oguero vy'a reve omboete okuapy. Guenapy'ã re oĩmba, ngova yvy re omovaẽ reve.

10

SENHOR renonde Nadabe ha'e Abiú oiko vaiague

¹ Ha'e gui Arão ra'y kuery Nadabe ha'e Abiú ma ha'e kuery voi ogueraa omba'e hy'a'i heakuã porã va'e oapyaty, ha'e va'e re omoĩ tata ha'e heakuã porã va'e. Ha'e rami vy ha'eve e'ỹa ramigua tata ogueroike SENHOR renonde, ha'e kuery pe ojapo uka va'ekue'ỹ teĩ.

² Ha'e ramo SENHOR-a gui tata ho'a xapy'a vy oapypa. Ha'e rã oiko vai SENHOR renonde.

³ Ha'e gui Moisés aipoe'i Arão pe:

— Po rami SENHOR ijayvuague ae: “Xere onhemboja va'e pe aexa uka 'rã xeky'a e'ỹ va'ea, ha'e heta va'e kuery renonde ojekuaa 'rã xepo'akaa”, he'i. Ha'e ramo Arão okyrirĩ.

⁴ Ha'e gui Moisés oenoĩ Arão tuty Uziel ra'y kuery Misael ha'e Elzafã. Ha'e kuery pe aipoe'i:

— Peju, peipe'a penderivy retekue henda iky'a e'ỹ va'e renonde gui, peraa tekoa gui mombyry'ia py — he'i.

⁵ Ha'e ramo ha'e kuery ou vy ikamixa puku py ae onhovã heravy tekoa gui mombyry'ia py, Moisés aipoe'ia gue rami vy.

⁶ Moisés aipoe'i Arão pe, ha'e ta'y kuery Eleazar ha'e Itamar pe voi:

— Pejeai eme pende'a re, neĩ pemondoro eme pendeao, pемano e'ỹ aguã, ha'e nhande kuery pavẽ áry ou e'ỹ aguã imbopagaarã nda'evei ete va'e. Ha'e rã nderegua kuery Israel ro pygua

kuery ikuai va'e ma tojae'o pavẽ SENHOR-a gui tata ho'aague re.

⁷ Peẽ eme guive oguy nhemboaty oĩaty rokẽ gui, pemano e'ỹ aguã, pendere omoĩa rire azeite SENHOR pe nhomboaxaa aguã regua — he'i.

Ha'e ramo ha'e kuery ojapo okuapy Moisés aipoe'iague rami.

Sacerdote kuery mba'emo ojapo aguã, ha'e kuery pegua re ijayvua

⁸ SENHOR voi ijayvu Arão pe. Ha'e vy aipoe'i:

⁹ — Ndee ha'e ndera'y kuery oguy nhemboaty oĩaty py peike ta jave ndapey'ui 'rã vinho neĩ iro va'e, peiko vai e'ỹ aguã. Ha'e rami aguã ma peẽ kuery rekorã aeja va'e raka'e peve guarã, ha'e peneramymino kuery ikuai va'erã-'erã pe guive guarã,

¹⁰ peẽ kuery peikuaa aguã mba'emo iky'a e'ỹ va'erã omboaxa pyre ha'e omboaxa pyre'ỹ reve joo rami e'ỹa, ha'eve va'e ma ha'eve'ỹ va'e reve joo rami e'ỹ guive,

¹¹ Israel kuery pembo'e kuaa aguã Moisés pe SENHOR omombe'u uka va'ekue rupi ikuai aguã rami.

¹² Ha'e gui Moisés aipoe'i Arão ha'e ta'y okuave'i va'ekue Eleazar ha'e Itamar pe:

— Pejopy mba'emo aju guigua SENHOR pe ome'ẽa teĩ ndoapyi va'ekue, ha'e pe'u imbovua e'ỹ re altar yvy'iry ae, iky'a e'ỹ va'e ramo.

¹³ Pe'u 'rã henda iky'a e'ỹ va'e py, mba'eta pẽvygua ha'e pendera'y kuery pegua ae, mba'emo SENHOR pe oapy vy ome'ẽ mbyre guigua. Ha'e rami ae xeivy ojapo uka va'ekue.

14 Ha'e gui ipexokue ha'e hi'ugue peupi vy pembovava reve pemboaxa va'ekue voi pe'u 'rã peteĩ henda iky'a e'ỹa py, ndera'y kuery ha'e nderajy kuery reve. Mba'eta ha'e nunga ma ndevy guarã ae ome'ẽ mbyre, ha'e ndera'y kuery peguarã, Israel kuery peteĩ rami ikuaia regua ome'ẽ va'ekue guigua.

15 Hi'ugue ha'e ipexokue peupi vy pembovava reve pemboaxa va'ekue ma peru 'rã mymba peapy va'ekue kyrakue reve. Ha'e nunga ha'e javi peupi vy pembovava 'rã SENHOR renonde. Ha'e rami aguã ma penderekorã aeja va'e raka'e peve guarã, ha'e peneramymino kuery peguarã, SENHOR he'iaque rami vy — he'i.

16 Moisés oikuaa pota ete kavara jejavya regua ome'ẽ mbyre guigua teĩ oapypaa ma ra'e. Ha'e vy ijayvu atã Arão ra'y kuery okuave'i va'e Eleazar ha'e Itamar pe. Ha'e vy aipoe'i:

17 — Mba'e re tu ndape'ui ri jejavya regua ome'ẽ mbyre guigua henda iky'a e'ỹa py? Mba'eta ha'e nunga ma iky'a e'ỹ ete va'e. Pendeivy SENHOR ome'ẽ heta va'e kuery ojejavyague peraa aguã SENHOR renonde pejao'i uka vy.

18 Ne'exa, ha'e va'e mymba ome'ẽ mbyre ruguykue henda iky'a e'ỹ va'e py ndogueruai ramo ma xo'o pe'upa 'rãgue ra'e henda iky'a e'ỹ va'e py, xee ajapo ukaague rami vy — he'i.

19 Arão ombovai Moisés pe:

— Ma'ẽ, ange jejavya regua xee ha'u va'e rire SENHOR ojou porã 'rãgue ri nda'u? Mba'eta ange xera'y kuery omboaxa heta va'e kuery ojejavyague regua SENHOR renonde, oapy vy ome'ẽ mbyre voi, va'eri ha'e rami ete xere oiko — he'i.

20 Ha'e nunga Moisés oendu vy nda'ivaivei.

11

Deuteronômio 14.3-20

1 SENHOR ijayvu Moisés ha'e Arão pe. Ha'e vy aipoe'i:

2 — Aipopeje Israel kuery pe: Yvy re mymba ipy irundy va'e ikuai va'e gui ma pova'e anho 'rã pe'u:

3 Ipyapẽ mbyte rupi ja'o va'e ha'e oixu'u jevy va'e ha'e javi ma ha'eve 'rã mymba ikuai va'e gui pe'u aguã.

4 Ha'e rã pova'e nunga ma ndape'ui 'rã: oixu'u jevy va'e rive, ha'e e'ỹ vy ipyapẽ ja'o va'e'ỹ rive. Camelo ma oixu'u jevy va'eri ipyapẽ ja'o va'e'ỹ. Ha'e nunga ma ha'eve'ỹ va'e pendeivy.

5 Arganaz ma oixu'u jevy avi va'eri ipyapẽ ja'o va'e'ỹ. Ha'e nunga ma pendeivy ha'eve'ỹ va'e.

6 Tapixi ma oixu'u jevy va'eri ipyapẽ ja'o va'e'ỹ. Ha'e nunga pendeivy ha'eve'ỹ va'e.

7 Poryko ma ipyapẽ ja'o va'eri oixu'u jevy va'e'ỹ. Ha'e va'e ma pendeivy ha'eve'ỹ va'e.

8 Ha'e nunga ro'okue ma ndape'ui 'rã, neĩ he'õgue re ma voi ndapepokoi 'rã, pendeivy ha'eve'ỹ va'e ramo.

9 — Ha'e gui yy rupi ikuai va'e regua ma pova'e pe'u 'rã: ye'ẽ ha'e yakã rupi ipepo ha'e ipekue va'e ma pe'u 'rã.

10 Ha'e rã ipepo e'ỹ va'e, e'ỹ vy ipekue e'ỹ va'e ma nda'evei: ye'ẽ rupi, yakã, yy rupi onhemboaty okuapy, yy rupi temimoingo ikuai va'e tema nda'evei, ha'eve'ỹ va'e pendeivy.

11 Pendeivy ha'eve'ỹ va'e ramo ma ho'okue ndape'ui 'rã, he'õgue voi ha'eve'ỹ va'e.

12 Yy rupigua ipepo e'ỹ va'e, e'ỹ vy ipekue e'ỹ va'e ma pendeivy ha'eve'ỹ va'e meme.

13 — Guyra oveve va'e regua ha'eve'ỹ va'e ma pova'e regua ro'o ndape'ui 'rã, ojeguarupy ramo: taguato xiĩ, xapirẽ ha'e taguato ye'ẽ rupigua gui;

14 milhano, falção ha'e hexegua va'e ma guive rã;

15 xapirẽ regua ha'e javi, ha'e hexegua va'e ma guive rã;

16 avestruz, urukure'a, gaivota, taguato, ha'e hexegua va'e ma guive rã;

17 mocho, xapirẽ ye'ẽ rupigua, íbis,

18 aka'ẽ, pelicano, abutre,

19 cegonha, garça ha'e hexegua va'e ma guive rã, poupa ha'e mbopi.

20 — Ha'e gui omyĩ'i va'e oveve'i ha'e ipy irundy'i va'e regua ma guive rã ha'eve'ỹ va'e pendeivy.

21 Ha'e rã omyĩ'i ha'e oveve'i va'e, opy irundy re oguata va'e regua yvy áry rupi opo aguã hetyma mbukuve va'e ma pe'u 'rã.

22 Ha'e va'e regua pe'u va'erã ma pova'e: locusta ha'e hexegua va'e ma guive rã, tuku-karu ha'e hexegua va'e ma guive rã, kyju ha'e hexegua va'e ma guive rã, ha'e tuku hexegua va'e ma guive rã.

23 Ha'e gui amboae oveve'i va'e ha'e omyĩ'i va'e opy irundy re oguata va'e ma ha'eve'ỹ va'erã meme pendeivy.

24 — Pova'e nunga re'õgue ma penemongy'aarã ramo amongue va'e rei hexe opoko va'ekue ma ha'eve'ỹ va'e 'rã oiko ka'aru peve.

25 He'õgue reraare ma ojai 'rã oao, ha'e rami teĩ ha'eve'ỹ va'e 'rã oiko ka'aru peve.

26 Mymba ipyapẽ ja'o va'eri mbyte rupi e'ỹ oja'o va'e, ha'e oixu'u jevy va'e'ỹ ma pende'vy ha'eve'ỹ va'e meme. Ha'e nunga re opoko va'e rei ma ha'eve'ỹ va'e avi 'rã oiko.

27 Mymba ipy irundy va'eri opy mbyte re oguata va'e ma pende'vy ha'eve'ỹ va'e meme. He'õgue re opoko va'e ma guive rã ha'eve'ỹ va'e 'rã oiko ka'aru peve.

28 He'õgue reraare voi ojoi 'rã oao, ha'e ha'eve'ỹ va'e oiko 'rã ka'aru peve. Ha'e nunga ha'e javi ma ha'eve'ỹ va'e pende'vy.

29 — Ha'e gui yvy jave re temimoingo ikuai va'e-va'e regua ma pova'e nunga ha'eve'ỹ va'e 'rã: doninha, anguja, teju ha'e hexegua va'e ma guive rã,

30 ha'e geco, jakare yvy re ikuai va'e, tejuro, teju ye'ẽ yv'yrigua ha'e camaleão.

31 Ha'e gui temimoingo ikuai va'e ha'e javi gui ma ha'e nunga pende'vy ha'eve'ỹ va'e meme 'rã. He'õgue re opoko va'ekue ma oiko 'rã ha'eve'ỹ va'e ka'aru peve.

32 Ha'e mba'emo áry ha'e nunga re'õgue ho'a ramo voi ha'eve'ỹ va'e 'rã, mba'emo ryrú yvyra guigua mba'e, ao, ípire, voxa, e'ỹ vy tembiporu mba'emo jajapoa va'e rei, ha'e nunga nhamoĩ 'rã yy py, ka'aru peve 'rã opyta ha'eve'ỹ va'e. Ha'e ramo ma ha'eve va'e ju 'rã opyta.

33 Ha'e gui mba'emo ryrú nhae'ũ guigua py ri ha'e nunga ho'a ramo ma ha'e py omboyru pyre ha'e javi ha'eve'ỹ va'e 'rã opyta. Hyru voi pembovo 'rã.

34 Ha'e va'e py tembi'u yy reve ogy va'ekue ma ha'eve'ỹ va'e meme 'rã opyta. Hykue va'e jay'u va'erã omboyru pyre ma ha'eve'ỹ va'e meme avi

'rã.

³⁵ Ha'e mba'emo áry rei he'õgue ho'a ramo opyta 'rã ha'eve'ỹ va'e: tatakua, e'ỹ vy tata rupa yapo guigua áry ho'a ramo pembovopa 'rã, ha'eve'ỹ va'e ma opyta ramo, ha'e nunga rupi ha'eve'ỹ va'ea peikuaa aguã.

³⁶ Ha'e rã yvu, e'ỹ vy yy omboty pyre py ri ho'a ramo ma ha'eve va'e 'rã opyta. Ha'e rã yy py omano va'ekue re opoko va'ekue ma ha'eve'ỹ va'e 'rã opyta.

³⁷ Xapy'a rei mba'emo ra'yĩgue onhotỹ mbyrã va'e áry ri he'õgue ho'a ramo ma opyta 'rã ha'eve va'e.

³⁸ Ha'e rã xapy'a rei amongue ha'yĩgue yy py omoakỹ va'ekue áry mba'emo re'õgue ho'a ramo ma ha'eve'ỹ va'e 'rã opyta pendeivy.

³⁹ — Xapy'a rei mymba pe'u aguã ha'eve va'e omano ramo he'õgue re amongue opoko ri vy opyta 'rã ha'eve'ỹ va'e ka'aru peve.

⁴⁰ He'õgue regua ho'u va'ekue ma ojoi 'rã oao, ha'e ka'aru peve 'rã oiko ha'eve'ỹ va'e. He'õgue reraare voi ojoi 'rã oao, ha'e oiko 'rã ha'eve'ỹ va'e ka'aru peve.

⁴¹ — Opa marãgua temimoingo yvy rupi omyĩ okuapy va'e ma pe'u aguã ha'eve'ỹ va'e meme. Ha'e nunga ma pe'u va'erã e'ỹ.

⁴² Opa marãgua temimoingo yvy rupi omyĩ okuapy va'e guye re oguata va'e, opy irundy re oguata va'e, e'ỹ vy ipy reta va'e ma nda'evei 'rã pe'u aguã, ha'eve'ỹ va'e ramo.

⁴³ Ha'eve'ỹ va'e penhemoingo eme ha'e va'e regua temimoingo yvy rupi omyĩ okuapy va'e pe'ua py, penhemongy'a eme ha'e va'e regua gui, ha'eve'ỹ va'e peiko e'ỹ aguã.

44 Xee ma SENHOR Penderuete. Ha'e nunga rupi peẽ voi pejegy'a'o iky'a e'ỹ va'e peiko aguã, mba'eta xee ma iky'a e'ỹ va'e. Penhemongy'a eme temimoingo kuery yvy rupi onhembotyryry va'e gui.

45 Xee SENHOR ae Egito yvy gui penenoẽmba va'ekue, Penderuete aiko aguã. Ha'e nunga rupi iky'a e'ỹ va'e 'rã peiko, mba'eta xee ma iky'a e'ỹ va'e.*

46 — Ha'e va'e lei ma mymba kuery, guyra oveve va'e, yy rupi omyĩ va'e, ha'e temimoingo yvy re ikuai va'e ha'e javi regua,

47 peikuaa aguã ha'eve va'e ha'e ha'eve'ỹ va'e reve joo rami e'ỹa, ha'e mymba pe'u aguã ha'eve va'e ha'e ha'eve'ỹ va'e voi.

12

Kunhague oikuavã'i rire ojegy'a'o jevy aguã regua

¹ SENHOR aipoe'ive ju Moisés pe:

² — Ndeayvu 'rã Israel kuery pe: Xapy'a rei peteĩ kunha kyrĩ va'e oguereko vy ava'i ri oikuavã'i ma vy sete ára re 'rã oĩ ha'eve'ỹ va'e, gueko re oiko va'e rami ae avi.

³ Oito araa py ma ava'i pire omboi uka 'rã.

⁴ Ha'e gui kunha va'e ma trinta e três ára peve 'rã oĩve nguguy gui ojegy'a'o aguã. Ojegy'a'opaa ára ojeupity e'ỹa ja teive ma voi ndopokoi 'rã iky'a e'ỹ va'e re, neĩ ndoikei 'rã henda iky'a e'ỹ va'e py.

⁵ Ha'e rã kunha'i ri oikuavã'i vy ma mokoĩ semana 'rã ha'eve'ỹ va'e oĩ, gueko re oiko va'e rami avi.

* 11:45 1 Pedro 1.16

Ha'e va'e rire sessenta e seis ára re oĩ 'rã nguguy gui ojeky'a'opa peve.

⁶ — Ha'e gui imemby'i e'ỹ vy ipi'a'i oikoague gui ojeky'a'opa aguã ára ojeupity ma ramo sacerdote pe ogueraa 'rã peteĩ vexa'i ra'y peteĩ ma'etỹ'i va'e oapy vy ome'ẽ va'erã, ha'e gui peteĩ apykaxu e'ỹ vy peteĩ jeruxi'i jejavya regua ome'ẽ va'erã, oguy nhemboaty oĩaty rokẽ py.

⁷ Ha'e ramo sacerdote ojuka 'rã SENHOR renonde kunha va'e ha'eve e'ỹague ojao'i uka vy. Ha'e ramo ojeky'a'opa ju 'rã nguguy gui. Ha'e rami aguã ma omemby'i e'ỹ vy opi'a'i oikuavã'i va'e rekorã oeja pyre.

⁸ Ha'e rami teĩ xapy'a rei vexa'i ra'y ome'ẽ va'erã ndojoui ri vy ogueraa 'rã mokoĩ jeruxi e'ỹ vy mokoĩ apykaxu'i. Ha'e va'e regua peteĩ ma oapy vy ome'ẽ 'rã, ha'e rã amboae ma jejavya regua. Ha'e va'e py sacerdote ojao'i uka 'rã kunha va'e ha'eve e'ỹague, ha'e ramo ha'eve va'e ju 'rã oiko.*

13

Lepra regua lei oĩa

¹ SENHOR aipoe'i Moisés ha'e Arão pe:

² — Xapy'a rei amongue pire re oĩ 'rã irurupaa e'ỹ vy ipeupa rei, e'ỹ vy iovea overa rei va'e. Ha'e nunga lepra rivyvyi ramo peraa 'rã sacerdote Arão-a py, e'ỹ vy ta'y sacerdote oiko va'ea py.

³ Ha'e ramo sacerdote oexa pota 'rã ijaia ipire re oĩ va'e. Xapy'a rei ijaia rupi ipire rague xiĩ rei, ha'e ijaia ho'o peve oike ma ramo ma oikuaa 'rã lepra

* **12:8** Lucas 2.24

guigua ete ai vaikue. Sacerdote oexa potapa ma vy ixupe “Ha'eve'ỹ va'e” he'i 'rã.

⁴ Xapy'a rei iovea overa rei va'e ha'e xiĩ rei va'eri ho'o peve ijai ndoikei, ha'e ipire rague voi naxiĩ ramo sacerdote omboty 'rã ijai va'e ha'e ae'i sete ára peve.

⁵ Sete araa py ma sacerdote oexa pota ju 'rã. Oexa rã ijai vaikue opyta, ha'e ipire áry rupi nda'ipy-ipyve ovyi ri ramo sete ára peve ae ju 'rã sacerdote omboty.

⁶ Ha'e gui sete araa py sacerdote oexa pota jevy 'rã. Xapy'a rei lepra ndovera reivei, ha'e nda'ipyve ovyi ramo ma ixupe sacerdote “Ha'eve va'e” he'i 'rã. Ha'e va'e regua ai ma tykue rei va'ekue ae. Ava oao ojoi vy ha'eve va'e ju 'rã oiko.

⁷ Ha'e rami teĩ ojeky'a'o uka aguã sacerdote pe ojexa uka ma rire ipire rupi ijai tykue reia ipyve ju ovyi ri ramo teĩgue ju 'rã ojexa uka sacerdote pe.

⁸ Ha'e va'e oikuaa pota rã ipire rupi ijai tykue reia ipyve ra'e ri ramo ixupe “Ha'eve'ỹ va'e” he'i 'rã, lepra ete oĩ ramo.

⁹— Xapy'a rei amongue re lepra ojekuaa ri ramo peraa 'rã sacerdote-a py.

¹⁰ Sacerdote oikuaa pota rã ipire rurua rupi xiĩ rei va'e ojekuaa, ipire rague xiĩmba ha'e ho'okie ojekuaa rei ri ramo

¹¹ ipire re lepra ae oĩ. Ha'e nunga rupi sacerdote ixupe “Ha'eve'ỹ va'e” he'i 'rã. Nomboty 'rã, ha'eve'ỹ va'e ae oiko ramo.

¹² Xapy'a rei lepra ipy-ipyve ri hete pire ha'e javi rupi, ha'e sacerdote oexa rã inhakã guive ipy peve ojao'ipa ri ijai ramo

13 oikuaa pota porã 'rã. Xapy'a rei lepra ho'o ha'e javi rupi ojao'ipa ramo iove va'e pe “Ha'eve va'e” he'i 'rã. Lepra oĩague xiĩmba ramo ha'eve va'e ju oiko.

14 Ha'e rami teĩ ho'okue ojekuaa jevya ára py ma ha'eve'ỹ va'e ju 'rã oiko.

15 Ho'okue ojekuaa reia py sacerdote oexa vy “Ha'eve'ỹ va'e” he'i 'rã. Ho'okue ojekuaa va'e ma ha'eve'ỹ va'e. Ha'e nunga ma lepra ae.

16 Xapy'a rei ho'okue ojekuaa rei va'ekue xiĩmba jevy ramo ou 'rã sacerdote-a py.

17 Ha'e ramo oexa pota 'rã. Xapy'a rei lepra ojekuaa va'ekue xiĩmba jevy ramo ijai vaikueague pe sacerdote “Ha'eve va'e” he'i 'rã. Ha'e ramo ha'eve va'e 'rã oiko.

18 — Ha'e gui xapy'a rei ho'okue ha'e ipire py ipeupa reiague onhembotipa,

19 ha'e ipeupa reia 'rãgue py irurupa rei vy iovea xiĩmba rei, e'ỹ vy overa reia rupi pytãmba rei avi ramo ojexa uka 'rã sacerdote pe.

20 Ha'e ramo sacerdote oikuaa pota 'rã. Xapy'a rei ipire guýry ete oike, ha'e ipire rague'i xiĩmba ri ramo sacerdote “Ha'eve'ỹ va'e” he'i 'rã. Ha'e va'e ma lepra ae, ipeupa reiague gui ju ojekuaa.

21 Ha'e rami teĩ sacerdote oexa pota rã ipire rague'i naxiĩvei, ipire guýry e'ỹ, ha'e ndoveravei ramo sacerdote sete ára peve 'rã omboty ha'e ae'i.

22 Xapy'a rei ipire rupi ipy-ipyve ri ramo ma ixupe sacerdote “Ha'eve'ỹ va'e” he'i 'rã, lepra ae ramo.

23 Ha'e rami avi iovea overa reia nda'ipyve ovyi ri ramo ma ipeupa reia rendakue ae 'rã ipere. Ha'e ramo ixupe sacerdote “Ha'eve va'e” he'i 'rã.

24 — Xapy'a rei ipire re tata okaia py ho'okue perea overa rei ri, xapy'a rei xiĩmba ha'e pytã rei reve, e'ỹ vy xiĩmba rive ramo

25 sacerdote oexa pota 'rã. Xapy'a rei ipere overa reia rague xiĩmba, ha'e ipire guýryve ri oĩ ramo lepra ae okaiague mbyte gui ojekuaa. Ixupe sacerdote “Ha'eve'ỹ va'e” he'i 'rã, lepra ae ramo.

26 Ha'e rami teĩ sacerdote oexa pota rã ipere overa reia rague naxiĩ ri, neĩ ipire guýry voi ndoikei, ha'e ndoveravei ri ramo sacerdote omboty 'rã sete ára peve ha'e ae'i.

27 Ha'e gui sete araa py ma sacerdote oexa pota jevy 'rã. Xapy'a rei ijai ipire rupi ipyve ri ovy ramo sacerdote “Ha'eve'ỹ va'e” he'i 'rã, lepra ae ramo.

28 Ha'e rami avi xapy'a rei ipere overa reia oĩague py opyta, nda'ipyve ovyi, ha'e ndovera reivei ramo okaiague pere ae 'rã ojekuaa. Ha'e ramo sacerdote “Ha'eve va'e” he'i 'rã, okaiague pere rive ramo.

29 — Xapy'a rei ava e'ỹ vy kunha inhakã re e'ỹ vy hembeta re ijai ramo

30 sacerdote oexa pota 'rã ai. Xapy'a rei ipire guýry ri ijai oike, ha'e hague'i ijupa rei va'e ojekuaa ramo ma sacerdote “Ha'eve'ỹ va'e” he'i 'rã. Ha'e nunga lepra ma tinha 'epy va'e, inhakã re e'ỹ vy hembeta re ojekuaa.

31 Ha'e rami teĩ ai tinha sacerdote oikuaa pota vy oexa rã ijai ipire guýry vaipa e'ỹ, ha'e hague huũ va'e noĩ ri ramo sacerdote sete ára peve 'rã omboty tinha revegua ha'e ae'i.

32 Sete araa py ma sacerdote oexa pota ju 'rã ai. Xapy'a rei tinha nda'ipyve ovyi, hague'i iju va'e noĩ, ha'e tinha ai oexa rã ipire guýry e'ỹ ri ijai ramo ma

³³ ava onhopĩa 'rã. Ha'e rã ai tinha oĩa rupi ma nonhopĩai. Ha'e gui sacerdote omboty ju 'rã sete ára peve ai tinha revegua.

³⁴ Sete araa py ma sacerdote oexa pota jevy 'rã ai tinha revegua. Xapy'a rei ipire rupi nda'ipyve ovyi, ha'e ipire guýry e'ỹ ri ijai ramo ixupe sacerdote “Ha'eve va'e” he'i 'rã. Oao ojoi ma vy ha'eve va'e ju 'rã oiko.

³⁵ Ha'e rami avi xapy'a rei ojeky'a'o uka rire ipire rupi ai tinha ipyve pyve ri ramo

³⁶ sacerdote oexa pota ju 'rã. Ipire rupi tinha ipyve pyve ri ramo sacerdote hague'i ijupa va'e oeka e'ỹ teĩ ha'eve'ỹ va'e ae oiko.

³⁷ Ha'e rami avi ha'e oexa rã ai tinha va'e opyta, ha'e hague'i huũ va'e ipukuve ri ramo ai tinha okuera ma. Ha'eve va'e ramo ixupe sacerdote “Ha'eve va'e” he'i 'rã.

³⁸ — Ha'e gui ava e'ỹ vy kunha ipire rupi iperea overa rei va'e oĩ ramo

³⁹ sacerdote oexa pota 'rã. Xapy'a rei ipire rupi ipereague xiĩmba rei va'eri ndovera reivei va'e ramo ma iove xiĩ ojekuaa ipire rupi. Ha'e va'e ma ha'eve va'e.

⁴⁰ — Xapy'a rei ava akã gui hi'a okuipa vy ipire rei teĩ ha'eve va'e oiko.

⁴¹ Xapy'a rei hova katy gui ri hi'a kui vy hova katy ipire rei teĩ ha'eve va'e oiko.

⁴² Ha'e rami avi xapy'a rei ijapyte rupi e'ỹ vy hova katy hi'a kuipaague py ojekuaa ri ai xiĩ rei va'e pytã reve vy ma lepra ojekuaa, ijapyte rupi e'ỹ vy hova katy hi'a kuipaague py.

⁴³ Ha'e gui sacerdote oikuaa pota vy oexa rã irurua ijapyte re e'ỹ vy hova katy hi'a kuipaague py xiĩ rei

pytã reve ri ramo lepra ipire re ojekuaa rami,
⁴⁴ ha'e ramo ma lepra revegua ae, ha'eve'ỹ va'e oiko. Ixupe sacerdote “Ha'eve'ỹ va'e” he'i 'rã, inhakã re ijai oĩ ramo.

⁴⁵ — Ha'e gui lepra revegua ma oao xorokue py onhemonde 'rã, o'a voi nomoatyrõi 'rã. Ojejuru mo'ã reve ojapukai vy “Ha'eve'ỹ va'e, ha'eve'ỹ va'e aiko!” he'i 'rã.

⁴⁶ Hexe ai oĩa ja ha'eve'ỹ va'e oiko 'rã. Ha'eve'ỹ va'e vy ha'e ae'i 'rã oiko. Heta va'e kuery gui mombyry 'rã onhemboekoa.

⁴⁷ — Xapy'a rei amongue ao re ojekuaa 'rã hove rei va'e, ao vexa'i rague guigua, e'ỹ vy ajukue iporãve va'e guigua re.

⁴⁸ Ipuku-a rupigua mba'e, e'ỹ vy ipya rupigua re ojekuaa 'rã ajukue iporãve va'e guigua e'ỹ vy vexa'i rague guigua re, mba'emo pire re, e'ỹ vy pire guigua ojapo pyre re mba'e.

⁴⁹ Ha'e nunga re hove va'e hovy, e'ỹ vy pytã va'e ri oĩ ramo, ao re mba'e, e'ỹ vy mba'emo pire re, ipuku-a rupi e'ỹ vy ipya rupigua re, ha'e pire gui mba'emo ojapo pyre re teĩ hove rei va'e ojekuaa rã oexa uka 'rã sacerdote pe.

⁵⁰ Sacerdote oexa pota vy hove rei va'e oĩa omoĩ porã 'rã sete ára peve.

⁵¹ Ha'e gui sete araa py ma oexa pota jevy 'rã. Xapy'a rei ijao re ipyve ovy ri ramo, ipuku-a rupi e'ỹ vy ipya rupi teĩ, ipire re e'ỹ vy mba'emo hembiapo re mba'e, ha'e ramo lepra ovy va'e ae 'rã oĩ. Ha'e va'e ma ha'eve'ỹ va'e ae.

⁵² Ha'e ramo oapypaa 'rã ajukue, ipuku-a rupi e'ỹ vy ipya rupigua re lepra ojekuaa teĩ, vexa'i rague guigua e'ỹ vy ajukue iporãve va'e guigua teĩ,

mba'emo pire gui ojapo pyre re teĩ lepra ojoua rã lepra ae ovy va'e ae. Ha'e nunga ha'e javi oapypaa 'rã.

⁵³ — Ha'e rami avi xapy'a rei sacerdote oexa pota rã hove rei va'e nda'ipyve ovyi ri ijao re, neĩ ipuku-a rupi neĩ ipya rupi, neĩ mba'emo pire gui ojapo pyre re voi ramo

⁵⁴ sacerdote ojoi uka 'rã hove va'e oĩague, ha'e sete ára peve ju omoĩ porã 'rã ha'e ae'i.

⁵⁵ Ha'e gui ajukue hove rei va'e ojekuaa ague ojoia rire sacerdote oexa pota rã ha'ekue'i ae opyta ramo, nda'ipyve ovyi teĩ ha'eve'ỹ va'e ae 'rã oiko. Oapypaa 'rã tata py. Ha'e nunga ma lepra okaru va'e, hi'áry rupi e'ỹ vy iguy rupi ojekuaa teĩ.

⁵⁶ — Ha'e rami avi sacerdote oikuaa pota vy xapy'a rei oexa 'rã ojoia rire oje'o ramo omondoro 'rã ajukue gui, e'ỹ vy ipirekue guigua gui, ipuku-a rupi e'ỹ vy ipya rupi ojekuaa teĩ.

⁵⁷ Ajukue re hove rei ovy va'e ojekuaa teri ramo, ipuku-a rupi e'ỹ vy ipya rupi teĩ, mba'emo pire gui ojapo pyre re teĩ lepra ipy-ipyve va'erã ae. Oapypaa 'rã tata py lepra ovyague.

⁵⁸ Ha'e rami teĩ xapy'a rei ao re hove rei va'e oĩa va'e, ipuku-a rupi e'ỹ vy ipya rupi teĩ, e'ỹ vy mba'emo pire guigua teĩ ojoia rã hove rei va'e ndojekuaavei ri ramo teĩgue ju 'rã ojoia. Ha'e vy ma ha'eve va'e ju 'rã oiko.

⁵⁹ Ha'e va'e lei ma vexa'i rague guigua re hove rei va'e ojekuaa va'e regua, e'ỹ vy ajukue iporãve va'e guigua re, ipuku-a rupi e'ỹ vy ipya rupi ojekuaa, e'ỹ vy ipire gui ojapo pyre re ojekuaa rire, ha'e nunga pe “Ha'eve va'e” e'ỹ vy “Ha'eve'ỹ va'e” he'i kuaa aguã.

14

Lepra gui okuera va'ekue regua lei oĩa

¹ SENHOR aipoe'i Moisés pe:

² — Pova'e ojapo ukapy ma lepra gui okuera va'ekue ojeky'a'oa ára guarã. Ha'e rami rã peraa 'rã sacerdote-a py.

³ Ha'e ramo tekoa gui mombyry'i oipe'a vy oexa pota 'rã. Xapy'a rei lepra oguereko va'ekue gui okuera ma ramo

⁴ sacerdote oiky'a'o aguã ogueru ruka 'rã mokoĩ guyra oikove reve ha'e ha'eve va'e, ha'e gui petẽ yvyra yary, havijukue pytã va'e ha'e hissopo rogue.

⁵ Peteĩ guyra ma sacerdote ojuka uka 'rã hyru nhae'ũ guigua py yy xyry omboyru va'ekue áry.

⁶ — Ha'e gui mokoĩa guyra ju ogueru 'rã oikove reve, ha'e gui yvyra yary, havijukue pytã va'e, ha'e hissopo rogue. Ha'e vy omoakỹmba 'rã guyra yy xyry áry ojuka va'ekue ruguykue py.

⁷ Lepra gui ojeky'a'o uka va'e áry rupi ma omboayvi 'rã sete-kue. Ha'e vy ixupe “Ha'eve va'e” he'i 'rã, ha'e gui guyra oikove va'e opoi ju 'rã tekoa e'ÿa áry rupi oveve ovy aguã.

⁸ Ha'e gui ojeky'a'o uka va'e ojoi 'rã oao, onhopĩmba 'rã opire rague ha'e javi, ha'e ojau 'rã yy py. Ha'e vy ma ha'eve va'e ju 'rã oiko. Ha'e va'e rire oo ju 'rã tekoa py, teĩ ngoo py tema ndoikei ranhe 'rã sete ára peve.

⁹ Sete araa py ma o'a onhopĩmba 'rã oakã gui, guendyva, ha'e guexa pykã rague guive. Opire rague ha'e javi 'rã onhopĩmba. Ha'e vy oao ojoi 'rã, ojau 'rã guive. Ha'e vy ma ha'eve va'e ju 'rã oiko.

10 — Oito araa py ma ogueru 'rã mokoĩ vexa'i ivaikue rei e'ỹ va'e, peteĩ vexa'i kunha ivaikue rei e'ỹ va'e peteĩ ma'etỹ'i va'e, ha'e mboapy ryru trigo ku'ikue iporãve va'e mba'emo aju guigua ome'ẽ mbyrã, azeite reve omonamba pyre, ha'e gui peteĩ ryru azeite ju.

11 Ha'e gui sacerdote joky'a'o ukaa rupi oiko va'e ma SENHOR renonde oexa uka 'rã ava ojeky'a'o uka aguã ou va'e mba'emo ogueru va'ekue ha'e javi reve, oguy nhemboaty oĩaty rokẽ py.

12 Peteĩ vexa'i va'e regua ogueru vy ojuka 'rã mba'emo omboekovia aguã regua ome'ẽ va'erã, azeite ryru reve. Ha'e nunga oupi reve ombovava 'rã SENHOR renonde ome'ẽ vy.

13 Ha'e gui vexa'i mboae ju 'rã ojuka. Jejavya regua ha'e oapy vy ome'ẽmby ojukaaty py ae ojuka, henda iky'a e'ỹ va'e py. Mba'eta mba'emo omboekovia aguã regua ome'ẽmby ha'e jejavya regua ma sacerdote pe meme opyta, iky'a e'ỹ ete va'e.

14 Omboekovia aguã ome'ẽmby ruguykue regua sacerdote ojopy vy ombovy 'rã ojeky'a'o uka va'e nambi, ikuã guaxu ha'e ipyxã guaxu oiporu kuaa regua re meme.

15 Azeite ju ojopy vy hyru gui onhoẽ 'rã opo ijaxua regua mbyte py.

16 Opo ijaxua re azeite oĩ va'e py omoakỹ 'rã okuã oiporu kuaa regua. Ha'e vy okuã py ju omboayvipa 'rã sete-kue SENHOR renonde.

17 Azeite rembyrekue opo py oĩ teri va'e regua ma sacerdote ombovy 'rã ojeky'a'o uka va'e nambi, ikuã guaxu ha'e ipyxã guaxu oiporu kuaa regua re meme, mba'emo omboekovia aguã regua ome'ẽ mbyrã ojuka uka va'ekue ruguy áry.

18 Ha'e rã azeite rembyrekue opo py oĩ va'e ma sacerdote onhoẽ 'rã ojeky'a'o uka va'e apyte re. Ha'e rami vy SENHOR renonde sacerdote ojao'i uka 'rã ha'eve e'ỹague.

19 — Ha'e gui ma jejavya regua sacerdote ome'ẽ vy ojao'i uka 'rã ojeky'a'o uka va'e ha'eve e'ỹague. Ha'e va'e rire ma ojuka 'rã oapy vy ome'ẽmby.

20 Ha'e nunga ome'ẽ 'rã altar áry mba'emo aju guigua reve. Ha'e rami py sacerdote ojao'i uka 'rã ava ha'eve e'ỹague. Ha'e ramo ha'eve va'e ju 'rã oiko.

21 Xapy'a rei iporiaukue'i vy ha'e nunga ha'e javi ndojoui ri vy ogueru 'rã peteĩ vexa'i mba'emo omboekovia vy ome'ẽ aguã oupi vy ombovava reve, ha'eve e'ỹague ojao'i uka aguã. Ogueru avi 'rã peteĩ ryrú trigo iporãve va'e azeite reve omona mbyre mba'emo aju guigua ome'ẽ aguã, ha'e peteĩ ryrú azeite,

22 ha'e gui mokoĩ jeruxi e'ỹ vy mokoĩ apykaxu ojoua'i rami. Ha'e va'e regua peteĩ ma jejavya regua ome'ẽ va'erã, ha'e rã amboae ma oapy vy ome'ẽ va'erã.

23 Ha'e gui irundy meme ára ma ojeky'a'o ukaa py sacerdote pe ogueru 'rã ha'e nunga ha'e javi, oguy nhemboaty oĩaty va'e rokẽ py, SENHOR renonde.

24 Sacerdote ma vexa'i mba'emo omboekovia aguã regua ome'ẽmby ha'e azeite ryrú ojopy vy oupi 'rã SENHOR renonde ombovava reve ome'ẽ mbyrã.

25 Ha'e gui ma sacerdote ojuka 'rã vexa'i mba'emo omboekovia aguã regua ome'ẽmby. Ha'e vy mba'emo omboekovia aguã vexa'i ojuka va'ekue ruguy ojopy vy ombovy 'rã ojeky'a'o uka va'e nambi, ikuã guaxu ha'e ipyxã guaxu oiporu kuaa

regua re meme.

²⁶ Azeite onhoẽ 'rã opo ijaxua regua mbyte re.

²⁷ Ha'e vy opo ijaxua regua re azeite oĩ va'e py okuã oiporu kuaa regua omoakỹ vy omboayvi 'rã setekue SENHOR renonde.

²⁸ Ha'e vy azeite opo py oĩ va'e regua ombovy 'rã ojeky'a'o uka va'e nambi apy, ikuã guaxu ha'e ipyxã guaxu oiporu kuaa regua re meme, mba'emo omboekovia aguã regua ojuka pyre ruguy oikyty va'ekue áry.

²⁹ Ha'e gui sacerdote po py azeite rembyre oĩ va'e ma onhoẽ 'rã ojeky'a'o uka va'e apyte re, SENHOR renonde ha'eve e'ỹague ojao'i uka aguã.

³⁰ Ome'ẽ 'rã peteĩ jeruxi e'ỹ vy peteĩ apykaxu ha'e ojoua'i rami.

³¹ Ha'e va'e regua peteĩ ma jejavya regua ome'ẽ 'rã, ha'e rã amboae ma mba'emo aju guigua oapy vy ome'ẽmby reve guarã. Ha'e rami py SENHOR renonde sacerdote ojao'i uka 'rã ojeky'a'o uka va'e ha'eve e'ỹague.

³² Ha'e va'e lei ma lepra oguereko va'e gui ojeky'a'o uka va'e rekorã, iporiaukue'i vy ome'ẽ aguã ndojoui ramo.

Lepra oo re ojekuaa va'e regua lei oĩa

³³ SENHOR aipoe'ive ju Moisés ha'e Arão pe:

³⁴ — Canaã yvy pendekoarã pendevy ame'ẽ va'ekue py pevaẽ ma rire amongue oo re xee amoĩ 'rã hu'ũmba rei va'e.

³⁵ Ha'e ramo hoo va'e sacerdote pe omombe'u vy “Mba'emo vaikue ko xero re oĩ”, he'i 'rã.

³⁶ Ha'e ramo sacerdote oguenoẽ ukapa 'rã opy gui, hu'ũ rei va'e oexa pota e'ỹ mbove, oo py ikuai va'e

ha'e javi omongy'apa e'ỹ aguã. Ha'e rire mae ma sacerdote oo 'rã oo re oikuaa pota aguã.

³⁷ Oexa pota 'rã hu'ũ rei va'e. Xapy'a rei oo mbotya re iovea hovy rei va'e e'ỹ vy pytã reia ri ojekuaa oo mbotya guýryve oike ramo ma

³⁸ opy gui sacerdote oẽ vy omboty uka 'rã sete ára peve.

³⁹ Sete araa py sacerdote ou ju 'rã oexa pota vy. Xapy'a rei oo mbotya re ipyve ri hu'ũ rei va'e ojekuaa ramo ma

⁴⁰ oo mbotya gui omboi uka 'rã ita hu'ũ rei va'e oĩa, ha'e vy omombo uka 'rã tetã gui mombyry'i peteĩ henda mba'emo ha'eve'ỹ va'e omomboaty py.

⁴¹ Ha'e gui onhopĩ ukapa 'rã opy rupi mbotya ikuai va'e ha'e javi rupi. Onhopĩ va'ekue ku'ikue ma omombo 'rã tetã gui mombyry'i peteĩ henda mba'emo ha'eve'ỹ va'e omomboaty py.

⁴² Ha'e va'e rire ma ita mboae ojopy vy omoĩa 'rã omboi ypyague py. Omoapomo pyau va'ekue ojopy vy omboja 'rã oo re.

⁴³ — Xapy'a rei ita omboia vy oo mbotya onhopĩmba rire omboja jevy teĩ oo re hu'ũ rei va'e ojekuaa jevy ri ramo

⁴⁴ sacerdote oike ju 'rã oexa pota. Xapy'a rei oo re hu'ũ rei va'e tuvixa-vixave ri vy ma hu'ũ rei ovy va'e ae 'rã oĩ. Ha'eve'ỹ va'e ae 'rã opyta.

⁴⁵ Ha'e rami rã oitypa 'rã oo, ita ha'e yvyra omboipa 'rã, oo mbotya omboja va'ekue voi. Ha'e nunga ogueraapaa 'rã tetã gui mombyry, peteĩ henda mba'emo ha'eve'ỹ va'e omomboaty py.

⁴⁶ Oo omboty aguã jave py amongue oike vy ha'eve'ỹ va'e avi 'rã oiko ka'aru peve.

⁴⁷ Opy oke e'ỹ vy okaru va'ekue ma ojoi 'rã oao.

48 — Ha'e rami avi oo omboja pyaupa rire ha'e py sacerdote oike jevy vy oexa pota rã oo re hu'ũ rei va'e ndatuvixave ovyi ri ramo ixupe sacerdote “Ha'eve va'e” he'i 'rã, hu'ũ rei va'e okanhy ma rire.

49 Ha'e gui oo oiky'a'o aguã ma ojopy 'rã mokoĩ guyra, yvyra yary, havijukue pytã va'e ha'e hissopo rogue.

50 Peteĩ guyra ojuka 'rã hyru nhae'ũ guigua py yy xyry omboyru va'ekue áry.

51 Ojopy 'rã yvyra yary, hissopo rogue, havijukue pytã va'e ha'e guyra oikove va'e. Ha'e vy guyra ojuka va'ekue ruguy py omoakỹ 'rã yy oxyry va'e reve. Sete-kue 'rã omboayvi oo re.

52 Ha'e rami py oo oiky'a'o 'rã guyra ruguykue, yy oxyry va'e, guyra oikove va'e, yvyra yary, hissopo rogue ha'e havijukue pytã va'e py guive.

53 Guyra oikove va'e ma tetã gui opoi 'rã mombyry tekoa e'ÿa áry rupi oveve ovy aguã. Ha'e rami vy oo ha'eve e'ÿague oiky'a'o uka ma ramo ha'eve va'e ju 'rã opyta.

54 — Ha'e va'e lei ma opa marãgua lepra ha'e mba'eaxy tinha oguereko va'e regua,

55 ao re hu'ũ rei va'e oĩ va'e, ha'e oo re,

56 irurupa va'e re, ipeu ha'e iperea overa rei va'e re,

57 penhombo'e aguã ha'eve va'e ha'e ha'eve'ÿ va'e oikoa re. Ha'e va'e ma lei lepra regua.

15

Ava ha'e kunha re ha'eve'ÿa oĩ va'e re ijayvua

¹ SENHOR aipoe'ive Moisés ha'e Arão pe:

2— Pendeayvu Israel kuery pe, ha'e vy aipopeje: Ava ma guive rã hete guigua ndopytai ramo ha'eve'ỹ va'e 'rã oiko ndopytaia káuxa.

3 Po rami 'rã ha'eve'ỹ va'e oikoa oikuaa aguã regua, hete guigua ndopytaia káuxa. Xapy'a rei hete gui ndopytai, e'ỹ vy opytu'u-tu'u teĩ ha'eve'ỹ va'e ae 'rã oiko.

4 Tupa ha'e onhenoa py rei tema ha'eve'ỹ va'e 'rã opyta, ndopytaia káuxa. Ha'e mba'emo áry ha'e oĩague py rei ha'eve'ỹ va'e avi 'rã opyta.

5 Hupa re ovy va'e rei tema ojoi 'rã oao, ha'e ojau 'rã yy py. Ha'e vy ka'aru peve ha'eve'ỹ va'e 'rã oiko.

6 Ha'e gui hete guigua opyta e'ỹ va'e oguapyague py ri oguapy va'e tema ojoi 'rã oao, ha'e ojau 'rã yy py. Ha'e vy ha'eve'ỹ va'e 'rã oiko ka'aru peve.

7 hete guigua opyta e'ỹ va'e re ovy va'e tema ojoi 'rã oao, ojau 'rã guive yy py, ha'e oiko 'rã ha'eve'ỹ va'e ka'aru peve.

8 Xapy'a rei amongue ha'eve va'e re ava hete guigua opyta e'ỹ va'e onyvõ ramo ha'e va'e voi ojoi 'rã oao, ha'e ojau 'rã yy py, ha'e vy ka'aru peve oiko 'rã ha'eve'ỹ va'e.

9 Kavaju kupe árygua hete guigua opyta e'ỹ va'e oĩague voi opyta 'rã ha'eve'ỹ va'e.

10 Mba'emo iguýry oĩ va'e re opoko va'e rei tema oiko 'rã ha'eve'ỹ va'e ka'aru peve. Ha'e rã ha'e nunga reraare voi ojoi 'rã oao, ha'e ojau 'rã yy py, ha'e vy oiko 'rã ha'eve'ỹ va'e ka'aru peve.

11 Amongue re hete guigua opyta e'ỹ va'e ojepoei e'ỹ re opokoa va'ekue ma ojoi 'rã oao, ha'e ojau 'rã yy py, ha'e vy oiko 'rã ha'eve'ỹ va'e ka'aru peve.

12 Hyru yapo guigua re hete guigua opyta e'ỹ va'e opokoague ma ombovoa 'rã. Ha'e rã hyru yvyra

guigua ri ramo ma ojoipa 'rã yy py.

13 — Ha'e gui hete guigua opyta e'ỹ va'e okuera ju ma vy oipapa 'rã sete ára peve ojeky'a'o uka aguã. Ha'e gui ojoĩ 'rã oao ha'e ojaupa 'rã guete ha'e javi rupi yy xyry py. Ha'e vy ma ha'eve va'e ju 'rã oiko.

14 Irundy meme araa py ma ogueraa 'rã mokoĩ jeruxi e'ỹ vy mokoĩ apykaxu. Ha'e vy ojexa uka 'rã SENHOR renonde py, oguy nhemboaty oĩaty rokẽ py. Ha'e vy sacerdote pe ome'ẽ 'rã mokoĩ guyra,

15 ha'e va'e omboaxa aguã. Jypygua ma ome'ẽ 'rã jejavya regua, ha'e rã amboae ma oapy vy ome'ẽmby. Ha'e rami SENHOR renonde sacerdote ojao'i uka 'rã hete guigua opyta e'ỹ va'e ha'eve e'ỹague.

16 — Ha'e gui ava xapy'a rei ijay ndopytai rei rive vy ma ojau 'rã yy py guete ha'e javi rupi, ha'e vy oiko 'rã ha'eve'ỹ va'e ka'aru peve.

17 Ijao e'ỹ vy ipire re ijay ovyague oĩ ramo ojoipa 'rã yy py, ha'e vy opyta 'rã ha'eve'ỹ va'e ka'aru peve.

18 Xapy'a rei peteĩ ava kunha reve joguerekoa py ojapo ri vy mokoĩve 'rã ojau yy py, ha'e vy ha'eve'ỹ va'e 'rã ikuai ka'aru peve.

19 — Kunha va'e gueko re oiko ramo heko ae ri oiko ramo sete ára peve 'rã oiko gueko re. Hexe ovy va'e rei ha'eve'ỹ va'e 'rã oiko ka'aru peve.

20 Gueko re oikoa pukukue re oke oupyague ha'e oguapyague rei tema ha'eve'ỹ va'e 'rã opyta.

21 Hupa re ovy va'e rei tema ojoĩ 'rã oao, ha'e ojau 'rã yy py. Ha'e vy oiko 'rã ha'eve'ỹ va'e ka'aru peve.

22 Mba'emo áry oĩague re opoko va'ekue voi ojoĩ 'rã oao, ha'e ojau 'rã. Ha'e vy oiko 'rã ha'eve'ỹ va'e ka'aru peve.

23 Hupa e'ỹ vy oguapyague áry mba'emo itui va'e re opoko va'ekue ma oiko 'rã ha'eve'ỹ va'e ka'aru pevé.

24 Xapy'a rei gueko re oiko va'e reve ava joguereko vy ma ha'eve'ỹ va'e 'rã oiko sete ára peve. Tupa onhenoague voi opyta 'rã ha'eve'ỹ va'e.

25 — Ha'e gui kunha ma heko ojekuaa vaipa ete mbovy ára rei e'ỹ, ha'e ramiaty py e'ỹ va'eri, ha'e'ỹ vy gueko re oikoaty gui oaxave ri vy ko'ẽ nhavõ gueko re oikoa ja oiko 'rã ha'eve'ỹ va'e, gueko re ae oikoa rami.

26 Gueko re oiko va'e tupa okea va'e ma ha'eve'ỹ va'e 'rã opyta gueko re ae oikoaty rami ae. Mba'emo áry oĩague va'e tema opyta avi 'rã ha'eve'ỹ va'e, gueko re oikoaty rami ae.

27 Ha'e va'e re ovy va'ekue ma oiko 'rã ha'eve'ỹ va'e. Ha'e rami vy ojoĩ 'rã oao, ha'e ojau 'rã yy py. Ha'e vy oiko 'rã ha'eve'ỹ va'e ka'aru peve.

28 Ha'e rami avi heko opyta ri ramo oipapa 'rã sete ára peve ju, ha'e gui ma ha'eve va'e ju 'rã oiko.

29 Oito araa py ma ojopy 'rã mokoĩ jeruxi e'ỹ vy mokoĩ apykaxu, ha'e vy ogueru 'rã sacerdote pe oguy nhemboaty oĩaty rokẽ py.

30 Peteĩ ma sacerdote omboaxa 'rã jejavya re, ha'e rã amboae ma oapy vy ome'ẽmby. Ha'e va'e rupi SENHOR renonde sacerdote ojao'í uka 'rã gueko re oiko va'e ha'eve e'ỹague.

31 — Ha'e rami Israel kuery gui peipe'a ukapa 'rã ha'eve e'ỹague, ha'e va'e gui oiko vai e'ỹ aguã xembojeroviaaty ha'e kuery mbyte oĩ va'e omongy'aague re.

32 — Ha'e va'e lei ma hete guigua ndopytaia, ha'e ijay ndopytai rei rivea re ha'eve'ỹ va'e oiko va'e

regua,

³³ ha'e kunha gueko re oikoa py oiko axy va'e regua, ava e'ỹ vy kunha teĩ hete guigua opyta e'ỹ va'e, ha'e gui ava reve gueko re oiko va'e joguereko va'e regua guive.

16

Jejavya ojao'i ukaa ára regua

¹ SENHOR ijayvu Moisés pe, mokoĩ Arão ra'y kuery SENHOR renonde py onhemboja vy oiko vai rire.

² Ha'e vy SENHOR aipoe'i Moisés pe:

— Aipo're nderyke'y Arão pe, toike riae eme henda iky'a e'ỹ va'e py ajukue okẽ regua rovai, xeayvu ryru áry imbotya teko vai ambogueaty oĩ va'e renonde, omano xapy'a e'ỹ aguã, mba'eta xee ae imbotya áry ajexa uka 'rã arai rupi.

³ Pova'e nunga reve anho 'rã Arão oike henda iky'a e'ỹ va'e py: peteĩ vaka ra'y jejavya re ome'ẽ va'erã, ha'e vexa'i oapy vy ome'ẽmby.

⁴ Onhemonde 'rã kamixa puku ajukue iporãve va'e guigua iky'a e'ỹ va'e py, ha'e kaxõ voi ajukue iporãve va'e guigua 'rã oiporu opire ao'iarã, oku'a rupi ojokua 'rã ajukue iporãve va'e guigua avi, ha'e vy ngorarã ajukue iporãve va'e guigua oimama mbyre py. Ha'e va'e ao ma iky'a e'ỹ va'e meme. Yy py ojaupa ma vy onhemonde 'rã.

⁵ Israel kuery po gui ojopy 'rã mokoĩ kavara ojejavyague re ome'ẽ va'erã, ha'e gui peteĩ vexa'i oapy vy ome'ẽ va'erã.

⁶ — Vaka ra'y jejavya regua ome'ẽ va'erã Arão ogueru vy ha'e ae ojejavyague ranhe 'rã ojao'i uka, ha'e gui ngoo pygua kuery ojejavyague ju.

7 Mokoïve kavara ojopy vy ogueru 'rã imo'amy SENHOR renonde oguy nhemboaty oïaty rokẽ py.

8 Mokoïve kavara re oexa 'rã xortea. Peteĩ ma SENHOR peguarã opyta, ha'e rã amboae kavara ma omondouka pyrã.

9 Kavara SENHOR peguarã opyta va'ekue ma Arão omovaẽ vy ojuka 'rã jejavya regua ome'ẽ va'erã.

10 Ha'e rã kavara omondouka pyrã ma oikove reve 'rã oexa uka SENHOR renonde, ha'e va'e rupi jejavya ojao'i uka aguã, ha'e gui tekoa e'ÿa katy omondoukaa aguã.

Sacerdote yvateve va'e ha'e ae ojejavyague re ome'ẽa regua

11 — Ha'e gui Arão ogueru 'rã vaka ra'y ha'e ae ojejavyague ranhe ojao'i uka aguã, ha'e gui ngoo pygua kuery ojejavyague ju. Ha'e vy ojuka 'rã ojejavyague reguarã.

12 SENHOR renonde altar oĩ va'e áry gui oguenoẽ 'rã tapyĩ heakuã porã va'e oapyaty renyẽ, ha'e gui mokoĩ po renyẽ heakuã porã va'e omongu'i porã mbyre. Ha'e va'e ogueroike 'rã ajukue okẽ regua rovai.

13 Xee SENHOR renonde omoĩ 'rã heakuã porã va'e tata py, hataxĩgue ojao'i aguã xeayvu ryru mbotya teko vai ambogueaty áry rupi, omano xapy'a e'ÿ aguã.

14 Ha'e gui vaka ra'y ruguykue ojopy vy okuã py omboayvipa 'rã ayvu ryru mbotya áry rupi. Ha'e gui hyru mbotya renonde rupi ju sete-kue 'rã omboayvi huguykue okuã py.

Heta va'e kuery ojejavyague re ome'ẽa regua

15 — Ha'e va'e rire ma ojuka 'rã kavara heta va'e kuery ojejavague re ome'ẽ aguã. Huguykue ma ogueroike 'rã ajukue okẽ regua rovai. Huguykue py ojapo 'rã vaka ra'y ruguykue py ojapoague rami ae. Omboayvi 'rã ayvu ryru mbotya teko vai ambogueaty áry rupi, ha'e henonde rupi.

16 Ha'e rami py ojao'i uka 'rã Israel kuery henda iky'a e'ỹ va'e omongy'aague, ha'e kuery ojejavya ha'e heko vaia ha'e javi káuxa. Ha'e rami ae avi oiky'a'o uka 'rã oguy nhemboaty oĩaty ha'e kuery mbyte oĩ va'e omongy'apaague gui.

17 Peteĩve ava ndopytai 'rã oguy nhemboaty oĩaty py henda iky'a e'ỹ va'e py sacerdote oike jave jejavya ojao'i uka aguã, ha'e ae ojejavague ranhe ojao'i uka ma vy oẽ e'ỹa ja, ha'e gui ngoo pygua kuery ha'e Israel kuery ha'e javi ojejavague ju.

18 Ha'e gui oẽ vy SENHOR renonde altar oĩa py oo vy oiky'a'o uka avi 'rã omongy'aague oĩ va'e gui. Ha'e rami vy vaka ra'y ha'e kavara ruguykue ojopy vy ombovy 'rã altar rakua ikuai va'e yv'ýry rupi.

19 Okuã py sete-kue 'rã huguykue omboayvi 'rã altar áry. Ha'e rami py oiky'a'o uka 'rã Israel kuery omongy'aague gui.

20 — Ha'e gui ma henda iky'a e'ỹ va'e, oguy nhemboaty oĩaty ha'e altar oiky'a'o ukapa ma rire ogueru ruka 'rã kavara oikove va'e.

21 Arão opo jovaive omoĩ 'rã kavara oikove va'e akã áry. Hi'áry omombe'u 'rã Israel kuery reko vaia, nonhe'ẽ rendui ha'e ojejavague ha'e javi. Kavara akã áry ha'e nunga omoĩmba ma vy ogueraa uka 'rã peteĩ ava po rupi, ha'e rami aguã omoĩ mbyre pe.

22 Ha'e rami ha'e kuery reko vaia kavara ojee ae ogueraapa 'rã peteĩ yvy avave rei noña py. Tekoa e'ỹa py 'rã ava opoi kavara.

23 — Ha'e va'e rire Arão oike jevy 'rã oguy nhemboaty oĩaty py. Ha'e vy omboipa 'rã ao ajukue iporãve va'e guigua henda iky'a e'ỹ va'e py oike aguã omoĩ va'ekue. Ha'e py ae 'rã oejapa.

24 Ojau 'rã yy py peteĩ henda iky'a e'ỹa py, ha'e vy onhemonde 'rã oao ae'i py. Ha'e vy oẽ ju vy oapy vy ome'ẽ 'rã ha'e ae ojevavyague, ha'e heta va'e kuery ojevavyague guive. Ha'e rami vy ojao'i uka 'rã.

25 Ome'ẽ mbyrã ojuka va'ekue kyrakue ma ojevavyague re oapypa avi 'rã altar áry.

26 Ha'e gui kavara reraa-are ma ojoi 'rã oao ha'e ojaupa 'rã yy py. Ha'e gui ma ovaẽ ju 'rã tekoka py.

27 Ha'e rã vaka ra'y ha'e kavara ojevavyague regua ome'ẽ va'ekue ma huguykue henda iky'a e'ỹ va'e py jejavya ojao'i uka aguã oguerooke rire hetekue peraa ju 'rã tekoka gui mombyry'i. Ipirekue, ho'okue ha'e hepoxikue ha'e javi 'rã oapypa.

28 Ha'e va'e rapyare ma ojoi 'rã oao, ha'e ojau 'rã yy py. Ha'e gui ma ovaẽ ju 'rã tekoka py.

Jejavya ojao'ia ára ma'et'ya nhavõ ojeupity aguã regua

29 — Pova'e nunga ma penderekorã oeja pyre raka'e rã peve guarã. Ha'e gui sete jaxya va'e dez araa py ma pejexavai 'rã penenhe'ẽ py, ndapejapoi 'rã mba'eve, neĩ ha'e py aegua, neĩ amboae regua penembyte rupi ikuai va'e.*

* **16:29** Onhe'ẽ py ojexavai ojevavyague re, ha'e okaru e'ỹ re ikuai.

³⁰ Mba'eta ha'e va'e ára ma ojao'ia 'rã pejevavyague, pendeky'a'o aguã. Ha'e ramo xee SENHOR renonde pejegy'a'opa 'rã pejevavyague ha'e javi gui.

³¹ Ha'e va'e sábado ára ma xevy pe ete 'rã pepytu'u ha'e pejexavai aguã penenhe'ẽ py. Ha'e va'e ma penderekorã oeja pyre raka'e rã peve guarã.

³² Ha'e gui nguú rekovia sacerdote-rã omboaxaa vy hexe azeite omoĩ mbyre ae 'rã ojao'i uka pejevavyague, ao ajukue iporãve va'e guiguaiky'a e'ỹ va'e py onhemonde reve.

³³ Ha'e rami vy ojao'i uka 'rã hendaiky'a e'ỹ va'e, oguy nhemboaty oĩaty ha'e altar re ha'eve'ỹa oĩ va'ekue. Ojao'i uka avi 'rã sacerdote kuery ha'e heta va'e kuery ha'e javi re oĩ va'ekue.

³⁴ Ha'e va'e ma penderekorã raka'e rã peve guarã oeja pyre, ma'et'ỹa nhavõ Israel kuery ojevavyague ojao'ia aguã — he'i.

Ha'e ramo Arão ojapopa Moisés pe SENHOR omombe'u ukaague rami.

17

Mymba ojuka aguã regua lei oĩa

¹ SENHOR aipoe'i Moisés pe:

² — Ndeayvu ke Arão, ta'y kuery ha'e Israel kuery ha'e javi pe. Ha'e vy aipo're: Po rami SENHOR ojapo uka vy aipoe'i va'ekue:

³ Israel kuery regua ma guive rã xevy peguardã teĩ vaka ra'y e'ỹ vy vexa'i, ha'e'ỹ vy kavara mba'e ojuka amboae tekoa py, e'ỹ vy tekoa gui mombyry'i,

⁴ oguy nhemboaty oĩaty rokẽ py ogueru 'rãgue py xee SENHOR pe ome'ẽ aguã, ha'e va'e ava pe

“Jojukaa” 'ea 'rã. Huguy omoẽ rire ha'e va'e ava oipe'aa 'rã heta va'e kuery mbyte gui.

⁵ Mba'eta Israel kuery ma mymba tekoa rovai rupi ojuka 'rãgue py ogueru 'rã SENHOR pe oexa uka aguã, oguy nhemboaty oĩaty rokẽ py ae. Ha'e rami rã sacerdote ome'ẽ 'rã SENHOR pe peteĩ rami ikuaia reguarã.

⁶ Huguykue sacerdote omboayvipa 'rã oguy nhemboaty oĩaty rokẽ rexei SENHOR pegua altar oĩ va'e áry. Ha'e rã ikyrakue ma oapypa 'rã, heakuã porã rã SENHOR ojou porã aguã.

⁷ Anha kuery pe rive nda'evevei ome'ẽ aguã mymba, mba'eta ha'e nunga pe rive onhembotavy uka okuapy. Ha'e va'e ma penderekorã oeja pyre raka'eve rã ikuai va'e peguarã.

⁸ — Ha'e nunga rupi aipo're ha'e kuery pe: Ava ma guive rã Israel kuery va'e regua e'ỹ vy amboae regua penembyte ikuai va'e teĩ mba'emo oapy, e'ỹ vy mymba ome'ẽ aguã ojuka aguã

⁹ oguy nhemboaty oĩaty rokẽ py e'ỹ ogueru ramo SENHOR pe ome'ẽ aguã, ha'e va'e ma oipe'aa 'rã heta va'e kuery mbyte gui.

Mymba ruguykue ho'u e'ỹ aguã re ijayvua

¹⁰ — Ava ma guive rã Israel kuery regua e'ỹ vy amboae guigua penembyte rupi ikuai va'e teĩ huguykue ho'u ramo ma hovai apu'ã vy aipe'a 'rã heta va'e kuery mbyte gui.

¹¹ Mba'eta temimoingo rekovea ma huguy re ae oĩ. Huguy ma ame'ẽ uka va'e altar áry pendereko vaiaty pejao'i uka aguã. Mba'eta huguy re vy ae 'rã ajao'i, tekove rekovia.

¹² Ha'e nunga rupi aipoa'e ae ma Israel kuery pe: “Peẽ kuery va'e regua neĩ peteĩve to'u eme huguykue, neĩ amboae regua penembyte ikuai va'e voi to'u eme”, ha'e va'ekue.

¹³ Ava ma guive rã Israel kuery va'e regua, e'ỹ vy amboae regua penembyte rupi ikuai va'e teĩ, mymba e'ỹ vy guyra ojuka vy huguy omoẽmba rive 'rã, ha'e yvy ku'i py ju 'rã ojao'i.

¹⁴ — Mba'eta temimoingo ha'e javi rekovea ma huguy re ae oĩ. Ha'e nunga rupi ae aipoa'e va'ekue Israel kuery pe: “Xo'o ma guive rã pe'u eme huguykue, mba'eta temimoingo ha'e javi rekovea ma huguy re ae oĩ. Ho'u va'e rei tema oipe'aa 'rã”, ha'e va'ekue.

¹⁵ Ha'e py aegua, e'ỹ vy amboae regua teĩ, mymba omano rive va'ekue e'ỹ vy omboa'ypa pyre ri ho'u rire ojoj 'rã oao, ha'e ojau 'rã yypy. Ha'e vy ha'eve'ỹ va'e 'rã oiko ka'aru peve. Ha'e va'e rire ma ha'eve va'e ju 'rã oiko.

¹⁶ Ha'e rami teĩ oao ndojoi neĩ yy py ndojai ri ramo hexe ae 'rã oĩ ojevavyague re opaga aguã.

18

Amboae reve itavy rei va'e re ijayvua

¹ SENHOR aipoe'ive Moisés pe:

² — Ndeayvu Israel kuery pe. Ha'e vy aipo're: Xee ma SENHOR Penderuete.

³ Pendekuai eme Egito yvy pendekuaiague pygua kuery reko rami, neĩ Canaã yvy katy xee rogueraa henoinya pygua kuery reko rami ma voi. Ha'e kuery reko rami pendekuai eme.

⁴ Xee aipotaa rami ae 'rã pendekuai, xeayvu aeja va'ekue pejapo, ha'e va'e rupi anho peiko aguã. Xee ma SENHOR Penderuete.

⁵ Ha'e nunga rupi xeayvua ha'e ajapo uka va'ekue rupi ae 'rã pendekuai. Mba'eta ha'e va'e ayvu amongue ojavopa ri vy oikove 'rã hexe vy. Xee ma SENHOR.*

⁶ — Ava ma guive rã nda'evei guetarã kunha reve ae ojevavy aguã. Xee ma SENHOR.

⁷ Ejevavy eme nderu pe, ndexy reve pejevavya rupi. Ha'e ma ndexy ae. Ejevavy eme hexeve.

⁸ Ejevavy eme ndexy anga reve, nderu pe voi rejevavy e'ỹ aguã.

⁹ Ejevavy eme nereindy reve. Xapy'a rei nderu rajy e'ỹ vy ndexy memby, pendero py aegua e'ỹ vy pendero gui mombyry guigua teĩ ejevavy eme hexeve.

¹⁰ Ejevavy eme ndera'y rajy e'ỹ vy nderajy memby reve, ndero'o pe ae rejevavy e'ỹ aguã.

¹¹ Ejevavy eme nderu ra'yxy memby, nderu gui oiko va'ekue reve, nereindy ae oiko ramo.

¹² Ejevavy eme nderu reindy reve, nderu retarã ae oiko ramo.

¹³ Ejevavy eme ndexy kypy'y reve, ndexy retarã ae oiko ramo.

¹⁴ Ejevavy eme nderu ryvy pe ta'yxy reve rejevavya rupi, ndexy'y ae oiko ramo.

¹⁵ Ejevavy eme ndera'y ra'yxy reve, ndera'y ra'yxy ae oiko ramo. Ejevavy eme hexeve.

¹⁶ Ejevavy eme nderyke'y e'ỹ vy nderyvy ra'yxy reve, nderyke'y e'ỹ vy nderyvy pe rejevavy e'ỹ aguã.

* **18:5** Romanos 10.5, Gálatas 3.12

¹⁷ Ejevavy eme peteĩ kunha ha'e imemby reve avi. Ha'e ejopy eme ndera'y rajy neĩ nderajy memby hexeve rejevavy aguã. Ha'e kuery ma neretarã kuery ae ramo ma ha'eve'ỹ ete 'rã.

¹⁸ Ndera'yxy ae rereko reve eraa eme amboae kunha ndera'yxy jevyrã, joe nda'ija'ei e'ỹ aguã. Ndera'yxy ae oikovea ja nda'evei amboae re rejevavy aguã.

Ojegarupy rupi anho joguereko va'e re ijayvua

¹⁹ — Enhemboja eme kunha gueko re oikoa ja, hexeve renheno aguã.

²⁰ Enheno eme neirũ ra'yxy reve, hexeve vy renhemongy'a e'ỹ aguã.

²¹ Ndeguigua kuery peteĩve ma emboaxa eme Moloque pe rive, remongy'a rei e'ỹ aguã Nderuete rery. Xee ma SENHOR.*

²² Enheno eme ava reve kunha reve rami. Ha'e nunga ma ojegarupy ete.

²³ Neĩ mymba reve voi nerenhenoi 'rã, hexeve vy renhemongy'a e'ỹ aguã. Kunhague ma voi nda'evei mymba re onhemboja vy hexeve ojevavy aguã. Ha'e nunga ma ha'eve'ỹ ete.

²⁴ — Neĩ peteĩve ha'e va'e regua py enhemongy'a eme, mba'eta ha'e nunga ha'e javi py amboae regua kuery onhemongy'a okuapya re aipe'apa 'rã penerenonde gui.

²⁵ Ha'e rami vy ha'e kuery oyvy ae omongy'apa. Ha'e ramo aju vy ha'e va'e yvy re aikuaa pota vy yvy gui amondyipa 'rã ha'e py ikuai va'e.

* **18:21** Tuuete ra'angaa Moloque ma amboae regua kuery ombojerovia vy ixupe gua'y kuery ae 'rã omboaxa tata rupi ojuka aguã (20.1-5; 2 Reis 23.10; Jeremias 7.31, 32.35).

²⁶ Ha'e rã peẽ kuery ma pejapo 'rã ajapo uka va'e ha'e xeyvu aeja va'ekue ha'e javi. Neĩ peteĩve ojeguarupy amboae kuery ikuai regua pejapo eme, peẽ ha'e py aegua kuery, neĩ amboae regua penembyte rupi ikuai va'e voi.

²⁷ Mba'eta ha'e va'e regua ojeguarupy ha'e javi ma peẽ kuery peju e'ỹ mbove ha'e va'e yvy re ikuai va'e ojapo raka'e. Ha'e rami vy oyvy omongy'apa.

²⁸ Peẽ ma pendekuai eme pendeyvy pemongy'aa rupi, peẽ kuery voi pendepe'apaa e'ỹ agua ha'e gui, peju e'ỹ mbove ha'e py ikuai va'e oipe'apaague rami ae avi.

²⁹ Ha'e va'e regua ojeguarupy rupi ikuai va'e, ha'e nunga apoare rei tema oipe'apaa 'rã heta va'e kuery mbyte gui.

³⁰ Ha'e nunga rupi xereve guarã aeja va'ekue rupi anho 'rã pendekuai. Pejapo eme neĩ peteĩve ojeguarupy peju e'ỹ mbove ikuai va'e ojapo va'ekue, penhemongy'a e'ỹ agua. Xee ma SENHOR Penderuete.

19

Lei regua omombe'u porãve jevyague

¹ Ha'e gui SENHOR aipoe'i Moisés pe:

² — Ndeayvu Israel kuery pavẽ pe. Ha'e vy aipo're: Peiko iky'a e'ỹ va'e, mba'eta xee SENHOR Penderuete ma iky'a e'ỹ va'e aiko.

³ Peteĩ-teĩ pemboete 'rã pendexy ha'e penderu, ha'e pemboete avi 'rã xevygua sábado ára. Xee ma SENHOR Penderuete.

⁴ Peiko eme mba'emo ra'angaa pe, neĩ pejapo eme penderuete ra'angaarã mba'emo ryku gui. Xee ae ma SENHOR Penderuete.

5 — Ha'e gui xee SENHOR reve peteĩ rami nhan-dekuaia regua peme'ẽ vy ma pendejou porã aguã rami 'rã peme'ẽ.

6 Peme'ẽa árave 'rã pe'u, ha'e ko'ẽgue jevy. Ha'e rã mboapy araa py ma peapypa 'rã ndape'upai va'ekue.

7 Mboapy araa py ri ho'u va'e ma ojeguarupy ae 'rã opyta, ha'e ome'ẽ mbyre voi ndajou porãi 'rã.

8 Ha'e nunga ho'u va'e rei tema hexe ae 'rã oĩ ojejavyague re opaga aguã, xee SENHOR pegua iky'a e'ỹ va'e nombovarei rire. Ha'e nunga rupi oipe'aa 'rã heta va'e kuery mbyte gui.

9 — Ha'e gui ndeyvy re renhotỹ va'ekue remono'õ vy nemba'ety rembe rupi neremono'õ katuĩ'i 'rã, neĩ hary reity rive va'ekue voi neremono'õi 'rã nemba'ety gui.

10 Neremono'õ jevyi 'rã nde'uvaty rupi, neĩ nderejopyi 'rã uva'a reity rive va'ekue. Ha'e nunga ha'e javi reja 'rã iporiaukue'i ha'e amboae regua kuery pe. Xee ma SENHOR Penderuete.

11 — Nemonda eme, ndeapu eme, neĩ embotavy eme neirũ kuery.

12 Eura rive eme xerery rupi, Penderuete rery nerembovare e'ỹi aguã. Xee ma SENHOR.

13 — Emoingo axy rei eme neirũ kuery, ha'e kuery gui nemonda eme guive. Omba'eapo va'e kuery peguarã ndepo py topyta eme ko'ẽ peve.

14 — Ndeayvu vai eme ijapyxa e'ỹ va'e re, neĩ hexa pyxo e'ỹ va'e renonde emoĩ eme onhepyxanga aguã. Ha'e rami 'rãgue py Penderuete renonde rejererokyjea rupi eiko. Xee ma SENHOR.

15 — Mba'emo re reikuaa potaa py ejoguereko eme ha'eve e'ỹa rami. Ema'ëve eme iporiaukue'i

re, eayvuve rei eme guive oguerekopa rei va'e kuery. Ha'evea rami meme 'rã reikuaa pota neirũ kuery reko re.

16 — Enhomoangeko rei eme heta va'e kuery mbyte rupi. Eiko eme neirũ kuery rekove reipe'a ukaa rupi. Xee ma SENHOR.

17 — Ndea'e e'ỹ eme nderyke'y e'ỹ vy nderyvy kuery re ndepy'a py. Ha'e rami avi ndeayvu ete 'rã neirũ pe, ha'e ramia py rive ndee voi rejevavy e'ỹ aguã.

18 — Ejepy eme joe, neĩ ndejee emoĩ eme neirũ kuery va'e regua pe ndevaia. Ha'e rami 'rãgue py reayvu 'rã neirũ ndee ae rejeayvua rami. Xee ma SENHOR.*

19 — Reiko 'rã xeayvua aeja va'ekue rupi anho. Eja eme nerymba kuery joegua e'ỹ-e'ỹ re ta'y aguã. Nemba'ety py enhotỹ eme mba'emo ra'yĩ mokoĩ regua. Enhemonde eme guive ao joegua e'ỹ-e'ỹ guigua py.

20 — Amongue onheno 'rã escrava kunha amboae ava re omenda aguã rami oiko va'e reve, teĩ imerã mba'eve ndopagai teri escrava oikoa gui opoi aguã. Ha'e ramo mokoĩve ombopia 'rã. Ha'e rami avi ndojukaai 'rã, mba'eta escrava oikoa gui ndopoi teri ramo.

21 Ha'e ramia py ava va'e ojevavyague omboekovia aguã ogueru peteĩ vexa'í xee SENHOR pe oguy nhemboaty oĩaty rokẽ py.

22 Ha'e ramo mba'emo omboekovia aguã regua vexa'í ome'ẽ va'e py ma sacerdote ojao'i uka 'rã

* **19:18** Mateus 5.43, 19.19, 22.39; Marcos 12.31; Lucas 10.27; Romanos 13.9; Gálatas 5.14; Tiago 2.8

ojejavyague SENHOR renonde. Ha'e ramo ojejavyague operdoa 'rã.

²³ — Ha'e gui pendeyvyrã va'ekue re pendekoa ma vy opa marãgua yvyra hi'a va'e penhotỹ ramo nda'evei ranhe 'rã hi'a pe'u aguã. Mboapy ma'etỹ peve nda'evei 'rã, ndape'ui 'rãe.

²⁴ Ha'e gui irundy ma'etỹa re ma hi'a ha'e javi peikuaa 'rã iky'a e'ỹ va'ea, ha'e SENHOR pe peme'ẽmba 'rã perovy'aa rupi anho.

²⁵ Peteĩ nhiruĩ ma'etỹa py mae ma 'rã pe'u hi'a, ha'e rami py hi'ave aguã. Xee ma SENHOR Penderuete.

²⁶ — Ndape'ui 'rã xo'o huguykue reve. Penemba'ekuaa eme, penemba'evyky rei eme guive.

²⁷ — Pejaya eme pende'a ijapu'a'i aguã rami, neĩ pejaya eme penderendyva apy rupi.*

²⁸ Omania rã penhekyxĩmba rei eme pendero'o rupi, penhembojeguapa rei eme guive. Xee ae ma SENHOR.

²⁹ — Pembojejavy eme penderajy kuery itavy rei va'e ikuai aguã, pendeyvy ha'e javi rupi penhembotavy vy teko vai rupi anho pendekuai e'ỹ aguã.

³⁰ Pemboete 'rã xevygua sábadó ára, ha'e xevygua henda iky'a e'ỹ va'e. Xee ma SENHOR.

³¹ — Peo eme omanogue mboayvua kuery re, neĩ imba'ekuaa va'e kuery re. Peka eme, ha'e kuery reve vy penhemongy'a e'ỹ aguã. Xee ma SENHOR Penderuete.

³² — Pepu'ã pe'amy hi'a xĩmba'i va'e renonde py, pemboete 'rã tujakueve ikuai va'e. Penderuete

* **19:27** Ha'e jave py amboae regua kuery ma omania rã ipy'a vai vy ojaya 'rã o'a ijapu'a'i aguã rami, ha'e opa marã 'rã onhekyxĩmba rei (21.5; Deuteronomio 14.1-2).

renonde avi peiko pejerokyjea rupi. Xee ma SENHOR.

³³ — Amboae regua pendeyvy re ikuai va'e pemoingo axy rei eme.

³⁴ Amboae regua penembyte ikuai va'e pereko 'rã pãa py aegua perekoa rami. Pemboaxy 'rã peẽ ae penhemboaxya rami, mba'eta Egito yvy re amboae regua peẽ voi peiko rire. Xee ma SENHOR Penderuete.

Deuteronômio 25.13-16

³⁵ — Pejokore eme joeko re peikuaa potaa py, neĩ yvyra'i py mba'emo pea'ã vy, mba'emo pepejaa py, neĩ hyru py mba'emo pea'ãa py.

³⁶ Mba'emo opejaa, ipoyia, ajaka ha'e galão ma ha'veea'i ramigua meme 'rã peiporu. Xee ma SENHOR Penderuete Egito yvy gui penerenoẽmbaare.

³⁷ Pendekuai 'rã xeayvua aeja va'ekue ha'e javi rupi, pejapopa 'rã ajapo uka va'ekue. Xee ma SENHOR.

20

Nhomoingo axyague repy re ijayvua

¹ SENHOR aipoe'ive ju Moisés pe:

² — Aipo're avi 'rã Israel kuery pe: Ava ma guive rã Israel kuery e'ỹ vy amboae regua peẽ kuery mbyte rupi ikuai va'e Moloque pe gua'y kuery omboaxa ramo pejuka 'rã. Pendeyvy re pendekuai va'e ae 'rã pejapipa ita py.*

³ Ha'e va'e rovai xee voi apu'ã vy aipe'a 'rã heta va'e kuery mbyte gui, mba'eta Moloque pe gua'y kuery ae omboaxa vy omongy'a xevygua henda iky'a e'ỹ va'e, ha'e nombovarei xerery iky'a e'ỹ va'e.

* **20:2** Levítico 18.21

⁴ Xapy'a rei pendevvy re pendekuai va'e penderexa pemboty 'rã pexa e'ỹ aguã amongue gua'y kuery Moloque pe omboaxa rã, ha'e rami vy ndapejukai 'rã.

⁵ Ha'e ramo ma xee ae 'rã apu'ã ha'e va'e ava ha'e hoo pygua kuery ha'e javi rovai. Aipe'apa 'rã heta va'e kuery mbyte gui, hexeve Moloque pe onhembotavy uka va'ekue ha'e javi guive.

⁶ — Ha'e gui amongue oo 'rã omanogue mboayvua kuery pe oporandu aguã, ha'e rami e'ỹ vy imba'evyky va'e kuerya py oo 'rã ha'e kuery reve vy onhembotavy uka aguã. Ha'e ramo ha'e va'e rovai xee ae apu'ã vy aipe'a 'rã heta va'e kuery mbyte gui.

⁷ Ha'e nunga rupi pejky'a'o uka ke iky'a e'ỹ va'e peiko aguã, mba'eta xee ma SENHOR Penderuete.

⁸ Peiko ete 'rã xeayvua aeja va'ekue rupi, pejapopa ete. Xee ma SENHOR xevygua iky'a e'ỹ va'erã penemoingo va'e.

⁹ Mava'e rã rei ava nguu e'ỹ vy oxy re ijayvu vai ramo pejuka 'rã. Nguu e'ỹ vy oxy re ijayvu vai rire hexe ae 'rã oĩ huguy pemoẽague re opaga aguã.*

¹⁰ — Oirũ ra'yxy reve ava itavy ramo pejuka 'rã, kunha itavy va'ekue voi.

¹¹ Nguu ra'yxy reve ava onheno vy ojejavy nguu pe ae. Ha'e rã mokoĩve 'rã pejuka. Ha'e kuery re ae 'rã oĩ huguy pemoẽague re opaga aguã.

¹² Gua'y ra'yxy reve ava onheno ramo pejuka 'rã mokoĩve, nda'evempa va'e ojapo rire. Ha'e kuery re ae 'rã oĩ huguy pemoẽague re opaga aguã.

* **20:9** Mateus 15.4, Marcos 7.10

13 Ha'e gui ava meme ri kunha rami joguereko va'e ma mokoïve ojapo okuapy ojeguarupy. Pejuka 'rã. Ha'e kuery re ae 'rã oï huguy pemoëague re opaga aguã.

14 Xapy'a rei peteĩ ava joguereko 'rã peteĩ kunha ha'e ixy reve. Ha'e ramo ha'eve'ỹ va'e ae. Peapypa 'rã ava ha'e kunhague, penembyte ha'e rami ete teko vai ojapoa ve'ỹ aguã.

15 Mymba reve ri ava itavy ramo pejuka 'rã, pejuka avi 'rã mymba.

16 Kunha ri mymba re onhemboja vy hexeve ojevavy ramo pejuka 'rã kunha va'e ha'e mymba avi. Ha'e kuery re ae 'rã oï huguy pemoëague re opaga aguã.

17 — Xapy'a rei peteĩ ava ogueraa 'rã gueindy nguu rajy va'e, ha'e e'ỹ vy oxy memby, hexeve ojevavy aguã. Ha'e ramo ma ha'eve'ỹ va'e ae. Ha'e kuery oipe'apaa 'rã heta va'e kuery mbyte gui. Gueindy reve ae ojevavy rire hexe ae 'rã oï ojevavyague re opaga aguã.

18 Xapy'a rei peteĩ kunha gueko re oiko va'eri ava oguereko vy ojevavy 'rã. Heko regua oexa, ha'e kunha va'e voi gueko regua oexa uka rire mokoïve oipe'aa 'rã heta va'e kuery mbyte gui.

19 Ha'e rami ae avi ejevavy eme ndexy kypy'y e'ỹ vy nderyke reve, neĩ nderu reindy reve voi. Neretarã ae'i reve rejevavy rire ndere ae 'rã oï rejevavyague re opaga aguã.

20 Oxy'y reve ava onhenó vy otuty pe voi ojevavy. Hexe ae 'rã oï ojevavyague re opaga aguã. Ha'e rami vy omano 'rã ta'y ve'ỹ re.

21 Guyvy e'ỹ vy guyke'y ra'yxy reve ri ava joguereko vy ha'eve'ỹ va'e ae oiko, guyke'y e'ỹ

vy guyvy pe ojejavý rire ta'y ve'ÿ re 'rã oiko.

²² — Ha'e nunga rupi peiko 'rã xeayvua aeja va'ekue ha'e javi rupi, pejapopa ajapo uka va'ekue, yvy pendekuai aguã py rogueraa ague gui pendepe'apaa e'ÿ aguã.

²³ Pendekuai eme penerenonde gui aipe'a va'ekue regua ikuaia rami, mba'eta ha'e nunga ha'e javi ha'e kuery ojapo va'e. Ha'e nunga rupi ae xee ajou vai.

²⁴ Ha'e rã peẽ kuery pe ma aipoa'e ae ma: Ha'e va'e yvy re ae 'rã pendekoa, pendekoarã ae ame'ẽ, yvy kamby ha'e ei oata e'ÿa. Xee ma SENHOR Penderuete yvy regua kuery mbyte gui pendepe'aare.

²⁵ Ha'e nunga rupi aÿ peikuaa 'rã mymba ha'e guyra ha'eve va'e ha'e ha'eve'ÿ va'e reve joo ramigua e'ÿa. Penhemoingo eme ojeguarupy mymba re rive, guyra, e'ÿ vy yvy áry rupi onhembotyryry ovy va'e re rive, mba'eta ha'e rami ikuai va'e pendegui aipe'a rire ha'eve'ÿ va'e memea peikuaa aguã.

²⁶ Iky'a e'ÿ va'e 'rã peiko xevy guarã, mba'eta xee SENHOR iky'a e'ÿ va'e aiko ramo, ha'e yvy regua kuery mbyte gui roipe'a xevy guarã ae pendekuai aguã.

²⁷ — Ha'e gui ava e'ÿ vy kunha teĩ omanogue mboayvua, ha'e'ÿ vy imba'evykya rupi oiko va'e pejuka 'rã. Pejapipa 'rã ita py. Ha'e kuery re ae 'rã oĩ huguy pemoëague re opaga aguã.

21

Sacerdote kuery regua lei oĩa

¹ SENHOR aipoe'i Moisés pe:

— Ndeayvu Arão ra'y kuery sacerdote ikuai va'e pe. Ha'e vy aipo're: Sacerdote kuery ma nda'evei onhemongy'a aguã heta va'e kuery ikuaia py omano va'ekue re opokoa py,

² hetarã ae'i re e'ỹ ramo, ixy, tuu, ta'y, tajy, tyvy e'ỹ vy tyke'y ae'i,

³ ha'e heindy ae'i voi kunhataĩ'i omenda e'ỹ teri va'e retekue re opoko vy onhemongy'a teĩ ha'eve avi.

⁴ Heta va'e kuery renondegua sacerdote kuery ikuai va'e vy nda'evei onhemongy'a rive aguã, ha'eve'ỹ va'e oiko e'ỹ aguã.

⁵ Sacerdote kuery ma oakã nombopire rei 'rã, guendyva voi ndojayai 'rã, nonhekyxĩmba rei 'rã guive guete rupi.

⁶ Ha'e kuery ma Nguete pegua iky'a e'ỹ va'e 'rã ikuai, Nguete rery nombovareai aguã rami e'ỹ, mba'eta SENHOR pe ae mba'emo oapy vy omboaxa, tembi'u SENHOR pegua guive. Ha'e vy iky'a e'ỹ va'e 'rã ikuai.

⁷ Ha'e kuery ma gua'yxyrã ndojoui 'rã kunha itavy rei va'e, e'ỹ vy omboetepy e'ỹ. Ndojoui 'rã ime omoxẽ va'ekue, mba'eta sacerdote ma iky'a e'ỹ va'e, Nguete pe ete oiko va'e.

⁸ Ha'e nunga rupi remboaxa 'rã xevy guarã, Nguete pegua tembi'u me'ẽa ikuai ramo. Ha'e kuery ikuai 'rã iky'a e'ỹ va'e, mba'eta xee SENHOR pen-deky'a'oa aiko va'e ma iky'a e'ỹ va'e aiko.

⁹ Peteĩ sacerdote rajy onhembotavy reia py omboetepy e'ỹ onhemoingoa ma nguu voi nomboete ukai vy. Ha'e ramo oapypaa 'rã.

¹⁰ — Ha'e gui sacerdote yvateve va'e ma tyvy kuery mbyte gui oiporavo vy inhakã re onhoẽa

azeite SENHOR pe omboaxaa aguã regua, ha'e ao iky'a e'ỹ va'e py onhemonde aguã oiky'a'oa ramo ma nomoatyrõ e'ỹi 'rã o'a, neĩ nomondoroi 'rã oao.

11 Neĩ nonhembojai 'rã teĩve tetekue re, neĩ tuu e'ỹ vy ixy ae omano teĩ ha'e nonhemongy'ai 'rã hetekue re.

12 Ha'e ma noëi 'rã henda iky'a e'ỹ va'e gui, nombovare e'ỹi 'rã Nguuete pegua henda iky'a e'ỹ va'e, hexe azeite Tuuete pe nhomboaxaa aguã regua omoĩa rire. Xee ma SENHOR.

13 Gua'yxyrã ma kunhataĩ'i omenda e'ỹ teri va'e anho 'rã ojou.

14 Gua'yxyrã ndojoui 'rã imeve'ỹ va'e, neĩ opoi pyre, omboetepy e'ỹ neĩ itavy rei va'e, ha'e rami 'rãgue py kunhataĩ'i omenda e'ỹ teri va'e ha'e kuery va'e regua ae 'rã ojou gua'yxyrã,

15 ha'e rami vy amboae kuery mbyte gua'y kuery nombovare e'ỹi aguã, mba'eta xee SENHOR ae aiko xevygua iky'a e'ỹ va'erã amoingo va'e — he'i.

16 SENHOR aipoe'ive ju Moisés pe:

17 — Ndeayvu 'rã Arão pe. Ha'e vy aipo're: Neramymino kuery, aỹ guive ikuai va'erã voi, ha'e kuery va'e regua re ivaikue reia oĩa va'e nonhembojai 'rã SENHOR Nguuete peguarã tembi'u omboaxa aguã.

18 Peteĩve ava hexe ivaikue reia oĩa va'e nonhembojai 'rã: ava hexa pyxo e'ỹ va'e, e'ỹ vy ipy xogue va'e, hova pẽgue'i va'e, e'ỹ vy hete vaikue'i va'e,

19 ipy e'ỹ vy ipo opẽ va'ekue,

20 ojero'a rei'i va'e, kyrĩ'i rei va'e, e'ỹ vy hexa ra'yĩ huũa xiĩ'i va'e, hemomba va'e, ipire ijaipa rei va'e, ha'e'ỹ vy ha'yĩ opu va'ekue.

²¹ Peteĩve ava sacerdote Arão ramymino va'e regua teĩ hexe ivaikue reia oĩ ramo nonhembojai 'rã SENHOR pe mba'emo oapy vy omboaxa aguã. Hexe ivaikue reia oĩ ramo nonhembojai 'rã Nguuete pegua tembi'u omboaxa aguã.

²² Ha'e rami avi ha'e va'e regua ma Nguuete pegua tembi'u ho'u teĩ ha'eve, tembi'u iky'a e'ỹ va'e, iky'a e'ỹ ete va'e teĩ.

²³ Ha'e rami teĩ hexe ivaikue reia oĩ ramo ndoikei 'rã ajukue okẽ regua katy'i peve, neĩ novaẽi 'rã altar oĩa peve, xevygua henda iky'a e'ỹ va'e nombovare e'ỹi aguã, mba'eta xee ma SENHOR xevygua iky'a e'ỹ va'erã amoingo va'e — he'i.

²⁴ Ha'e rami Moisés ijayvu Arão, ta'y kuery ha'e Israel kuery ha'e javi pe.

22

Tembi'u ha'eve va'e regua lei oĩa

¹ SENHOR aipoe'i Moisés pe:

² — Aipo're Arão ha'e ta'y kuery pe mba'emo iky'a e'ỹ va'e Israel kuery xeivy ome'ẽ va'ekue re topena rive eme, xerery iky'a e'ỹ va'e nombovare e'ỹi aguã. Xee ma SENHOR.

³ — Aipo're avi ha'e kuery pe: Peẽ kuery ha'e peneramymino kuery ikuai va'e regua teĩ hexe ha'eve'ỹa oĩ teri reve mba'emo iky'a e'ỹ va'e xee SENHOR pe Israel kuery ome'ẽ va'ekue re onhemboja ramo oipe'aa 'rã xerenonde gui. Xee ma SENHOR.

⁴ Arão ramymino kuery regua teĩ lepra oguereko, e'ỹ vy hete guigua opyta e'ỹ va'e ndo'ui 'rã tembi'u iky'a e'ỹ va'e, ojeky'a'opa e'ỹa ja. Ha'e rami ae avi

mba'emo ha'eve'ỹ va'e re opoko va'e avi, tetekue re ovy va'ekue, e'ỹ vy ijay opyta e'ỹ xapy'a va'e,

⁵ ha'e'ỹ vy onhembotyryry va'e re opoko vy ha'eve'ỹ va'e oiko va'ekue, e'ỹ vy ava ndojeky'a'o ukai teri va'e re, mba'emo re rei tema ovy vy ha'eve'ỹ va'e 'rã oiko.

⁶ Ha'e nunga re opoko va'ekue rei tema oiko avi 'rã ha'eve'ỹ va'e ka'aru peve. Ha'e rami vy tembi'u iky'a e'ỹ va'e ho'u aguã nda'evei, yy py ojaupa ranhe e'ỹa ja.

⁷ Ha'e gui kuaray oike ma jave ha'eve va'e ju 'rã oiko. Ha'e vy 'rãe ho'u temibi'u iky'a e'ỹ va'e, ixupe guarã va'ekue ae ramo.

⁸ Sacerdote kuery ndo'ui avi 'rã mymba omano rive va'ekue e'ỹ vy omboa'ypa pyre, ha'e nunga py onhemongy'a e'ỹ aguã. Xee ma SENHOR.

⁹ Ha'e kuery ma xereve guarã aeja va'ekue rupi 'rã ikuai, ha'e kuery omano e'ỹ aguã ojejavya re opaga aguã oĩ va'e káuxa, ha'e kuery ae onhemongy'a rire. Xee ma SENHOR iky'a e'ỹ va'erã amoingo va'e.

¹⁰ — Ha'e rã amboae regua peteive ndo'ui 'rã tembi'u iky'a e'ỹ va'e. Sacerdote kuerya py oke vy ou va'e, neĩ ixupe omba'eapo va'e kuery ma voi ndo'ui 'rã.

¹¹ Ha'e rami avi xapy'a rei sacerdote operáta re ae 'rã ojogua escravo-rã. Ha'e va'e regua ma ha'eve 'rã ha'e nunga gui ho'u aguã. Hopy ae oiko'i va'ekue voi hexeve okaru avi 'rã hembí'u re.

¹² Ha'e rami teĩ sacerdote rajy amboae regua re ri omenda vy ndokaruvei 'rã iky'a e'ỹ va'e ome'ẽ mbyre re.

¹³ Ha'e rami avi xapy'a rei sacerdote rajy imeve'ỹ

va'e oiko, ha'e e'ỹ vy opoi pyre, ha'e imemby e'ỹ teri vy nguú ro py ju ojevý 'rã kunhataĩ jave oikoague py. Ha'e vy ma ha'eve 'rã nguú rembi'u re ju okaru aguã. Ha'e rã amboae regua ma peteĩve nda'evei ha'e nunga re okaru aguã.

¹⁴ Xapy'a rei amongue oikuaa pota e'ỹ re mba'emo iky'a e'ỹ va'e ho'u 'rã. Ha'e rami ri vy ma ha'ekue regua áryve ome'ëve ju 'rã sacerdote pe, peteĩ nhiruĩ ikuai nhavõ áry peteĩ-teĩ ju 'rã ome'ëve iky'a e'ỹ va'ekue repy.

¹⁵ Sacerdote kuery nda'evei nombovarei aguã mba'emo iky'a e'ỹ va'e SENHOR pe Israel kuery ome'ẽ va'e,

¹⁶ mba'eta ha'e rami ri vy ojapo 'rã hexe ae oje-javyague re opaga aguã oĩ aguã rami, mba'emo iky'a e'ỹ va'e ho'ugue káuxa, mba'eta xee ma SENHOR iky'a e'ỹ va'erã amoingo va'e.

Mymba ivaikue rei e'ỹ va'e anho ome'ẽ aguã re ijayvua

¹⁷ SENHOR aipoe'ive ju Moisés pe:

¹⁸ — Ndeayvu Arão ha'e ta'y kuery pe, ha'e Israel kuery ha'e javi pe. Ha'e vy aipo're: Xapy'a rei Israel kuery va'e regua, ha'e'ỹ vy amboae regua Israel kuery mbyte rupi ikuai va'e ogueru 'rã mba'emo ome'ẽ va'erã, onhemboayvuague ojapopaa regua mba'e, e'ỹ vy onhenhandua'i rami ome'ẽ va'e. Ha'e nunga SENHOR pe oapy vy ome'ẽ va'erã ogueru ramo

¹⁹ xee ajopy 'rã mymba ava ivaikue rei e'ỹ va'e anho, vaka ra'y, vexa'i e'ỹ vy kavara.

20 Ha'e rã mymba ivaikue rei va'e ma napeme'ëi 'rã, mba'eta ha'e nunga ma xee ndajopyi 'rã pendepo gui.

21 Ha'e gui xapy'a rei xee SENHOR pe amongue ome'ë 'rã peteĩ rami ikuaia regua, onhemboayvuague ojaopopaa regua, e'ỹ vy onhenhandua'i rami ome'ë teĩ, vaka ra'y, e'ỹ vy guymba kuery mboae guigua. Ha'e ramo mymba ajopy aguã ma ivaikue rei e'ỹ va'e. Ha'e va'e re neĩ peteĩ henda py ivaikue reia oĩ aguã nda'evei.

22 Ha'e rã oexa e'ỹ va'e, ikarẽgue'i, e'ỹ vy hova pẽgue'i va'e, ijai vaikue va'e, hemomba va'e, e'ỹ vy ipire rupi iove rei va'e, ha'e nunga ma nda'evei xee SENHOR pe peme'ë aguã, neĩ altar áry ma voi napemoĩ 'rã xee SENHOR pe peapy aguã.

23 Ha'e rami avi vaka ra'y e'ỹ vy vexa'i hete vaikue'i va'e ha'eve 'rã penhenhandua'i rami peme'ë aguã, ha'e rã penhemboayvuague pejaopopaa reguarã ma ndajopyi 'rã.

24 SENHOR pe napeme'ëi 'rã mymba ha'yĩ raxy va'e, omou'ũ mbyre, oa'yĩjo pyre, ha'e'ỹ vy ojaya pyre. Ha'e nunga pejapo eme yvy pendekuaia re.

25 Neĩ amboae regua kuery po gui pejopy eme avi ha'e nunga mymba Penderuete pegua tembi'u peme'ë aguã, mba'eta ivaikuea oĩa káuxa nda'evevei ae ma. Ha'e nunga ma ndajopyi 'rã pendepo gui.

26 SENHOR aipoe'ive ju Moisés pe:

27 — Vaka ra'y, e'ỹ vy vexa'i oiko'i rire ma sete ára peve 'rã oiko ixya py. Oito ára guive mae ha'eve xee SENHOR pe peapy vy peme'ë aguã. Ha'e ramo ma xee ajopy 'rã.

28 Vaka, e'ỹ vy vexa'i teĩ peteĩ'i ára pyve pejuka eme mokoĩve imemby reve.

29 SENHOR perovy'aa rupi mba'emo peme'ẽ vy ma pendejou porã aguã rami peme'ẽ.

30 Ha'e va'e árave pe'upa 'rã. Mba'eve pemoembyre eme ko'ẽ jevy guarã. Xee ma SENHOR.

31 Ha'e nunga rupi peiko 'rã ajapo uka va'ekue rupi, pejapopa 'rã. Xee ma SENHOR.

32 Pembovare e'ỹ eme xerery iky'a e'ỹ va'e, mba'eta Israel kuery mbyte aikuaa uka 'rã iky'a e'ỹ va'e aikoa. Xee ma SENHOR iky'a e'ỹ va'erã penemoingo va'e.

33 Egito yvy gui roguerupa va'ekue Penderuete aiko aguã. Xee ma SENHOR.

23

SENHOR pegua ngaru ikuai va'e re ijayvua

1 SENHOR aipoe'i Moisés pe:

2 — Ndeayvu 'rã Israel kuery pe. Ha'e vy aipo're: Ngaru SENHOR peguarã oa'angaa pyre ma peikuaa uka 'rã iky'a e'ỹ va'e memea penhemboaty aguã. Pova'e ma xevygua ngaru ikuai va'e.

Êxodo 23.12

3 — Seis ára re pempa'eapo 'rã. Ha'e rã sete araa ma sábado, xevygua pepyту'u ha'e penhemboaty aguã ára iky'a e'ỹ va'e. Mba'eve py napempa'eapoi 'rã, mba'eta sábado SENHOR pegua ára, mamó rã peikoa rupi rei.

Êxodo 23.14,15; 34.18; Deuteronômio 16.1-8

4 — Pova'e ma ngaru SENHOR oa'anga va'ekue meme, ára iky'a e'ỹ va'e penhemboaty aguã. Peikuaa uka 'rã oa'angaague ára ojeupity nhavõ.

⁵ Jypy'igua jaxy re, catorze araa py, ka'aru'i ma jave ojeupity 'rã SENHOR pegua Páscoa ára.

⁶ Ha'e va'e jaxy re ae quinze araa py oiko 'rã SENHOR pegua ngaru mbojape imbovua revegua e'ỹ va'e regua. Sete ára peve 'rã pe'u mbojape imbovua revegua e'ỹ.

⁷ Jypy'ia ára ma pejapo 'rã nhemboaty ikya e'ỹ va'e. Ha'e vy pemba'eapo eme mba'eve py.

⁸ Sete ára re peme'ẽ 'rã mba'emo SENHOR pe peapy vy. Ha'e gui sete araa py ma oiko 'rã nhemboaty ikya e'ỹ va'e. Pemba'eapo eme mba'eve py.

Êxodo 23.16; 34.22,26

⁹ SENHOR aipoe'ive Moisés pe:

¹⁰ — Ndeayvu Israel kuery pe. Ha'e vy aipo're: Yvy ame'ẽ va'ekue re pevaẽ ma vy pemono'õ 'rã mba'emo penhotỹ va'ekue. Mba'emo aju pemono'õ va'e gui ma sacerdote pe peru 'rã jypy'i pejokua va'ekue regua iporãgueve peme'ẽ va'erã.

¹¹ Ha'e va'e jokuaa sacerdote oupi reve ombovava 'rã SENHOR renonde, pendejou porã aguã.

¹² Sábado ára rire'i 'rã sacerdote oupi reve ombovava. Mba'emo aju ojokua pyre oupia ára ae 'rã peme'ẽ avi peteĩ vexa'i ivaikue rei e'ỹ va'e, peteĩ ma'etỹ oguereko va'e, SENHOR pe peapy vy peme'ẽ aguã.

¹³ Ha'e gui mba'emo aju guigua peme'ẽ va'erã mokoĩ ryrú iporãve va'e azeite reve omona mbyre. Ha'e va'e ma peapy vy peme'ẽ 'rã, heakuã porã rã SENHOR ojou porã aguã. Peru avi 'rã peteĩ ryrú vinho ixupe penhoẽ va'erã.

¹⁴ Ndape'ui 'rã mbojape, trigo maimbe, neĩ mba'emo ra'yĩngy, Penderuete pe peme'ẽ va'erã

peru e'ÿa ja. Ha'e rami aguã ma raka'e rã peve aeja va'ekue penderekorã, pendekuaia rupi ha'e javi guarã ae.

Deuteronômio 16.9-12

¹⁵ — Ha'e gui peipapa 'rã ára, sábado ára rire'i jokuaa oupi reve ombövava pyrã perua ára guive peipapa 'rã sete semana ha'e javi re.

¹⁶ Ha'e gui sete-a sábado rire'i ára guive ma cinqüenta ára jevy 'rã peipapa. Ha'e gui ma peru ju 'rã SENHOR pe mba'emo aju guigua peme'ë va'erã.

¹⁷ Pendekoa gui peru 'rã mokoï mbojape oupi reve ombövava pyrã. Mokoï ryru trigo gui 'rã pejapo. Imbovua reve 'rã pembojy. Ha'e va'e ma jypy'igua SENHOR pe peme'ë va'erã.

¹⁸ Ha'e gui mbojape reve peme'ë avi 'rã sete vexa'i ra'y ivaikue rei e'ÿ va'e, peteï ma'etÿ'i va'e meme, ha'e peteï vaka ra'y, ha'e gui mokoï vexa'i. Ha'e nunga peapy uka vy peme'ë 'rã SENHOR pe, peteï rami pendekuaia regua ha'e vinho penhoë va'e reve. Peapy uka vy 'rã peme'ë, heakuã porã rã SENHOR ojou porã aguã.

¹⁹ Ha'e gui peteï kavara peme'ë avi 'rã peje-javyague re, ha'e mokoï vexa'i peteï ma'etÿ va'e ju 'rã peme'ë peteï rami pendekuaia reguarã.

²⁰ — Ha'e nunga ma sacerdote oupi reve ombövava 'rã, trigo jypygua gui mbojape pejapo va'ekue reve. Ha'e nunga SENHOR renonde oupi reve ombövava pyrã peme'ë, mokoï vexa'i ra'y reve. Ha'e nunga ma SENHOR pegua iky'a e'ÿ va'e, sacerdote kuery ho'u va'erã.

²¹ Ha'e va'e árave oikuaa uka 'rã nhemboaty aguã ára iky'a e'ÿ va'erã. Pemba'eapo eme mba'eve py. Ha'e va'e ma ojapo uka pyre raka'e rã peve guarã,

pendekuaia ha'e javi rupi, ha'e peneramymino kuery ikuai va'e peguarã avi.

²² — Ha'e gui pendeyvy re penemba'ety rupi pemono'õ vy ndapeo jevyi 'rã penemba'ety rembe rupi gui peruve aguã, neĩ hary peity rive va'ekue pemono'õ eme. Tove iporiaukue'i ha'e amboae regua kuery peguarã. Xee ma SENHOR Penderuete — he'i.

²³ SENHOR aipoe'ive ju Moisés pe:

²⁴ — Ndeayvu Israel kuery pe. Ha'e vy aipo're: Sete jaxya re ijypy'ia ára py ma oiko 'rã xeivy pepytu'u ha'e penema'endu'a aguã ára. Mimby guaxu pemonhe'ẽ 'rã penhemboaty aguã, ára iky'a e'ỹ va'e ramo.

²⁵ Mba'eve py pemba'eapo eme. Ha'e rami 'rãgue py SENHOR pe 'rã peru peapy vy peme'ẽ va'erã.

Jejavya ojao'ia aguã ára re ijayvua

²⁶ SENHOR aipoe'ive Moisés pe:

²⁷ — Ha'e gui ha'e va'e sete jaxya va'e re, dez araa py ma ojeupity 'rã jejavya ojao'ia aguã ára. Oiko 'rã nhemboaty iky'a e'ỹ va'e, penenhe'ẽ py pejexavaia rupi pendekuai aguã. Ha'e rami vy SENHOR pe peru 'rã peapy vy peme'ẽ va'erã.

²⁸ Ha'e va'e ára ma mba'eve py napemba'eapoi 'rã, pejevavyague ojao'ia aguã ára, SENHOR Penderuete renonde pejevavyague pejao'i uka aguã ae.

²⁹ Ha'e va'e ára onhe'ẽ py ojexavaia rupi e'ỹ ikuai va'e oipe'aa 'rã heta va'e kuery mbyte gui.

³⁰ Ha'e va'e ára mba'emo py omba'eapo va'e ma xee ae amokanhy 'rã heta va'e kuery mbyte gui.

31 Mba'eve py napemba'eapoi 'rã. Ha'e va'e ma ojapo uka pyre raka'e rã peve guarã pener-amymino ikuai va'e peguarã, pendekuaia ha'e javi rupi.

32 Sábado ára rami oiko 'rã xevy pe pepytu'u aguã ára, penenhe'ẽ py pejexavaia rupi peiko aguã. Ha'e va'e jaxy re nove araa py ka'arukue guive, ha'e ko'ẽ jevy ka'aru peve ma pepytu'u 'rã sábado ára pemboetea rami.

Ngaru oikoa ára oguy'i py ikuai aguã re ijayvua

33 SENHOR aipoe'ive ju Moisés pe:

34 — Ndeayvu Israel kuery pe, ha'e vy aipo're: Sete jaxya va'e re quinze araa py ma oiko 'rã SENHOR pegua ngaru oguy'i py peĩ aguã regua. Sete ára re 'rã oiko.

35 Jypy'ia ára ma oiko 'rã nhemboaty iky'a e'ỹ va'e. Ha'e rami vy mba'eve py napemba'eapoi 'rã.

36 Sete ára re 'rã SENHOR pe peme'ẽ mba'emo peapy vy. Oito araa py ju 'rã oiko nhemboaty iky'a e'ỹ va'e, SENHOR pe peme'ẽ aguã mba'emo peapy vy. Ixupe penhemboaty aguã ára ramo mba'eve py napemba'eapoi 'rã.

37 — Ha'e va'e ha'e javi ma SENHOR pegua ngaru oiko aguã ára oa'anga pyre. Ojeupity nhavõ peikuaa uka 'rã nhemboaty iky'a e'ỹ va'erã, SENHOR pe peme'ẽ aguã mba'emo peapy vy, tata py oapya va'erã, mba'emo aju guigua, mymba ojukaa va'erã, ha'e mba'emo rykue onhoëa va'erã, peteĩ-teĩ regua ma hi'ára py porã 'rã peme'ẽ.

38 Oiko avi 'rã SENHOR pegua sábado ára, ha'e mba'emo peme'ẽ aguã ára, ha'e penhemboayvuague pejapopaa regua, ha'e

SENHOR pe mba'emo penhenhandua'i rami peme'ẽ aguã ha'e javi.

³⁹ — Ha'e gui sete jaxya re quinze ára py ma pendeyvy re penhotỹ va'ekue'a pemono'õmba ma vy sete ára re pejapo 'rã ngaru SENHOR pe. Jypy'ia ára, ha'e gui oito araa py ju 'rã oiko xevy pepytu'u aguã.

⁴⁰ Jypy'ia ára py ma peru 'rã yvyra'a iporãgueve va'e, pindo rogue, yvyra rogue porãgue, ha'e salgueiro yy rembe rupi hi'aĩ va'e rogue guive. Ha'e rami vy sete ára re pevy'a 'rã SENHOR Penderuete renonde.

⁴¹ Ha'e rami vy pejapo 'rã ngaru SENHOR pegua, sete ára re ma'etỹa nhavõ. Ha'e va'e ma ojapo uka pyre raka'e rã peve guarã, peneramymino kuery ikuai va'e peguarã. Sete jaxya py ae 'rã pejapo.

⁴² Sete ára peve 'rã peĩ oguy'i yvyra rogue gui pejapo va'ekue guýry. Israel kuery regua ha'e javi toĩ oguy'i py,

⁴³ peneramymino kuery oikuaa aguã, mba'eta Egito yvy gui Israel kuery xee anoẽmba jave ajapo karamboae oguy'i guýry ikuai aguã rami. Xee ma SENHOR Penderuete — he'i.

⁴⁴ Ha'e rami Israel kuery pe Moisés omombe'u porãve ngaru SENHOR pegua oa'angaague ára.

24

Êxodo 27.20,21

¹ Ha'e gui SENHOR aipoe'i Moisés pe:

² — Ndeayvu Israel kuery pe ogueru aguã azeite ete'i oliveira onhami mbyre guigua tataendy reguarã, ha'e rami vy hexakã riae oiny aguã ogue e'ỹ re.

³ Ha'e va'e re ma Arão opena porã 'rã oikovy oguy nhemboaty oĩaty py SENHOR ayvu oĩaty renonde, ajukue okê regua kyvõ rupi, ka'aru guive ko'êgue peve. Ha'e va'e ma raka'e rã peve guarã ojapo uka pyre peneramymino kuery ikuai va'e peguarã.

⁴ SENHOR renonde tataendy 'y ouro ete'i gui ojapo pyre áry ikuai 'rã hendy va'e. Ha'e va'e re ha'e opena riae 'rã oikovy.

SENHOR pegua mesa áry mbojape oĩ va'e re ijayvua

⁵ — Ha'e gui trigo iporãve va'e rejou vy rejapo 'rã doze mbojape. Peteĩ-teĩ ma mokoĩ ryru gui 'rã rejapo.*

⁶ Ha'e gui mesa ouro guigua va'e áry remoĩ 'rã mokoĩ ryxy rupi. Peteĩ-teĩ ryxy rupi ma mboapy meme 'rã remoĩ SENHOR renonde.

⁷ Peteĩ-teĩ ryxy áry rupi ma remoĩ 'rã heakuã porã va'e. Ha'e va'e ma mbojape ha'e javi rekovia oapy vy ome'êa 'rã SENHOR pe.

⁸ Sábado nhavõ Arão omoatyrõ porã'i 'rã SENHOR renonde. Ojapo riae 'rã Israel kuery re vy, raka'e rã peve xereve guarã aeja va'ekue rami vy.

⁹ Ha'e va'e mbojape ma Arão ha'e ta'y kuery peguarã, henda iky'a e'ỹ va'e py ae ho'u okuapy aguã, mba'eta iky'a e'ỹ ete va'e ha'e kuery pe, SENHOR pe mba'emo oapy vy ome'ẽ mbyre revegua, raka'e rã peve guarã ajapo ukaague rami vy.

SENHOR re ijayvu vai va'e opaga aguã re ijayvua

¹⁰ Ha'e gui Israel kuery mbyte peteĩ oiko Israel regua pi'a, Egito pygua ra'y. Ha'e va'e ava Israel

* **24:5** Mbojape peteĩ-teĩ ma dois quilos trigo gui 'rã ojapo.

regua pi'a va'e ma Israel regua ae reve joe opu'ã ha'e kuery rekoa py.

¹¹ Israel regua pi'a va'e ma ojevavy vy ijayvu vai SENHOR rery re. Ha'e ramo Moisés oĩa py oguerua. Ixy ma Dã regua Dibri rajy Selomite.

¹² Ha'e rã ava va'e nhuã py ombotya hekorã SENHOR oikuaa uka e'ỹa ja.

¹³ Ha'e rami rã SENHOR aipoe'i Moisés pe:

¹⁴ — Peipe'a ijayvu vai va'ekue pendekoa gui mombyry'i. Ha'e ramo inhakã áry henduare kuery ha'e javi tomoĩ opo. Ha'e gui heta va'e kuery ha'e javi 'rã ojapipa ita py.

¹⁵ — Aipo're Israel kuery pe: Mava'e rã rei Nguuete re ijayvu vai va'e ma hexe ae 'rã oĩ ojevavyague re opaga aguã.

¹⁶ SENHOR rery re ijayvu vai va'ekue ma pejuka 'rã. Peẽ kuery ha'e javi 'rã pejapi ita py. Amboae regua kuery, e'ỹ vy Israel regua ae teĩ SENHOR rery re ijayvu vai ramo ojukaa 'rã.

¹⁷ Jojuka va'e rei tema ojukaa avi 'rã.

¹⁸ Ha'e rã mymba jukaare ma amboae ju 'rã ome'ẽ hekovia, ha'ekue ramigua ete'i.

¹⁹ Amongue va'e rei joupe ojapo vai ri ramo joe ojapoague re pejapo avi 'rã hexe:

²⁰ nhomopẽague re pemopẽ avi 'rã, joexa omombuague re pemombu avi 'rã hexa, nhoaĩ omopẽague re pemopẽ avi 'rã haĩ. Nhomoingo axyague re pejapo avi 'rã hexe.*

²¹ Mymba jukaare ma amboae ju 'rã ome'ẽ hekovia. Ha'e rã ava ri ojuka ramo ma ojukaa avi 'rã.

* **24:20** Mateus 5.38

22 Lei peteĩ'i rami ae 'rã peiporu, amboae regua kuery ha'e Israel kuery va'e regua pe teĩ. Mba'eta xee ma SENHOR Penderuete — he'i.

23 Ha'e ramo Israel kuery pe Moisés aipoe'i ijayvu vai va'ekue tekoa gui mombyry'i oipe'a vy ita py ojapipa aguã. Ha'e ramo Israel kuery ojapo okuapy Moisés pe SENHOR ojapo ukaague rami.

25

Êxodo 23.10,11

1 SENHOR aipoe'i Moisés pe Sinai yvyty re oĩ teri jave:

2 — Ndeayvu Israel kuery pe, ha'e vy aipo're: Pendeyvyrã ame'ẽ va'ekue py pevaẽ ma ramo yvy ae opyta rive jepi 'rã oupy SENHOR pe sábado ára py rami.

3 Mboapy meme ma'etỹ re penhotỹ 'rã penemba'ety rupi, mboapy meme ma'etỹ re avi 'rã pende'uva ty rupi pemoatyrõ hakã, ha'e vy pemono'õ 'rã hi'a.

4 Ha'e rã sete ma'etỹ re ma oiko 'rã sábado ára py rami yvy opytu'u aguã, SENHOR pe ae 'rã opyta rive sábado ára py rami. Ha'e vy napema'etỹi 'rã penemba'ety rupi, neĩ pende'uva ty rupi hakã napemoatyrõi 'rã guive.

5 Penemba'ety rupi henhoĩ rive va'ekue'a voi napemono'õi 'rã, neĩ uva rakã pemoatyrõ e'ÿague rupi voi ndapeipo'oi 'rã. Ha'e va'e ma'etỹ re ma yvy opyta rive 'rã xevy.

6 Ha'e rami avi yvy opyta rivea ja hi'a rive va'ekue ma ha'eve 'rã pe'u aguã, peẽ, penembiguai kuery avakue ha'e kunhague, pẽvy omba'eapo va'e ha'e amboae regua pendereve ikuai va'e guive.

⁷ Penerymba kuery ha'e mymba kuery pendeyvy re ikuai va'e voi okaru avi 'rã mba'etygue ha'e javi rupi.

Ma'etỹ jubileu 'epy va'e re ijayvua

⁸ — Ha'e gui peipapa 'rã ma'etỹa oaxa va'e, sete ma'etỹa sete-kue peve 'rã peipapa. Ha'e rami vy sete ma'etỹa sete-kue peipapa va'e ha'e javi vy quarenta e nove ma'etỹa 'rã peipapa.

⁹ Ha'e gui sete jaxya va'e re, dez araa py ma pemonhe'ẽ atã 'rã mimby guaxu. Jejavya ojao'ia ára py ae 'rã pemonhe'ẽ pendeyvy ha'e javi rupi onhendu aguã rami.

¹⁰ Ha'e vy cinqüenta ma'etỹ ma peikuaa uka 'rã ma'etỹ iky'a e'ỹ va'ea, yvy jave rupi ikuai va'e pe peikuaa uka avi 'rã opa mba'e pepoi rivepa aguã. Ha'e va'e ma'etỹ ma jubileu pendevy peguarã aeja va'e. Ha'e rami vy peteĩ-teĩ pejevypa 'rã peovy pendeyvy ae katy, ha'e peneretarã kuerya katy ae.

¹¹ Cinqüenta ma'etỹ ojeupity nhavõ oiko 'rã jubileu ma'etỹ pendevy pegua. Ha'e vy napema'etỹi 'rã, neĩ napemono'õi 'rã henhoĩ rive va'ekue gui, neĩ uva rakã pemoatyrõ e'ỹague rupi voi ndapeipo'oi 'rã.

¹² Mba'eta jubileu ma'etỹ oiko, iky'a e'ỹ va'e pendevy. Ha'e vy penemba'ety rupi hi'a rive va'ekue 'rã pe'u.

¹³ — Jubileu ma'etỹ re ma peteĩ-teĩ pejevvy 'rã penderekoa katy ae.

¹⁴ Xapy'a rei neirũ pe mba'emo revende, ha'e e'ỹ vy neirũ gui mba'emo rejogua ri vy ekore eme nderyke'y, e'ỹ vy nderyvy.

¹⁵ Mba'eta jubileu ma'etỹ oiko guive mbovy ma'etỹ oaxa va'ekue reipapaa rami vy 'rã neirũ gui yvy rejogua va'e repyrã peikuaa. Mba'eta ovyvy ndevy ha'e ovende jave jubileu ma'etỹ ojeupity jevy aguã remono'õ aguã mbovy ma'etỹ oata teria rami vy peikuaa 'rã hepyrã.

¹⁶ Heta ma'etỹ re guarã ri vy hepyve 'rã, ha'e rã mbovy'i ma'etỹ re guarã ri vy ma ndaepyive 'rã, mba'eta ndevy ha'e omboepy 'rã mbovykue pa remono'õ aguã rami.

¹⁷ Ha'e nunga rupi pekore eme peneirũ kuery. Ha'e rami 'rãgue py peteĩ-teĩ Penderuete renonde pejererokyjea rupi pendekuai, mba'eta xee ma SENHOR Penderuete.

¹⁸ — Pendekuai xee ajapo uka va'ekue rupi, xee aipotaa rami pejapopa aguã. Ha'e rami vy 'rã pendekuai porã pendevvy re.

¹⁹ Ha'e rami vy yvy re mba'emo hi'a porã 'rã, pe'uxea rami 'rã pe'u, pendekuai porã 'rã guive.

²⁰ Xapy'a rei aipopeje 'rã: “Mba'e tu ja'u 'rã sete ma'etỹa re, nanhama'etỹi neĩ nhanemba'ety gui nhamono'õ e'ỹ re?” peje 'rã xevy.

²¹ Ha'e ramo ma mboapy meme ma'etỹa re ajou uka retave 'rã pendevy, mboapy ma'etỹ peve mba'emo hi'a aguã rami.

²² Ha'e gui oito ma'etỹa re mae ma pema'etỹ jevy vy pe'u 'rã pemono'õ ypy va'ekue rive, nove ma'etỹa peve. Penhotỹ jevy va'ekue hi'a e'ỹa ja pe'u 'rã inhymague gui.

²³ Ha'e gui pendevvy napevendei 'rã raka'e rã peve guarã, mba'eta yvy ma xemba'e ae, ha'e rã peẽ kuery ma xevy rã kova'e yvy regua e'ỹ, amboae guigua yvy rupi oguata va'e rami rive.

24 Ha'e nunga rupi yvy pendekuaia ha'e javi rupi yvy ja pe ae ju 'rã pejogua uka.

25 — Xapy'a rei penderyvy e'ỹ vy penderyke'y iporiaukue'i vy oyvy ovende ramo peteĩ hetarã ou 'rã hepyarã, ha'e vy ojogua jevy 'rã yvy tyvy e'ỹ vy tyke'y ovende va'ekue.

26 Xapy'a rei amongue ndoguereko guetarã oyvy jogua jevyarã teĩ ha'e ae 'rã ojou hepyrã ojogua jevy aguã.

27 Ha'e rami vy ha'e oipapa 'rã mbovy ma'etỹ re pa ojapo ma ovendeague, ha'e gui jubileu ma'etỹ ojeupity aguã oata teria rami vy ome'ẽ 'rã oyvy joguaare pe, ha'e gui oyvy katy ae 'rã ojevy ju.

28 Ha'e rami avi yvy repyrã ndojoui ramo yvy ovende va'ekue opyta 'rã ijoguaare po py ae, jubileu ma'etỹ ojeupity jevy e'ỹa ja. Ha'e gui jubileu ojeupity jevy ramo ipo gui ojopy ju 'rã oyvyrã.

29 — Ha'e gui xapy'a rei tetã ikorapa va'e py amongue ngoo oguereko va'e ovende teĩ ovendeague ára guive peteĩ ma'etỹ ndoaxai teria ja ha'eve ojogua jevy aguã. Peteĩ ma'etỹ oaxa e'ỹa ja ha'eve ju 'rã ojogua aguã.

30 Ha'e rami avi ojogua jevy e'ỹ re peteĩ ma'etỹ oaxa ma rire oo tetã ikorapa va'e py oĩ va'e opyta ae 'rã ijoguaare po py, ha'e oiko rire hamymino kuery po py ju, raka'e rã guarã. Jubileu ma'etỹ ojeupity teĩ ijoguaare nome'ẽvei 'rã ivendeare pe.

31 Ha'e rã oo tekoa'i ikora e'ỹ va'e py oĩ va'e ma yvy hovai rupi oĩ va'e rami 'rã omboepya. Ha'e nunga ma ha'eve riae 'rã ojogua jevy aguã, ha'e vy jubileu ma'etỹ ojeupity jave py ijoguaare ome'ẽ ju 'rã ivendeare pe.

³² Ha'e rã levita kuery retã rupi ma ngoo ovende rire teĩ raka'e rã peve guarã ha'eve ojogua ju aguã.

³³ Xapy'a rei levita ngoo guetã py ovende va'ekue ndojogua jevyi teĩ ijoguaare ome'ẽ nho 'rã jubileu ma'etỹ ojeupity jevy ramo. Mba'eta levita kuery retã py hoo ikuai va'e ma imba'e ae 'rã oĩ Israel kuery mbyte rupi.

³⁴ Ha'e rã ha'e kuery retã yvýry yvy itui va'e ma novendei 'rã, mba'eta imba'e ae 'rã itui raka'e rã peve guarã.

Deuteronômio 15.7-11

³⁵ — Xapy'a rei nderyvy e'ỹ vy nderyke'y iporiau vy ikangypa ramo pemongaru 'rã. Amboae regua pendeyvy rupi ikuai va'e reipytyvõa rami rereko avi 'rã ndereve.

³⁶ Ixupe peráta reiporukaa áryve emboekovia uka retave eme. Ha'e rami 'rãgue py Nderuete renonde rejererokyjea rupi eiko, ndereve nderyvy kuery, nderyke'y kuery ikuai porã aguã rami.

³⁷ Ha'e kuery pe peráta ndereiporukai 'rã remboekovia uka retave aguã rive, neĩ tembi'u voi nerevendei 'rã ha'e kuery pe hepyve re.

³⁸ Xee ma SENHOR Penderuete. Egito yvy gui roguerupa Canaã yvy ame'ẽ, ha'e Penderuete aiko aguã.

Escravo kuery regua lei oĩa

³⁹ — Ha'e gui nderyvy e'ỹ vy nderyke'y ndereve oikoa py iporiau vy nerembiguairã onhevende teĩ ereko eme escravo rami.

⁴⁰ Ndea py oiko 'rã omba'eapo va'e e'ỹ vy amboae regua rami. Jubileu ma'etỹ ojeupity jevy peve'i 'rã omba'eapo ndevy.

⁴¹ Ha'e gui ma ndero gui ojepe'a vy gua'y kuery reve oje'oiipa jevy 'rã nguú kuery rekoague katy.

⁴² Mba'eta peẽ kuery ma Egito yvy gui xevygua escravo rami ae arupa va'ekue. Ha'e nunga rupi napenevendeai ju 'rã amboae pegua escravo-rã.

⁴³ Ha'e nunga rupi ejoguereko poyi eme. Ha'e rami 'rãgue py Nderuete renonde eiko rejererokyjea rupi.

⁴⁴ Xapy'a rei ndevygua escravo-rã ava e'ỹ vy kunha ma pendeyvy yvýry rupigua anho 'rã pejogua. Ha'e gui ae 'rã pejou escravo-rã.

⁴⁵ Ha'eve avi mombyry guigua penembyte ikuai va'e ra'y kuery pejogua aguã, pendeyvy re ta'y kuery oguereko va'e guive. Ha'e kuery anho ha'eve escravo pereko aguã.

⁴⁶ Ha'e va'e kuery ma peja 'rã pendera'y kuery peguarã, pendera'y kuery ju oguereko aguã. Pendera'y kuery pe omba'eapo 'rã raka'e rã peve. Ha'e rã penderyvy kuery, penderyke'y kuery Israel kuery ae ikuai ramo pereko poyi rei eme, peteĩ-teĩ penhembouvixave eme joe gui.

⁴⁷ — Ha'e gui xapy'a rei amboae regua pendea rupi ikuai va'e oguerekopa 'rã mba'emo, ha'e penderyke'y e'ỹ vy penderyvy iporiau vy onhevende 'rã amboae regua penembyte oiko va'e pegua escravo-rã, ha'e rami e'ỹ vy ta'y kuery pe.

⁴⁸ Ha'e va'e regua onhevende ma teĩ ha'eve nho 'rã ojoguaa ju aguã. Tyvy kuery, tyke'y kuery va'e regua ha'eve 'rã ojogua ju aguã.

⁴⁹ Ituty kuery, tyvy kuery voi ha'eve 'rã ojogua aguã, e'ỹ vy hetarã va'e rei ojogua 'rã. Ha'e e'ỹ ramo ma ha'e ae mba'emo ojoupa ri vy ojejogua 'rã.

⁵⁰ Ha'e gui ma ijoguaare reve oikuaa pota 'rã mbovy repy re pa onhevendeague ma'etỹ guive jubileu ma'etỹ ojeupity jevy peve. Ha'e va'e ma'etỹa mbovy paa rami vy oikuaa 'rã hepyrã, omba'eapo va'e pe pemboekoviaa rami vy.

⁵¹ Xapy'a rei jubileu ojeupity peve ma'etỹa oata reta teri ramo ma ojejogua ju aguã ome'ẽ reta 'rã.

⁵² Ha'e rami avi jubileu ojeupity peve ma'etỹa ndoata retai ri ramo ma hexeve oikuaa pota vy ojejogua ju aguã nome'ẽ retaive 'rã.

⁵³ Ha'e rami vy ma'etỹ nhavõ ixupe omba'eapo 'rã omba'eapo va'e rami ae. Ha'e rami avi reikuaa pota 'rã ija oguereko poyi e'ỹ aguã.

⁵⁴ Xapy'a rei avave rei ndojoguaa jevyi ri ramo jubileu ma'etỹ py ae 'rã oo jepe, ta'y kuery voi oje'oi 'rã hexeve.

⁵⁵ Mba'eta Israel kuery ma xevyguia escravo rami ae ikuai. Xevyguia kuery areko va'e ma ha'e kuery ae, Egito yvy gui aipe'apa va'ekue. Xee ma SENHOR Penderuete.

26

Nguate ra'angaa omboete e'ỹ aguã re ijayvua

¹ — Ndapejapoi 'rã penderuete ra'angaarã rive, neĩ napemopu'ãi 'rã mba'emo ra'angaa neĩ ita. Nda'evei avi pendeyvy re ita oĩ va'e gui ta'angaarã pejapo aguã, ha'e nunga pe pejero'a e'ỹ aguã. Mba'eta xee ae ma SENHOR Penderuete.

² Pemboete 'rã xevyguia sábado ára, pemboete avi 'rã xevyguia henda iky'a e'ỹ va'e. Xee ma SENHOR.

Deuteronômio 7.12-24; 28.1-14

³ — Xapy'a rei xeayvua rupi pendekuai, ha'e ajapo uka va'e ha'e javi pejapo ramo

4 pendevy xee ambou 'rã oky hi'ára py porã. Ha'e rã yvy gui oiko 'rã mba'emo'a, ha'e yvyra pendevvy rupi ikuai va'e voi hi'a 'rã.

5 Ha'e rami rã mba'emo ra'yĩgue pejyky 'rã uva peipo'oa ára peve, ha'e uva peipo'o 'rã mba'emo ra'yĩ pemono'õ jevya ára peve. Pejou 'rã tembi'u oata aguã rami e'ỹ, ha'e pendekuai porã 'rã pendevvy re.

6 Ajapo 'rã pendevvy re pendekuai porã aguã rami. Penheno rã nda'ipoi 'rã penemondyiarã. Pendevvy gui amomba 'rã mymba penemoangeko reiarã ikuai va'ekue, ha'e pendevvy rupi ndoaxavei ma 'rã kyxe revegua.

7 Peakykue monhamba 'rã penderovaigua kuery. Penerenonde ha'e kuery ho'apa 'rã pendekyxe gui.

8 Peẽ kuery va'e regua peteĩ nhiruĩ'i teĩ pemomba 'rã cem, ha'e peẽ kuery va'e regua cem pemomba 'rã dez mil. Ha'e rã penerenonde penderovaigua kuery ho'apa 'rã pendekyxe gui.

9 Pendere ama'ẽ vy ajapo 'rã pendera'y reta aguã rami, romboetave 'rã. Ha'e vy xereve guarã aeja va'ekue amoĩ atãve 'rã.

10 Pe'u tema 'rã pemono'õ va'ekue ymague gui, ha'e inhymague penoẽmba vy 'rãe pejou mba'emo ra'yĩgue pyau pemoĩ porã aguã.

11 Penembyte amoĩ 'rã xembojerovia atyrã, ha'e gui xenhe'ẽ py ndoroipota e'ỹvei ma 'rã.

12 Penembyte rupi aiko vy Penderuete ae 'rã aiko, ha'e rã peẽ kuery ma xevygua kuery pendekuai 'rã.*

* 26:12 2 Coríntios 6.16

13 Xee ma SENHOR Penderuete. Egito yvy gui roguerupa va'ekue ha'e kuery pegua escravo pendekuai ve'ỹ aguã. Hi'y pendeaju'y rupi omoĩ va'ekue amopẽ vy ajapo pende'yvi porã reve peiko aguã rami.

Deuteronômio 28.15-68

14 — Ha'e rami teĩ xapy'a rei naxenhe'ẽ rendui, ha'e ajapo uka va'e ha'e javi ndapejapoi ramo,

15 xeayvuague pemboykepa rive ri ramo, ha'e penderpy'a re aipotaa ha'e javi napendu potai ajapo uka va'e ndapejapoxei vy, ha'e xereve guarã aeja va'ekue rupi e'ỹ pendekuai ramo,

16 ha'e ramo xee ambou 'rã pova'e nunga: Pende'áry ambou 'rã penemongyjearã, mba'eaxy ha'e pire raku vaikue. Ha'e nunga ojapo 'rã penderexa hendy reia oguepa aguã rami, ha'e pendekovea opa ovy aguã rami. Mba'emo ra'yĩ penhotỹ rive 'rã, mba'eta penderovaigua kuery ou vy ho'upa 'rã.

17 Penderovaigua xee voi aiko ramo penderovaigua kuery pendejuka 'rã. Pendere ija'e e'ỹ va'e kuery onhembouvixa rei 'rã pende'áry, ha'e mava'eve penemonhaa e'ỹ teĩ penhamba rive 'rã.

18 Xeayvuague napendu potai teri ri ramo pejejavyague re rombojexavaive ju 'rã sete-kue peve.

19 Ha'e rami vy amomba 'rã penembaraetea penhemboyvate rei ve'ỹ aguã. Ha'e vy yva pende'áry rupi oĩ va'e amboty 'rã ferro guigua rami, pendeyvy overa va'e rami hatãmba aguã.

20 Rive ete 'rã penhea'ã pemba'eapoa rupi. Mba'eta pendeyvy gui ndoikovei ma 'rã pemono'õ va'erã, vyvra yvy re ikuai va'e voi ndai'avei 'rã.

21 — Xapy'a rei xerovai tema pendekuai, ha'e xeayvua napendu potai ae ramo pende'áry ambouve 'rã penemoingo axyarã sete-kue peve ju, pejejavyve temaa re.

22 Ha'e rami vy penembyte ambou 'rã ka'aguy rupigua inharõ va'e. Ha'e va'e kuery omomba 'rã pendera'y kuery ha'e penerymba kuery, ojapo 'rã mbovy'i ete pekuave aguã rami, tape peguataaty rupi avave rei ndoaxaavei peve.

23 — Ha'e ramigua oiko teĩ ndapeikuaa potai vy xeayvu napendu potai xevy pe ju pendekuai aguã, ha'e xerovai tema peiko ramo ma

24 xee voi aiko 'rã penderovai. Ha'e rami vy pejejavyvea re xee ae rojukapa 'rã sete-kue teri pendekuai axy aguã.

25 Pende'áry ambou 'rã kyxe revegua penemombaã, xereve guarã aeja va'ekue rovai pendekuai ramo. Ha'e ramo peneretã rupi pendeatypa teĩ penembyte ambou 'rã mba'eaxy vaikue, ha'e romboaxa 'rã penderovaigua kuery po py.

26 Pe'u 'rã va'ekue aipe'a ramo dez kunhague pe-teĩ'i tatakua pyve 'rã ombojy mbojape, ha'e gui opejapa va'ekue anho 'rã omboja'o-ja'o pende'vy. Pe'u teĩ napenhandui 'rã.

27 — Ha'e rami ete oiko teĩ napendu potai vy xerovai ae tema peiko ramo

28 xee voi xepoxya aendu vy aiko 'rã penderovai. Ha'e rami vy pejejavyvea re rombojexavaive 'rã sete-kue peve ju.

29 Ha'e ramo pe'u 'rã pendera'y ha'e penderajy kuery ro'okue ae.

30 Aity ukapa 'rã pembojerovia atyrã yvy'ã rupi

pejapo va'ekue, ambovaipa 'rã kuaray ra'angaa pejapo va'ekue, ha'e penere'õgue amombo 'rã penderuete ramigua ivaipa va'ekue áry. Ha'e vy xepy'a py aendu 'rã noromboaxyveia anho.

³¹ Ambovaipa 'rã peneretã ikuai va'e tekoa e'ÿa opyta aguã rami, amomba 'rã pembojeroviaaty, naetũvei ma 'rã heakuã porã va'e ajou porã aguã peapy teĩ.

³² Ambotyguepa avi 'rã pendeyvy. Ha'e nunga gui penderovaigua kuery onhemondyipa 'rã onhemboekoa okuapy vy.

³³ Romoaĩmba 'rã yvy regua kuery mbyte rupi, ha'e aekyi uka 'rã kyxe penderakykue rupi. Pendeyvy va'ekue itygue 'rã, ha'e peneretã va'ekue ma tekoague meme 'rã opyta.

³⁴ — Ha'e ramo 'rãe pendeyvy opytu'upa sábado ára py rami, jipoaveia ja. Ha'e rã peẽ kuery ma penderovaigua kuery yvy re rive 'rã pendekuai. Ha'e va'e jave ma pendeyvy ikane'õgua 'rã, sábado ára py opytu'upaa rami.

³⁵ Jipoaveia ja pendeyvy ikane'õgua 'rã, mba'eta yvy re pendekuai jave pendeyvy ndopytu'ui rive sábado ára py rami.

³⁶ Ha'e gui pekuave va'e kuraxõ re amoĩ 'rã mby'a guaxu ve'ÿ penderovaigua kuery yvy re pendekuaia py. Ha'e rami vy penhamba 'rã mba'emo rogue pirukue ovava nhendu'i va'e gui rive. Kyxe revegua ou va'e gui rami 'rã penhamba, pe'apa rive 'rã guive mava'eve penemonha ramo e'ÿ.

³⁷ Pe'apa 'rã jo'a-jo'a kyxe gui ho'a va'e rami, mava'eve penemonha ramo e'ÿ. Napepu'ã kuaavei 'rã penderovaigua kuery renonde.

38 Pemanomba 'rã yvy regua kuery mbyte, ha'e penderovaigua kuery yvy re peneru'ũmba 'rã.

39 Pende kuery va'e regua okuave'i va'ekue okanhymba 'rã oje'oivy penderovaigua kuery yvy re, peẽ ha'e peneramoĩ kuery reko vaiague káuxa pekanhymba 'rã ha'e kuery rami avi.

40 — Ha'e rami avi xapy'a rei ha'e kuery ojejavyague omombe'upa 'rã, ha'e tamoĩ kuery xerovai ikuaia rupi ojejavyague. Mba'eta tamoĩ kuery voi xerovai ikuaia onhemombe'upa raka'e, 41 ha'e kuery rovai xee aiko vy hovaigua kuery yvy re amboaxapa rire. Ha'e gui xapy'a rei pende kuery regua voi inhakã ratã va'e teĩ onhemo'yvyĩ'i vy ojejavyague repy pe “Ha'evea ramigua” he'i ramo,

42 ha'e ramo xee xema'endu'a ju 'rã xereve guarã Jacó reve ajapo va'ekue, Isaque ha'e Abraão reve ma voi ajapo va'ekue re. Ha'e kuery yvy re avi xema'endu'a 'rã.

43 Ha'e rami avi ijyvy jipoaveia ha'e kuery oeja va'ekue opytu'u 'rã sábadó ára py rami. Ha'e rami jave ha'e kuery ojejavyague re ambopagaa pe “Ha'evea ramigua” he'i 'rã, xee aipota va'e ha'e kuery nombovarei, ha'e ajapo uka va'ekue ojou vai rire.

44 Ha'e rami rã hovaigua kuery yvy re ha'e kuery ikuai jave ndaxerexarai 'rã ha'e kuery gui, naenduvei 'rã guive ha'e kuery ndaipotavei vy amomba aguã, neĩ xereve guarã ha'e kuery reve ajapo va'ekue ambovaipa aguã, mba'eta xee ma SENHOR ha'e kuery Ruete.

45 Ha'e rami 'rãgue py ha'e kuery amboaxy vy xema'endu'a ma voi 'rã tamoĩ kuery pe xereve

guarã ajapo va'ekue re, mba'eta Egito yvy gui aipe'a va'ekue yvy regua kuery oexaa py, ha'e kuery Ruete aiko agũa. Xee ma SENHOR — he'i.

⁴⁶ Ha'e va'e ae SENHOR ojapo uka, oipota va'e ha'e lei Israel kuery pe oeja va'ekue hexeve ikuai agũa. Sinai yvyty áry ome'ẽ va'ekue Moisés po rupi.

27

Mba'emo ome'ẽa agũa re, ha'e hepyrã oikuaa agũa re ijayvua

¹ SENHOR aipoe'ive Moisés pe:

² — Ndeayvu Israel kuery pe, ha'e vy aipo're: Amongue onhemboayvu 'rã xevy guarã nhomboaxa agũa re. Ha'e rami rire omboaxa pyre SENHOR pegua ae 'rã oiko, teĩ ha'eve avi nhomboaxa ete 'rãgue py omboekovia agũa hepyrã reikuaa va'e re.*

³ Peteĩ ava vinte ma'etỹ va'e guive sessenta ma'etỹ va'e peve ri ramo ma hepyrã reikuaa 'rã cingüenta hatã'i va'e prata guigua, henda iky'a e'ỹ va'e py oiporua va'e rami.

⁴ Ha'e rã kunha ri ramo ma trinta hatã'i va'e reikuaa 'rã hepyrã.

⁵ Ha'e rã amongue cinco ma'etỹ'i va'e guive vinte ma'etỹ va'e peve, ava ri ramo hepyrã reikuaa 'rã vinte hatã'i va'e, ha'e rã kunha repyrã ramo dez 'rã reikuaa.

⁶ Ha'e rã peteĩ jaxy'i va'e guive cinco ma'etỹ va'e peve, ava ri ramo hepyrã reikuaa 'rã cinco hatã'i

* **27:2** Samuel xy Ana onhemboayvu ipi'a oiko'i rire SENHOR peguarã omboaxa agũa re (1 Samuel 1.9-11). Ha'e gui apy aipoe'i ha'eve avi amongue nhomboaxa ete 'rãgue py peráta re omboekovia agũa.

va'e prata guigua, ha'e rã kunha repyrã ma três ete'i rã.

⁷ Ha'e rã avakue sessenta ma'etỹ va'e guive tujakueve peve ramo ma quinze hatã'i va'e reikuaa 'rã hepyrã. Ha'e rã kunha ma dez 'rã hepyrã.

⁸ Ha'e rami teĩ xapy'a rei nhomboaxa aguã re onhemboayvu va'e iporiaukue'i vy ndojoui 'rã joepyrã reikuaa va'ekue. Ha'e rami vy ojexa uka 'rã sacerdote pe, ha'e va'e ju joepyrã oikuaa aguã. Ha'e ramo hepyrã sacerdote oikuaa 'rã ojoua'i rami vy.

⁹ — Xapy'a rei penhemboayvu 'rã mymba SENHOR pe pemboaxa aguã re. Peme'ẽ va'ekue ma SENHOR pe iky'a e'ỹ va'e meme.

¹⁰ Ha'e nungakue ndaperovai 'rã, neĩ iporã va'e napemboekoviai 'rã ivaikue va'e re, neĩ ivaikue va'e iporã va'e re. Xapy'a rei peteĩ mymba amboae re pemboekovia ramo mokoĩve 'rã opyta iky'a e'ỹ va'e.

¹¹ Xapy'a rei mymba ha'eve'ỹ va'e SENHOR pe ome'ẽ mbyrã va'ekue'ỹ regua ri peru vy pexa uka 'rã sacerdote pe.

¹² Sacerdote ae oikuaa 'rã iporã pa, tyrã ivaikue rei va'ea. Sacerdote oikuaa rami ae 'rã hepy.

¹³ Ha'e gui xapy'a rei pendejeupe guarã ju pejoguaxe vy hepyrã oikuaa pyre áryve 'rã peme'ẽve, peteĩ nhiruĩ repy oikuaa nhavõ áry peteĩ-teĩ ju 'rã peme'ẽve.

¹⁴ — Ha'e gui amongue ngoo SENHOR pe omboaxa aguã re onhemboayvu 'rã iky'a e'ỹ va'erã. Ha'e ramo sacerdote oexa pota 'rã iporã paa, tyrã ivaikue rei va'ea. Sacerdote oikuaa rami ae 'rã hepy.

15 Ha'e rã SENHOR pe ngoo omboaxa va'ekue omboekovia jevyxe ri vy hepyrã oikuaa pyre áryve 'rã ome'êve, peteĩ nhiruĩ repy oikuaa nhavõ áry peteĩ-teĩ ju 'rã ome'êve. Ha'e ramo mae ma imba'e ju 'rã opyta.

Oyvy ome'ẽ aguã re oura rire ojogua jevy va'e regua

16 — Xapy'a rei amongue pe peteĩ mba'ety oejaa 'rã imba'erã, ha'e ramo onhemboayvu 'rã SENHOR peguarã ju omboaxa aguã re. Ha'e gui hepyrã reikuaa 'rã mba'emo ra'yĩgue ha'e va'e rupi onhotỹ aguã ha'eve va'e. Cevada ra'yĩgue mba'e peteĩ ryru renyẽ repyrã ma cinqüenta hatã'i va'e prata guigua 'rã reikuaa.

17 Xapy'a rei jubileu ma'etỹ py ri omba'ety omboaxa aguã re onhemboayvu ramo hepyrã ha'e javi porã'i 'rã reikuaa.

18 Ha'e rami avi jubileu ma'etỹ oiko rire ri omba'ety omboaxa ramo sacerdote hepyrã oikuaa 'rã jubileu ojeupity jevy peve mbovy ma'etỹ pa oataa rami vy. Ha'e va'e rami vy hepyrã reikuaa vy neremboetaive 'rã.

19 Xapy'a rei omba'ety ome'ẽ rire ojogua jevyxe ri vy peráta ome'êve 'rã hepyrã reikuaa va'ekue áryve, peteĩ nhiruĩ repy oikuaa nhavõ áry peteĩ-teĩ ju 'rã ome'êve. Ha'e vy mae imba'e ju 'rã itui.

20 Xapy'a rei omba'etykue ndojogua jevyxei, neĩ amboae ava pe novendexei rire ma nda'evei 'rã omboekovia ju aguã.

21 Ha'e rami avi jubileu ma'etỹ py ri ha'e va'e mba'ety omboekoviaa ramo SENHOR pegua iky'a

e'ÿ va'e 'rã itui, mba'ety ixupe omboaxa pyre rami ae. Sacerdote peguarã 'rã itui.

²² — Xapy'a rei amongue omba'etyrã ojogua va'ekue omboaxa 'rã SENHOR peguarã, imba'erã oeja pyre regua e'ÿ.

²³ Ha'e ramo hepyrã sacerdote oikuaa 'rã jubileu ma'etÿ ojeupity peve oataa rami vy. Ha'e va'e árave hepyrã oikuaa va'ekue ome'ẽ 'rã SENHOR pe iky'a e'ÿ va'e opyta aguã.

²⁴ Ha'e gui jubileu ojeupity jevy jave ha'e va'e mba'ety ivendeare mba'erã ju 'rã itui, imba'erã ae oejaa rire.

²⁵ Peteĩ-teĩ mba'e repyrã reikuaa 'rã hatã'i va'e henda iky'a e'ÿ va'e py oiporua va'e rami. Peteĩ-teĩ hatã'i va'e ma doze gramas va'e.

²⁶ — Ha'e rã jypy'igua mymba ra'y oiko va'e SENHOR peguarã ae ma oiko ramo nda'evei avave rei omboaxa jevy aguã. Jypy'igua vaka ra'y, e'ÿ vy mymba kyrĩ-kyrĩ'i va'e oiko teĩ SENHOR pegua ae meme.

²⁷ Ha'e rami avi mymba ha'eve'ÿ va'e regua ramo ma ha'eve 'rã omboekovia ju aguã, hepyrã reikuaa va'ekue rami vy, ha'e hi'áryve ome'ëve avi 'rã, pe-teĩ nhiruĩ repy reikuaa nhavõ áry peteĩ-teĩ ju 'rã ome'ëve. Xapy'a rei nomboekovia jevyi ri ramo ovendea 'rã hepyrã reikuaa va'ekue re.

Mba'emo iky'a e'ÿ va'e ae omboekovia jevy e'ÿ aguã re ijayvua

²⁸ — Ha'e rami avi SENHOR pe amongue omboaxa 'rã mba'emo oguereko va'e raka'e rã peve guarã, ava mba'e, e'ÿ vy mymba, ha'e'ÿ vy imba'etyrã oeja pyre teĩ. Ha'e nunga ma nda'evei

pevende, neĩ pemboekovia ju aguã. Ha'e nunga ha'e javi SENHOR pe pemboaxa ae ma rire iky'a e'ỹ ete va'e opyta.

²⁹ Avakue va'e regua teĩ SENHOR peguarã omboaxaa ae ma rire nda'evei omboekovia ju aguã. Ojukaa 'rãe.

Dízimo re ijayvua

³⁰ — Ha'e gui dízimo voi yvy gui mba'emo'a oiko va'ekue regua, mba'ety gui mba'emo ra'yĩ va'e regua, e'ỹ vy yvyra'a teĩ SENHOR mba'e meme, SENHOR pegua iky'a e'ỹ va'e.

³¹ Xapy'a rei amongue dízimo ome'ẽ va'ekue regua ri omboekovixaxe vy ome'ẽve 'rã hepyrã va'ekue áryve, peteĩ nhiruĩ repy ovare nhavõ áry peteĩ-teĩ ju 'rã ome'ẽve.

³² Ha'e rã dízimo vaka ra'y regua, mymba kyrĩgueve'i, ha'e mymba re opena va'e kuery oipapa vy yvyra guy rupi omboaxa va'e ha'e javi regua dízimo ome'ẽ ma rire ma SENHOR pegua iky'a e'ỹ va'e ae opyta.

³³ Ija ndoikuaa potai 'rã iporã va'e pa, e'ỹ vy iporã e'ỹ va'ea re, neĩ nda'evei omboekovia aguã. Omboekovia ri ramo mokoĩve 'rã opyta iky'a e'ỹ va'e. Nda'evei avi 'rã ojeupe guarã ju ojogua aguã — he'i.

³⁴ Kova'e ayvu ha'e javi Moisés pe SENHOR oeja va'ekue Israel kuery peguarã, Sinai yvyty áry.

Nhanderuete ayvu iky'a e'ỹ va'e New Testament in Guaraní, Mbyá

copyright © 2004 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Mbyá Guaraní (Guaraní, Mbyá)

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

Printed book ISBN 853110565X

The New Testament

in Guaraní, Mbyá

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-08-06

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files
dated 29 Jan 2022

3309fa3b-7590-5ae9-b829-5df4ddfbf957